

IFRS 9 – hedge accounting

Revision af hedge accounting

Vurdering af revisionsmæssige overvejelser som følge af IFRS 9, fase 3, herunder analyse af udfordringerne ved revision heraf

Forfattere:

Mette Dahlgaard Pedersen

og

Claus Jørgensen Uhd

Vejleder:

Philip Juliussen

Afleveret:

30. november 2015

EXECUTIVE SUMMARY	4
1. INDLEDNING OG PROBLEMSTILLING	6
1.1 INDLEDNING	6
1.2 PROBLEMFOMULERING.....	8
1.3 AFGRÆNSNING	9
2. METODEVALG OG OPGAVESTUKTUR	11
2.1 AFHANDLINGSSTRUKTUR	11
2.1.1 Indledning og problemstilling (Kapitel 1)	12
2.1.2 Metodevalg og opgavestruktur (Kapitel 2)	12
2.1.3 Formålet med IFRS 9 (Kapitel 3).....	12
2.1.4 Indholdet af IFRS 9 (Kapitel 4).....	12
2.1.5 Krav til risikostyring og dokumentation ved virksomheden (Kapitel 5).....	12
2.1.6 Revisors revisionsbevis som følge af ændrede regnskabsstandard (Kapitel 6)	12
2.1.7 Revision af hedge accounting – kendskab til virksomheden (Kapitel 7).....	13
2.1.8 Planlægning af revisionshandling og rapportering (Kapitel 8)	13
2.1.9 Konklusion (Kapitel 9).....	13
2.1.10 Perspektivering (Kapitel 10)	13
2.2 PROBLEMFOMULERING	13
2.3 UNDERSØGELSEFORMÅL OG -DESIGN	13
2.4 TEORI OG EMPIRI	15
2.5 DATAINDSAMLING	15
2.6 KILDEHENVISNINGER OG FORKORTELSER	16
2.7 MÅLGRUPPE.....	17
2.8 KILDEKRITIK	17
3. FORMÅL MED IFRS 9 – HEDGE ACCOUNTING	18
3.1 INDLEDNING	18
3.2 FORMÅL I IFRS 9, HEDGE ACCOUNTING	19
3.3 ANALYSE AF FORMÅL TIL AT AFDÆKKE DE IDENTIFICEREDE KRITIKPUNKTER	20
3.3.1 Forbedring af den tidligere hedge account-model.....	20
3.3.2 Fremhævelse af risk management frem for bogføringsteknikker.....	21
3.3.3 Åben for en mere principbaseret tilgang	21
3.4 DELKONKLUSION	22
4. INDHOLDET AF IFRS 9 – HEDGE ACCOUNTING.....	23
4.1 INDLEDNING	23
4.2 IFRS 9, FASE 3'S ANVENDELSESOMRÅDE	23
4.2.1 Hvad er risiko, og hvordan opfattes denne	23
4.2.2 Sikring.....	24
4.2.3 Sikringsformer	25
4.2.3.1 Sikring af dagsværdi	25
4.2.3.2 Sikring af pengestrømme	27
4.2.3.3 Sikring af nettoinvesteringer	28
4.3 ÆNDRINGERNE FRA IAS 39 TIL IFRS 9, FASE 3.....	31
4.4 DELKONKLUSION	33
5. KRAV TIL RISIKOSTYRING OG DOKUMENTATION HOS VIRKSOMHEDEN.....	35

5.1	INDLEDNING	35
5.2	DOKUMENTATIONSKRAV FOR ANVENDELSE AF HEDGE ACCOUNTING UNDER IAS 39	36
5.2.1	<i>Ledelsens risikostyring og strategier</i>	37
5.2.2	<i>Specifik dokumentation af den enkelte hedge</i>	37
5.3	DOKUMENTATIONSKRAV FOR ANVENDELSE AF HEDGE ACCOUNTING UNDER IFRS 9	40
5.3.1	<i>Ledelsens risikostyringsstrategi samt målsætninger og formål hermed</i>	41
5.3.2	<i>Specifik dokumentation af den enkelte hedge</i>	43
5.4	DELKONKLUSION	44
6.	REVISORS REVISIONSBEVIS SOM FØLGE AF ÆNDRERE REGSKABSSTANDARD	46
6.1	INDLEDNING	46
6.2	REVISIONSBEVIS VED ANVENDELSE AF HEDGE ACCOUNTING	46
6.3	INTERESSENTANALYSE AF REVISORS INDLEDENDE OVERVEJELSER VED ANVENDELSE AF IFRS 9	48
6.4	ANALYSE AF OMFANGET AF REVISORS ARBEJDE	50
6.5	DELKONKLUSION	53
7.	REVISION AF HEDGE ACCOUNTING – KENDSKAB TIL VIRKSOMHEDEN	55
7.1	INDLEDNING	55
7.2	REGULERING AF REVISORS ARBEJDE	55
7.2.1	<i>Den uafhængige revisors overordnede mål og indledende arbejde</i>	56
7.3	PLANLÆGNING	57
7.3.1	<i>Kendskab til virksomheden</i>	57
7.3.1.1	Beskrivelse af virksomheden	57
7.3.1.2	Ledelsens holdninger, troværdighed og ledelsesstruktur	58
7.3.1.3	Incentamentsafklønning	58
7.3.1.4	Finansielle forhold	58
7.3.1.5	Regnskabsmæssig begrebsramme	59
7.3.1.6	Risikostyringspolitik	59
7.3.1.6.1	Finansielle risici	59
7.3.1.6.2	Anvendelse af finansielle instrumenter	63
7.4	INTERNE KONTROLLER	63
7.4.1	<i>Identifikation af risici og fastsættelse af væsentlighedsniveau</i>	67
7.4.2	<i>Forretningsgangsbeskrivelse og identifikation af risici i CM Group</i>	69
7.4.2.1	Overordnede proces for udarbejdelse af risikostyringspolitik	70
7.4.2.2	Sikring af pengestrømme	71
7.4.2.3	Sikring af dagsværdi	73
7.4.2.4	Sikring af nettoinvesteringer	74
7.4.2.5	Bogføring af hedging	74
7.5	VURDERINGEN AF KLASSIFICERING AF RISICI	76
7.6	REVISIONSMÅL	78
7.7	DELKONKLUSION	83
8.	PLANLÆGNING AF REVISIONSHANDLINGER SAMT RAPPORTERING	85
8.1	INDLEDNING	85
8.2	KONTROLLER I CM GROUP	85
8.3	PLANLÆGNING AF REVISIONSHANDLINGER	88
8.3.1	<i>Kontroltest</i>	88
8.3.2	<i>Substansrevision</i>	90
8.4	TEST AF INTERNE KONTROLLER	91
8.4.1	<i>Konsekvens ved mangelfulde eller andre fejl i kontroltests</i>	97
8.5	TEST AF SUBSTANSHANDLINGER	98
8.6	REVISORS HANDLINGER I FORBINDELSE MED AF REGNSKABSMÆSSIGE SKØN	101

8.7 REVISORS RAPPORTERING TIL DEN ØVERSTE LEDELSE	106
8.8 DELKONKLUSION	108
9 KONKLUSION	110
10 PERSPEKTIVERING.....	114
LITTERATURLISTE	116
BILAG 1 – INTERVIEWGUIDE	118
BILAG 2 – INTERVIEW	120
BILAG 3 - OVERSIGT AF RESULTATOPGØRELSE, AKTIVER OG PASSIVER – CM GROUP	127
BILAG 4-A FLOW CHART FOR OVERORDNET RISIKOSTYRING	128
BILAG 4-B FLOW CHART FOR INDGÅELSE AF HEDGE	129
BILAG 4-C FLOW CHART FOR BOGFØRING AF HEDGE.....	130

Executive Summary

The topic of our study is “Audit of hedge accounting under IFRS 9, phase 3” which is required to be applied for annual periods beginning on or after 1 January 2018, with earlier application permitted. All Danish companies listed on NasdaqOMX are subject to International Financial Reporting Standards (IFRS).

Based on the high level of complexity of utilization and understanding of the requirements to the current accounting standard to hedge accounting, IAS 39, IASB decided to develop a new accounting standard. The main objective of IFRS 9 is to improve the reflection of risk management in order that it appears more appropriately, change the requirements for using the beneficial hedge accounting to be more principle-based than the current arbitrary rule-based standard, and decrease the strict and complex calculation requirements. As always when new accounting standards are implemented, it will have consequences of the audit approach and strategy. We find it interesting to examine the consequences of applying IFRS 9 instead of IAS 39 from an audit perspective for instance adjustments to the audit approach because of changes in the risk assessment and administrative procedures, internal control environment and related required documentation.

The study is based on relevant theory, accounting standards and audit standards and interviews with relevant persons for which the implementation of IFRS 9 and the audit hereof will have an impact on their work. Moreover, several articles and comment letters have been read in connection with the preparation of the thesis for the best possible foundation to analyze and conclude on how to perform a reasonable and effective audit of hedge accounting under IFRS 9. To assess and analyze how to perform the best audit of hedge accounting under IFRS 9, we have throughout the thesis used a fictive case group to illustrate the practical utilization of the theory analyzed.

Based on our analysis, it is our conviction that the documentation requirements for the entities have been slightly reduced compared to earlier, however, the work will be performed earlier in the process and will mainly be in the design and the implementation of the risk assessment will be increased, while the demanding effective tests will not be a mandatory requirement any longer.

As IFRS 9 is more principle-based compared to the prior rule-based IAS 39, the auditor will to a great extent make use of audit documentation consisting of observation and inspection, while earlier one mainly made use of re-calculation and re-performance. This is primarily caused by the fact that when the entity applies IFRS 9, one will audit against a policy, while one earlier audited regulatory conditions.

The process for applying hedge accounting will prospectively involve more employees than earlier, including the Board of Directors, why the hedging process/transaction flow will be more comprehensive, which certainly might result in more risks, but does not necessarily increase the extent of the audit procedures. If an entity has a well developed control environment, including a detailed risk management system with scope and limits, the

extent of the audit will clearly be decreased. In contrast, for entities with doubtful entity level controls, the extent of the audit will be increased, as it is more difficult to test and assess the intention and the collaboration between the risk management policy and the actual hedges.

Based on our analysis, it is our opinion that the extent of audit procedures to be performed will not change significantly, but will depend on the each entity. However, audit of financial statements in accordance with the new IFRS 9, phase 3, might cause some challenging tasks as it, per definition, is harder to obtain sufficient audit documentation when you are auditing accounting estimates and assessments, but will be counterbalanced by the audit procedures, which will be reduced later in the process.

1. Indledning og problemstilling

1.1 Indledning

De turbulente år fra 2008 og en årrække frem samt den efterfølgende økonomiske fremgang i årene frem til nu resulterede i stigende råvarepriser og store prisudsving på såvel finansielle markeder som ikke-finansielle markeder. Dette forårsagede, at selskaber i endnu højere grad end tidligere og med stadig tiltagende virkning har fokus på deres risk management, herunder især sikring af risici, der går uden for selskabernes kerneområder. Denne sikring af selskabernes kerneområder kan indebære sikring af finansielle risici som renteutvikling eller valutaudsving, men også ikke-finansielle risici som råvarepriser i form af f.eks. metal og olie.

Som følge af den forhøjede betydning af risk management og hedging aktiviteter har der fra virksomheders interessenter, herunder især investorer og banker, været udtrykt et ønske om øget information omkring regnskabsaflæggers risk management-strategier, årets realiserede resultater af sikring-aktiviteterne, samt hvordan risk management har effekt på de specifikke risici, den givne virksomhed er eksponeret overfor. Samtidig har der gennem de seneste år været en tendens til, at pengeinstitutterne udbyder særdeles skræddersyede OTC-derivater, der er mere komplekse end tidligere. Disse går meget specifikt mod de risici, som regnskabsaflægger vil være eksponeret overfor, hvorfor interessenter efterspørger dybere information om de indgået derivater.

For virksomheder, der aflægger regnskab efter IFRS (International Financial Reporting Standards), er den information, de har offentliggjort vedrørende hedge accounting frem til nu, blevet reguleret i henhold til IAS 39 (International Accounting Standards), men der vil fremadrettet blive reguleret i henhold til IFRS 9, fase 3, som senest skal implementeres 1. januar 2018. Hedge accounting består i sin helhed af de regnskabsmæssige metoder, der benyttes til at afspejle regnskabsaflæggers sikringsaktiviteter. IAS 39 har hidtil tilladt at afvige fra de øvrige regler i IFRS-regnskabsstandarderne omkring indregning og måling, samt øvrig præsentation og disclosures.

IAS 39 har fået kritik for at være meget regelbaseret i modsætning til den generelle opfattelse af IFRS-regnskabsstandarderne, som er principbaseret. IAS 39 er forholdsvis restriktiv og kompleks, hvilket har gjort det besværligt og ressourcekrævende for virksomheder at efterleve de krav, som er bestemt i IAS 39. Det har mere specifikt været kravene omkring, at det ikke er tilladt for regnskabsaflægger at sikre enkeltrisici for ikke-finansielle instrumenter, som flere virksomheder i højere grad benytter sig af. F.eks. vil metalprisen udvikle sig 50% i tandem med stålprisen og 50% i tandem med olieprisen. Det vil i dette tilfælde ikke være muligt at sikre en af risiciene (henholdsvis stål eller olie) og rapportere dette i henhold til IAS 39, da hele metalprisen skal sikres.

Som følge af de komplicerede og restriktive regler er der flere regnskabsaflæggere, der ikke er i stand til at overholde kravene, hvorfor de i stedet blot oplyser de informationer, de finder relevante, sammenlignelige og

gennemsigtige. DONG Energy A/S er gået så langt, at de fra 2011 er ophørt med at benytte sig af de frivillige regler i IAS 39 om hedge accounting og i stedet anvender andre Non-GAAP-præsentationsmetoder¹. Det er ikke holdbart, at de individuelle regnskabsaflæggere selv vurderer, hvilke informationer der er relevante, da det giver en skævvridning og udfordringer for investorer, der vil sammenligne de forskellige regnskabsaflæggere, og derfor har radikale ændringer været krævet.

Som følge af ovenstående har IASB (International Accounting Standards Board) siden 2009 arbejdet på at udarbejde en ny standard, IFRS 9, der skulle imødegå de kritikpunkter, som IAS 39 har fået. Dette resulterede i, at IASB i 2009 udsendte et Exposure draft omhandlende nye regler for hedge accounting som den tredje og afsluttende fase af IFRS 9-udarbejdelsen, og dette er endeligt blevet vedtaget i juli 2014 med kun små ændringer i forhold til andet forslaget udsendt af IASB i 2013.

Den øgede fokus på risk management samt de mange flere forskellige skræddersyede løsninger, som anvendes i dag, gør, at hedge accounting-projektet har høstet stor interesse hos interessenter², som ser frem til en mere simpel løsning. Virksomhederne byder også den nye IFRS 9, fase 3, velkommen, da kravene for anvendelse er mere bløde og lempelige. Kravene for anvendelse af den nye IFRS 9 lægger som udgangspunkt mere vægt på intentionen hos ledelsen og den indledende dokumentation som risikostyringspolitik, mens de strikse krav om effektivitetstest frafalder.

Udgangspunktet omkring mere lempelige og bløde krav hos ledelsen for anvendelse af hedge accounting, vil have betydning for revisors arbejde, da man fremadrettet vil skulle revidere op imod de mere principbaserede IFRS-standarder, hvor man tidligere skulle revidere op imod de mere strikse IAS-regnskabsstandarder. Vi finder det derfor interessant at undersøge og analysere, hvorledes overgangen til den nye IFRS 9, fase 3, omhandlende hedge accounting konkret vil have betydning for revision af hedge accounting.

---

¹ DONG Årsrapport 2014, Note 6.1

http://assets.dongenergy.com/DONGEnergyDocuments/com/Investor/Annual_Report/2014/dong_energy_annual_report_da.pdf

² Comment letters på IASB's hjemmeside

<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Phase-III-Hedge-accounting/edcl/comment-letters/Pages/Comment-letters.aspx>

1.2 Problemformulering

Som følge af den nye vedtagne IFRS 9, fase 3, omhandlende hedge accounting som beskrevet i vores indledning, vil følgende problemformulering danne grundlag for afhandlingens opbygning og emnets behandling:

”Hvilke revisionsmæssige overvejelser medfører den nye IFRS 9, fase 3”?

Vi vil besvare vores problemstilling gennem en række underspørgsmål fordelt på såvel formålet med og indholdet af IFRS 9 samt revisors arbejde ved revision af hedge accounting fordelt på planlægning, udførelse og rapportering. For at kunne besvare vores problemformulering mener vi, at det er nødvendigt at være bekendt med IFRS 9, fase 3 samt hvorfor der var behov for indførelse af denne. Endvidere vurderer vi, at det er en forudsætning at kende de relevante regnskabsstandere for at kunne revidere området.

Formålet med IFRS 9 – Hedge accounting (Kapitel 3)

- *Hvad er formålet med implementeringen af IFRS 9 som erstatning for IAS 39?*
- *Er der i IFRS 9, fase 3, taget højde for de kritikpunkter, der har været til IAS 39?*

Indholdet af IFRS 9 – Hedge accounting (Kapitel 4)

- *Hvordan defineres regnskabsmæssig sikring?*
- *Hvordan behandles sikring, ud fra et regnskabsmæssigt perspektiv?*
- *Hvilke væsentlige ændringer er der i IFRS 9 sammenholdt med IAS 39?*

Krav til risikostyring og dokumentation hos virksomheden (Kapitel 5)

- *Hvilke krav er der til regnskabsaflæggeres risikostyringspolitik samt øvrig dokumentation?*
- *Hvilke specifikke udfordringer og muligheder giver IFRS 9, fase 3?*

Revisors revisionsbevis som følge af ændrede regnskabsstandard (Kapitel 6)

- *Hvilke konsekvenser vil overgangen til IFRS 9, fase 3, have for revisors arbejde?*
- *Hvilke arter af revisionsbevis vil revisor skulle benytte sig af ved revision af hedge accounting efter IFRS 9?*
- *Hvilke specifikke udfordringer giver IFRS 9, fase 3, for revisor?*
- *Hvilke konsekvenser har overgangen til IFRS 9 på omfanget af revisionsarbejdet?*

Analyse af revisors arbejde i forbindelse med revision af hedge accounting (Kapitel 7 + 8)

- *Hvordan skal revisionsstrategien for regnskaber aflagt efter IFRS 9 planlægges?*
- *Hvilke revisionsmæssige udfordringer og overvejelser vil der være under IFRS 9?*
- *Hvilke risici vil der være fra et revisionsmæssigt synspunkt?*
- *Hvilken indvirkning vil IFRS 9, fase 3, have på revisionsstrategien?*

1.3 Afgrænsning

For at sikre, at afhandlingen ikke bliver for omfattende og bred men derimod bevarer fokus og i højere grad går i dybden med de relevante og specifikke problemstillinger, har vi fundet det nødvendigt at afgrænse os fra diverse emner, data, teori og lovgivning, således at vi udelukkende bearbejder den valgte problemstilling.

Vi vil derfor i vores afhandling afgrænse os og kun i et meget lille omfang beskrive følgende:

- Konsekvensen for finansielle virksomheder samt revisionsmæssige forhold for disse
- Fase 1 og 2 i IFRS 9 omhandlende henholdsvis klassifikation og måling samt amortiseret kostpris og nedskrivning.
- Macro hedging, da denne del endnu ikke er indarbejdet i IFRS 9.
- Årsregnskabsloven, samt andre reguleringsformer vil kun minimalt blive inddraget og sammenholdt med, da fokus vil være på IFRS-frameworket.
- Eventuelle konsekvenser for implementeringen på andre fagområder, eksempelvis vil skattemæssige og finansieringsmæssige forhold vil ikke blive behandlet. Det er primært revisionen af hedge accounting, der vurderes.
- Alt materiale, som er offentliggjort efter 1. september 2015, er der ikke nødvendigvis taget højde for, da vi på dette tidspunkt er i gang med selve analysen.
- Vi antager, at målgruppen har en grundlæggende forståelse for bogføring og regnskab, hvorfor dette ikke vil blive gennemgået dybere.
- Afhandlingen har endvidere ikke til formål at analysere oplysningskravene i henhold til IFRS 7 på trods af, at de er afledt af hedge accounting. Dette skyldes, at de relevante oplysninger for hedge accounting vil tage sit afsæt i virksomhedens risikostyringspolitik.
- Der vil ikke blive redegjort for en særskilt gennemgang af IAS 39 andet end en skematisk oversigt, som viser ændringerne imellem ISA 39 og IFRS 9, fase 3, da det ikke anses for relevant at gennemgå en standard, som fremover ikke er aktuel.
- Inddragelse af revisionsteori er begrænset til det omfang, som er relevant for revision af hedge accounting, da der ved en fuld revisionsproces naturligvis vil indgå andre revisionselementer. Derudover har vi forudsat, at der ved revisionen ikke har været mulighed for at gøre brug af intern

revisors arbejde, da det er de færreste salg- og produktionsvirksomheder i Danmark, der har intern revision.

Det er vores opfattelse, at ingen af de nævnte emner i afgrænsningen hverken individuelt eller samlet vil kunne påvirke konklusionen nævneværdigt for de valgte problemstillinger, men hvis vinklen for opgaven havde været anderledes, ville de kunne have givet et andet perspektiv på de givne konklusioner.

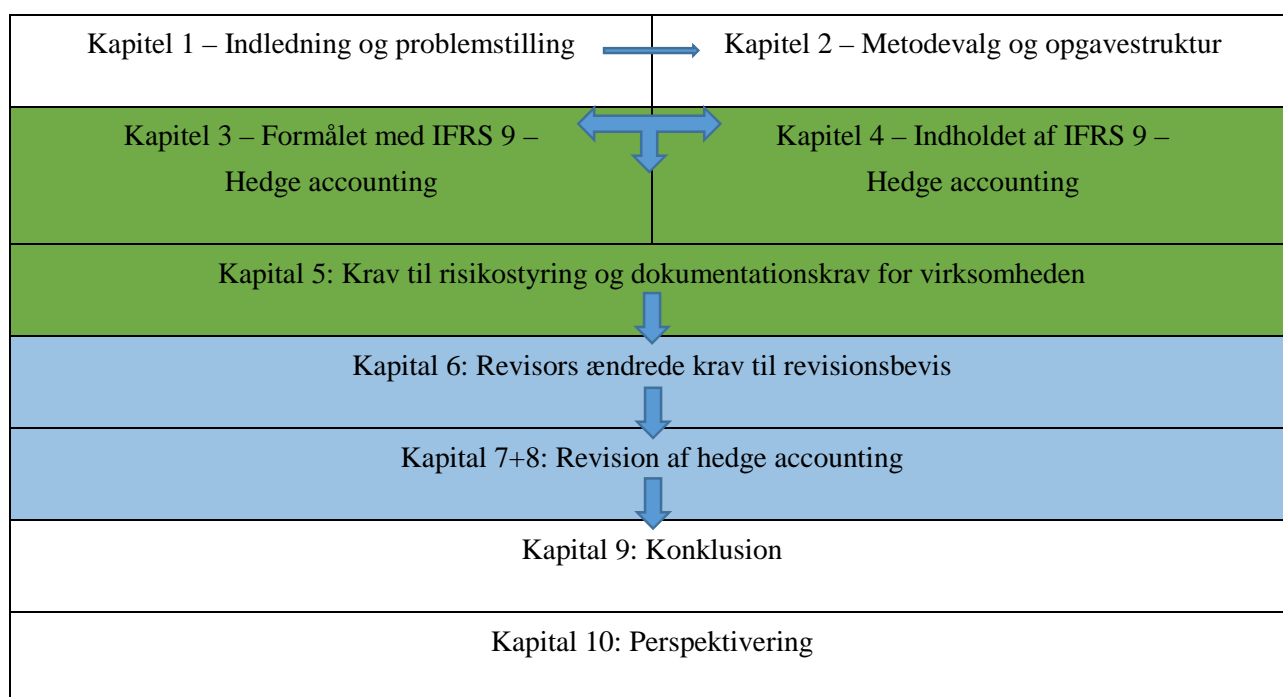
2. Metodevalg og opgavestruktur

Indholdet i dette afsnit har til formål at give læser en forståelse for, hvilken metode der bliver anvendt i afhandlingen til at besvare problemstillingen. For afhandlingens læser har metodevalget en stor betydning for, hvordan den anvendte data behandles. Den valgte metode og afhandlingsstruktur er fastsat ud fra den videnskabsteoretiske tilgang til afhandlingen.

2.1 Afhandlingsstruktur

For at opbygge en sammenhængende forståelse af afhandlingen vil alle kapitler blive indledt med en introduktion og et formål samt indeholde en delkonklusion med undtagelse af metodeafsnittet, konklusionen og perspektivering. Denne opbygning er med til at give læserne en nemt overblik over kapitlerne i afhandlingen.

Strukturen i afhandlingen er skitseret nedenfor:

	= regnskabsmæssig begrebsramme
	= revisionsmæssig begrebsramme

Afhandlingens kapitler er beskrevet nedenfor.

2.1.1 Indledning og problemstilling (Kapitel 1)

Dette kapitel indeholder en indledning, som beskriver baggrunden for afhandlingens problemfelt, der efterfølgende danner grundlag for problemformuleringen. Derefter følger en problemafgrænsning, som afskærer mindre væsentlige emner fra at blive behandlet i afhandlingen efter en vurdering af, om de har betydning for konklusionerne, der drages i afhandlingen.

2.1.2 Metodevalg og opgavestruktur (Kapitel 2)

Dette kapitel indeholder en beskrivelse af afhandlingens opbygning og struktur, herunder en gennemgang af de enkelte kapitler i opgaven. Kapitlet indeholder endvidere de metodiske overvejelser, som der gøres brug af i afhandlingen. Afslutningsvist foretages der en vurdering af målgruppen og kritik af de kilder, der er anvendt.

2.1.3 Formålet med IFRS 9 (Kapitel 3)

I dette kapitel klarlægges det overordnede formål med at ændre den nuværende regnskabsstandard IAS 39 til IFRS 9 vedrørende hedge accounting. Fokus i dette kapitel vil være på at fastlægge, om de forventninger og overvejelser, der har været i forbindelse med ændringerne af reglerne om hedge accounting, er indfriet samt at beskrive de nye krav, som IFRS 9, fase 3 har medført i hovedtræk.

2.1.4 Indholdet af IFRS 9 (Kapitel 4)

I dette kapitel redegøres for den regnskabsmæssige forståelse af hedge accounting, og hvordan brugen af hedge accounting behandles bogføringsmæssigt. Der vil i den forbindelse være fokus på at forstå, hvorfor der er behov for regnskabsmæssig sikring, og hvordan et sikringsinstrument anvendes til at afdække behovet. Afslutningsvist i kapitlet vil der på baggrund af allerede foretagne analyser blive redegjort for de væsentligste ændringer ved overgangen fra IAS 39 til IFRS 9 vedrørende hedge accounting.

2.1.5 Krav til risikostyring og dokumentation ved virksomheden (Kapitel 5)

I dette kapitel redegøres for de væsentligste ændringer til risikostyring og dokumentationskrav for virksomheden ved implementering af IFRS 9. Kapitlet tager udgangspunkt i både IAS 39 og IFRS 9, fase 3, hvilket danner grundlag for en analyse af, hvorvidt mængden af dokumentationskrav for virksomheden er øget eller reduceret.

2.1.6 Revisors revisionsbevis som følge af ændrede regnskabsstandard (Kapitel 6)

I dette kapitel foretages en analyse af de revisionsmæssige overvejelser, som revisor skal foretage sig i forbindelse med, at kravene til dokumentationen for regnskabsaflægger ændrer sig. Der vil være særligt fokus på, hvordan revisor skal tilgå revisionen, og herunder hvordan revisor skal opnå tilstrækkelig og egnet revisionsbevis med udgangspunkt i revisionsstandarderne som referenceramme. Afslutningsvist vil der blive analyseret på, om de ændrede krav er en lempelse eller forøgelse af arbejdet for revisor.

2.1.7 Revision af hedge accounting – kendskab til virksomheden (Kapitel 7)

I dette kapitel foretages der er en revision af hedge accounting for en fiktiv case-virksomhed. Revisionen tager udgangspunkt i planlægningen, herunder kendskab til virksomheden, fastlæggelse af revisionsstrategi samt identifikation af risici og kontroller, som er relevante for revision af hedge accounting. Sideløbende med revisionen vil der være fokus på den teoretiske begrebsramme, som vil understøtte revisors virke ved revisionen af hedge accounting.

2.1.8 Planlægning af revisionshandlinger og rapportering (Kapitel 8)

I dette kapitel foretages en analyse af de revisionshandlinger, som skal planlægges, samt en vurdering af, hvornår revisor har opnået et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis med de revisionshandlinger, som vurderes relevante for revisionen af hedge accounting. Omdrejningspunktet i analysen vil være revisors rolle i forbindelse med regnskabsmæssige skøn af det indhold, som fremgår af virksomhedens risikostyringspolitik. Afslutningsvist vil der foretages en vurdering af, hvordan en rapportering til ledelsen kan ske på baggrund af den udførte revision.

2.1.9 Konklusion (Kapitel 9)

Konklusionen har primært til formål at besvare afhandlingens problemstilling samt give en opsummering af de væsentligste konklusioner, som er foretaget i løbet af opgavens delkonklusioner.

2.1.10 Perspektivering (Kapitel 10)

I dette kapitel foretages der en perspektivering over de refleksioner, som processen har givet anledning til, herunder refleksioner af områder, som ikke er behandlet i afhandlingen, men som kunne være interessante at undersøge. Vi vil her vurdere, om der er tilstrækkelig vejledning til revision af hedge accounting efter IFRS 9.

2.2 Problemformulering

Ved den valgte problemstilling, som danner grundlag for problemformuleringen, er der anvendt en syntetisk metode. Ved anvendelse af denne metode skal problemstillingen kunne afklares ved at besvare problemformuleringens spørgsmål, som afhandlingen arbejder henimod. For at kunne besvare problemformuleringen samt styre de faglige og metodiske valg i afhandlingen er der stillet udvalgte underspørgsmål, der understøtter problemformuleringen.

2.3 Undersøgelsesformål og -design

Undersøgelsesformålet har afgørende indflydelse på, hvad afhandlingen undersøger, og hvorfor dette er relevant³. Der vil i afhandlingen blive taget udgangspunkt i en eksplorativ og normativ tilgang, der vil give en dybere behandling og undersøgelse af problemstillingen, da vi ønsker at beskrive, hvordan revisor primært skal foretage revision af hedge accounting efter implementeringen af IFRS 9, fase 3, og dermed også påpege

---

³ Andersen, Ib: Den Skinbarlige Virkelighed, 5. udgave, side 19

de udfordringer revisor kan stå overfor som følge af det teoretiske grundlag. De valgte undersøgelsesformål vil ende ud i et forklarende element af opgavens problemstilling.

Der benyttes i afhandlingen regnskabs- og revisionsteori for at kunne vurdere, hvordan revisionen påvirkes eller ændres. Dette medfører, at den valgte metode ses ud fra en deduktiv synsvinkel, således at de konklusioner, der tages, følger af præmisserne ved den logisk gyldige slutningsform.

Valget af denne metodik er i tråd med måden at indhente og opnå revisionsbevis på, da revisionen ofte vil kunne drage en konklusion, når flere beviser/præmisser peger i samme retning.

Undersøgelsesdesignet har til formål at samle den kombination af typer/former af data, som kan hjælpe med at besvare problemformulering. Der vælges de fremgangsmåder, som anvendes til indsamling, analyse og fortolkning af de data, som giver det bedste output.

Der vil i afhandlingen primært blive anvendt kvalitative data i form af både sekundære og primære data. Disse data baserer sig ofte på interview og behandlede data som fx notater og faglige publikationer m.m. Denne form for data anvendes primært som følge af begrænsningen af mængden af kvantitativ data, idet IFRS 9 ikke er fuldt implementeret i Danmark endnu, og ingen danske revisorer derfor har erfaring med revisionen heraf. Derudover mener vi heller ikke, at kvantitative data er nødvendige eller hensigtsmæssige for at besvare vores problemformulering.

Den teoretiske begrebsramme, som er valgt i afhandlingen, skal fungere som referenceramme for alle revisorer og eventuelle regnskabsaflæggere, hvorfor det er afgørende, at denne er så objektiv som muligt. Vi vil derfor kort gennemgå den regnskabsmæssige begrebsramme for hedge accounting og uddybe den revisionsmæssige begrebsramme, hvilket vil være med til at gøre de konklusioner, vi når frem til, valide.

Vi har endvidere i afhandlingen valgt at beskæftige os med et single case-studie, som er et studie, der beskæftiger sig med en enhed. Der vil i afhandlingen blive introduceret en case-virksomhed, CM Group, som er en fiktiv virksomhed, der er udarbejdet til afhandlingens formål om revision af hedge accounting. Case-virksomheden er udarbejdet med særligt henblik på at kunne bidrage til at svare på problemformuleringen, og den vil blive introduceret i kapital 7 som en del af den samlede revisionsproces. Ved anvendelse af en fiktiv case-virksomhed, som er udarbejdet til formålet, vil denne ikke kunne sammenlignes med en virkelig virksomhed. Dels fordi der i en rigtig revision vil indgå revision af alle øvrige områder end kun hedge accounting, og dels fordi alle oplyste eksempler ikke vil være relevante for alle virksomheder.

Fordelen ved at anvende denne type case er, at virksomheden kan tilpasses til det konkrete eksempel, og at vi på den måde får inddraget flere hedging-muligheder, end der fx vil kunne være i en virkelig case-virksomhed. Derudover vil det være svært og næsten umuligt at få al relevant og nødvendig information for en rigtig

virksomhed, da de formentligt ikke vil udlevere forretningsgange, kontrolmiljø samt risikostyringspolitik af både sikkerheds- og konkurrencemæssige årsager.

Der vil i afhandlingen blive identificeret en lang række risici, som ud fra en væsentlighedsbetragtning ikke vil være aktuelle for en konkret virksomhed. Vi vil igennem afhandlingen være opmærksomme på dette og forholde os kritisk hertil i forhold til de konklusioner, vi drager på baggrund af case-virksomheden.

2.4 Teori og empiri

Der vil i afhandlingen blive taget udgangspunkt i regnskabs- og revisionsmæssig teori for at kunne behandle den valgte problemstilling. Der vil primært blive anvendt empiri, som er tilgængelig inden for regnskabsvæsenet, offentlige årsrapporter, ISA'er og eksisterende litteratur. Der er valgt en vinkel, hvor både teori og praksis er kombineret, dog med fokus på teorien, som følge af, at denne er et fundament for at kunne gennemføre en praktisk revision.

2.5 Dataindsamling

Denne afhandling vil primært være bygget op ud fra en kombination af både sekundære og primære data.

Af primære data anvendes et interview fra fagkyndig i revisionsbranchen. Dette interview blev foretaget af os, og det har til formål at skabe en dybere forståelse for problemstillingen. Det er en forudsætning, at den adspurgte har et bredt kendskab til emnet samt praktisk erfaring. Resultaterne af dette interview kan øge værdien af den praktiske tilgang for revisorer og regnskabsaflæggere, således at afhandlingen ikke alene omfatter en teoretisk gennemgang. Den anvendte interviewteknik vil være delvist struktureret, hvor der på forhånd er lavet en overordnet liste over de emner, som interviewet skal omhandle. Interview med en delvist struktureret spørgeteknik giver den interviewede mulighed for at tilbringe ekspert viden, hvorimod et spørgeskema ikke vil give samme mulighed, da dette ofte giver korte svar. Ved at anvende interview som dataindsamlingsteknik foretages der en subjektiv udvælgelse af respondenterne, hvilket betyder, at respondenterne ofte ikke er repræsentative for den samlede population. Det kan ligeledes medføre, at interviewet kommer til at omhandle uvæsentlige emner, der vil medføre, at outputtet er mindre væsentligt for afhandlingen.

Inden vi foretog vores interview, sendte vi spørgsmålene til interviewpersonen, således at han havde en mulighed for at forberede sig. Interviewet er optaget med mobiltelefon og er efterfølgende transskriberet og vedlagt som bilag 2. Vi har fremlagt de konklusioner, vi er kommet frem til på baggrund af interviewet, for den interviewede, som har bekræftet, at indholdet er i overensstemmelse med interviewet. Vores interview person er:

Thomas Hjortkjær Petersen

Thomas Hjortkjær Petersen er statsautoriseret revisor og arbejder til dagligt med finansielle kunder samt børsnoterede virksomheder, der aflægger regnskab efter IFRS. Han anses at være repræsentativ for området,

da han til dagligt beskæftiger sig med revision af hedge accounting efter IAS 39 og har deltaget i flere møder med rådgivning til virksomhederne i forbindelse med overgangen til IFRS 9.

Thomas Hjortkjær Petersen er udvalgt ud fra hans faglige ekspertise, da han har relevant erfaring med revision af hedge accounting efter ISA 39 og dermed har sat sig ind i reglerne om overgangen til IFRS 9, fase 3. Derudover har Thomas Hjortkjær Petersen et bredt kendskab til regnskabsaflæggelse efter IFRS, hvorfor han har indgående kendskab til begrebsrammen. Risikoen ved at inddrage den interviewedes holdninger er, at han forsøger at præge eller påvirke afhandlingen i en bestemt retning, hvilket dog er en risiko, som er svær at fjerne fra processen.

Den sekundære data i form af bøger, notater, tidsskrifter, ISA'er, artikler, publikationer m.m. er udarbejdet af andre forfattere. Sekundære data er ofte let tilgængelige for brugerne, ligesom forfatteren bag de sekundære data i mange tilfælde har et fagligt højt niveau. Ulempen ved disse data kan være, at de er præget af subjektive holdninger, og i nogle tilfælde kan forfatterne have dannet deres konklusion på baggrund af anvendte sekundære data, som de selv har indsamlet og derfor kan være mangelfulde. Derudover skal der tages højde for, at dette materialet ikke er udarbejdet til formålet i vores afhandling.

2.6 Kildehenvisninger og forkortelser

Der er i afhandlingen indsat fodnoter nederst på de respektive sider, som reference til den kilde, der er anvendt. Fodnoterne er fortløbende nummereret. Relevante bilag, som kan være interessante for læser, er vedlagt bagerst i afhandlingen sammen med litteratur- og kildeliste. Der vil i afhandlingen blive anvendt en række forkortelser og tekniske begreber, som det alene forventes, at regnskabskyndige er fortrolige med. Derfor har vi nedenfor udarbejdet en oversigt med forklaringer til de forkortelser og begreber, som anvendes.

IAS: International Accounting Standards

ISA: International Standards on Auditing

IFRS: International Financial Reporting Standards

IASB: International Accounting Standards Board

IAASB: International Auditing and Assurance Standards Board

FVTPL: Future value through profit and loss

PL: Profit and loss

BS: Balance sheets

2.7 Målgruppe

Afhandlingens målgrupper vil primært være regnskabsafleggere og revisorer i Danmark. At disse to grupper er målgruppen hænger sammen med afhandlingens problemstilling. Herudover vil censor og vejleder være en del af afhandlingens målgruppe ligesom øvrige studerende. Det forventes, at målgruppen til afhandlingen har en vis indsigt i den grundlæggende regnskabs- og revisionsteori for at kunne drage nytte af afhandlingen.

2.8 Kildekritik

Ved anvendelsen af primære data i form af et interview, har vi behandlet informationerne med en professionel skepsis og ud fra et så vidt muligt objektivt synspunkt. Den adspurgte i afhandlingen er anvendt som fagekspert, og der tages hensyn til, at det foretagende interview bygger på subjektive besvarelser, da det er den adspurgtes holdninger og meninger, som kommer til udtryk i besvarelsen. Det anvendte interview vurderer vi dog som værende pålidelig, eftersom det er en fagekspert på området, og eftersom han har et indgående kendskab til den revisionsmæssige behandling af hedge accounting.

Ved besvarelsen af problemstillingen har vi primært anvendt sekundær dataindsamling, da det vurderes, at denne type data giver det bedste fundament for besvarelsen. Der er anvendt artikler, bøger og publikationer, hvor mange af publikationerne er udarbejdet af de større revisionshuse, hvorfor der i disse indgår holdninger og anbefalinger, som kan være subjektive. Det må dog alligevel antages, at der er en form for objektivitet i publikationerne og artiklerne, da grundlaget for indholdet er regnskabs- og revisionsstandarder.

Dataindsamlingen, som er foretaget i forbindelse med udarbejdelse af afhandlingen, er ophørt 1. september 2015, og publikationer m.v. efter denne dato er ikke anvendt. De anvendte kilder vurderes at være af høj faglig kvalitet og dermed passende til løsning af afhandlingens problemstilling.

3. Formål med IFRS 9 – hedge accounting

Formålet med dette kapital er at redegøre for og opsummere grundlaget for den nye IFRS 9, fase 3, som en erstatning for IAS 39 samt formålet med at implementere en ny standard omhandlende hedge accounting. Dette vil resultere i, at læseren får en grundig og informativ viden om behovet for en ny regnskabsstandard til at behandle hedge accounting via en deskriptiv tilgang til behandlingen af emnet. Der vil blive redegjort for disse emner ved en gennemgang af de tidligere exposure drafts samt comments letters, hvor de eksakte grunde beskrives, og hvor det bliver vurderet, om formålene og argumenterne er reelle og overholdt i den godkendte IFRS 9 på overordnet niveau.

3.1 Indledning

Efter finanskrisens hårde år, hvor flere investorer og øvrige brugere havde udtrykt behov for ændringer omkring informationsformidling, besluttede standardudstederen IASB at starte et projekt med det formål at forbedre rapporteringen for finansielle instrumenter. Det blev derfor helt tilbage i november 2008 besluttet, at der skulle udarbejdes en ny regnskabsstandard - IFRS 9 Finansielle instrumenter, som blev delt op i 3 faser – 1) måling og klassifikation 2) nedskrivning og 3) afhandlingens hovedemne; hedge accounting. Først næsten 6 år senere, i juli 2014, kom den endelige version af IFRS 9, som har til formål at erstatte IAS 39⁴. Denne standard er blandt andet udarbejdet til at forbedre rapporteringen af hedge accounting, herunder risikostyring, samt at gøre op med og genoverveje de fundamentale principper omkring hedge accounting, og den beskrives således af IASB' formand Hans Hoogervorst:

“The reforms introduced by IFRS 9 are much needed improvements to the reporting of financial instruments and are consistent with requests from the G20, the Financial Stability Board and others for a forward-looking approach to loan-loss provisioning.

The new Standard will enhance investor confidence in entity's' balance sheets and the financial system as a whole.”⁵

IFRS 9 skal benyttes for virksomheder, hvis regnskabsår starter den 1. januar 2018 eller senere men med mulighed for tidligere implementering.

---

⁴ <http://www.ifrs.org/current-projects/iasb-projects/financial-instruments-a-replacement-of-ias-39-financial-instruments-recognition/Pages/financial-instruments-replacement-of-ias-39.aspx>

⁵ <http://www.ifrs.org/Alerts/PressRelease/Pages/IASB-completes-reform-of-financial-instruments-accounting-July-2014.aspx>

3.2 Formål i IFRS 9, Hedge accounting

I exposure draftet per marts 2013 vedrørende hedge accounting⁶ og det udgivne project summary på baggrund af den endelige IFRS 9⁷ er der oplyst flere af de forhold, som kritiserer de eksisterende regler. Disse kan opsummeres til at være kritik af kompleksiteten samt et manglende relevant informationsniveau, herunder især omhandlende risk management. De væsentligste kritikpunkter og årsager til behovet for en ny standard er følgende:

No.	Argument for ny IFRS	Reference
1.	Brugere af årsregnskabet mener, at de daværende krav i IAS 39 var meget besværlige at forstå, benytte og fortolke på grund af deres kompleksitet.	ED, IN2, Page 4
2.	IAS 39 blev udarbejdet i 2002, hvor hedging stadig var relativt nyt for mange og ikke lige så kendt som i dag. Efter at det er blevet normal praksis at sikre sig via hedging, vil det være hensigtsmæssigt for investorer at forstå virksomhedens finansielle risici, hvad ledelsens gør for at imødegå disse risici samt hvor effektive disse kontroller er. Oplysninger herom er ikke krav i IAS 39, hvorfor dette er blevet efterspurgt i høj grad	PS, Page 25
3.	Kravene i IAS 39 er uhensigtsmæssigt meget regelbaserede, og tillader f.eks. ikke at hedge dele af en risiko. Der ønskes i højere grad et mere principbaseret regelsæt som de øvrige IFRS'er	ED, IN2, Page 4

Kilde: Egen tilvirkning

Som følge af de ovenstående kritikpunkter og forbedringsforslag har den nye IFRS 9 til formål at løse problemfeltet ved henholdsvis:

1. I højere grad identificere og ændre inkonsistens og svagheder i den gamle hedging accounting-model, herunder følgende:
  - Tillade, at der kan afdækkes flere enheder og afdækningsinstrumenter for samme risiko
  - Tillade hedging af nettopositioner og grupper
  - Tilpasse og ændre i opgørelsen af effektivitet, så den præsenteres mere retvisende
  - Mulighed for frivilligt at stoppe med en hedge
  - Ensrette cash flow og fair value-hedges for såvel indregning som præsentation af disse
  - Forbedre notekravene, således at der i højere grad bliver oplyst om relevante risk management-aktiviteter.

⁶[http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Phase-III-Hedge-accounting/Documents/Chapter%206%20Hedge%20Accounting%20\(FINAL%20draft\).pdf](http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Phase-III-Hedge-accounting/Documents/Chapter%206%20Hedge%20Accounting%20(FINAL%20draft).pdf)

⁷ <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Documents/IFRS-9-Project-Summary-July-2014.pdf>

2. Sørge for, at præsentationen af hedge-aktiviteterne i højere grad afspejler risk management, ved forståelig, relevant og brugbar information
3. I højere grad give plads til at præsentere hedge accounting retvisende for den enkelte virksomheden ved at reducere i de klare krav og i højere grad gøre regnskabsstandarder principbaseret.

3.3 Analyse af formål til at afdække de identificerede kritikpunkter

De 3 formål, som er beskrevet ovenfor, vil blive analyseret nedenfor, hvor der både vil blive analyseret og vurderet på nødvendigheden af disse ændringer, hvorvidt formålene er valide, og om den vedtagne IFRS 9 lever op til kravene fra kritikerne. For hver af de 3 formål har vi kort indledningsvist vurderet, om den nye IFRS 9, fase 3, dækker de kritikpunkter og argumenter, der var for en udfasning af IAS 39.

3.3.1 Forbedring af den tidligere hedge account-model

Som nævnt flere gange er det overordnede formål med IFRS 9 at forbedre den finansielle rapportering i form af regnskabsaflæggelsen, hvilket blandt andet er gjort ved at genoverveje de mange kvalitative krav, som IAS 39 begrebsrammen indeholder. I stedet i IFRS 9, vil der lægges vægt på risk management og en mere principbaseret tilgang, som beskrives i de to følgende afsnit. I den tidligere model har der været mange ufravigelige krav, som har krævet store ressourcer såvel som kompetencer at efterleve, hvilket har resulteret i, at flere virksomheder ikke har benyttet IAS 39. Efter at det er blevet normen at gøre brug af finansielle instrumenter til sikring, har der været et behov for en simplere begrebsramme, hvilket bl.a. vises ved, at IFRS 9 blot lægger op til, at en hedge skal leve op til, at dagsværdiændringerne udligner hinanden mellem instrumentet og det sikrede, samt at dette ikke skyldes en tilfældighed. Derudover er der åbnet for, at der kan hedges dele af en risiko. Det skal dog nævnes, at der stadig er områder som f.eks. koncerninterne sikringer, der ikke tillades, samtidig med, at der i IFRS 9 er regler omkring, at sikringsinstrumenter, der ikke reguleres over resultatopgørelsen, ikke tillades, og der er andre forhold, der gør, at nogle risk managementstrategier ikke kan benytte hedge accounting.

Det er vores vurdering, at IFRS 9 lægger op til en væsentligt mere simplificeret metode, og at det er en betydelig hjælp for regnskabsaflæggere, hvilket har været efterspurgt. Det udmeldte formål er ligeledes overholdt efter vores opfattelse. En mere detaljeret analyse vil blive foretaget i de efterfølgende kapitler.

3.3.2 Fremhævelse af risk management frem for bogføringsteknikker

Det at fremhæve risk management i selskabernes finansielle rapportering har været det overordnede ønske fra regnskabsbrugere, da de i de nuværende aflagte årsregnskaber i højere grad er blevet oplyst om tallenes indvirkning på årsregnskabet samt præsentationen heraf og i mindre grad, hvilke risici som afdækkes via hedge accounting samt bevæggrundene herfor. IFRS 9 har som overordnet krav omkring hedge accounting, at en hedge vurderes ud fra, om dagsværdireguleringerne mellem det sikrede og sikringsinstrumentet udligner hinanden uden nogen form for tilfældighed, og at denne udligning er en del af virksomhedens risk management for at afdække den risiko, det sikrede afgiver. Tidligere skulle man ophøre med at anvende hedge accounting, såfremt disse ikke længere kunne påvises at være effektive, mens man nu blot skal ophøre med hedge accounting ved at ændre ens risk management. Ergo vil risk management spille en større rolle i fremtidens hedge accounting for såvel indregning og måling men også ved krav om et højere informationsniveau, og således vil årsregnskabet reflektere virksomhedens risk management og på den måde øge nytteværdien for regnskabslæser. Baseret på ovenstående er det vores vurdering, at formålet med IFRS 9 er opnået, og at regnskabsbrugeres efterspurgte informationer omkring risk management vil blive synlige i forbindelse med, at de enkelte virksomheder implementerer IFRS 9.

Vi skal bemærke, at fokus for afhandlingen vil lægge på konsekvenserne for regnskabsaflægger og revisor, hvorfor vi i de kommende kapitler hovedsageligt vil analysere konsekvenserne samt de fornødne ressourcer og kapaciteter for at kunne implementere IFRS 9 fra IAS 39 og i mindre grad ser på, om ønsket for regnskabsbrugere er indfriet.

3.3.3 Åben for en mere principbaseret tilgang

Det, at hedging aktiviteter til en start havde en meget regelbaseret tilgang, er meget atypisk for IASB, da de med IFRS altid har sigtet efter at have en principbaseret tilgang. Dette skyldes formentligt, at da IAS 39 til at begynde med blev implementeret, var emnet meget nyt og kun benyttet af ganske få, hvorfor det blev fundet nødvendigt at have klare regler for, hvordan dette skulle behandles. Der har i IAS 39 været mange restriktive regler, som f.eks. at der skulle foreligges dokumentation for sammenhæng, identifikation af sikringsinstrumentet og risikoeksponeringen. Der er krav om, at samvariationen skal ligge inden for 80-125%, for at denne vurderes effektiv, og dette skal testes løbende gennem regnskabsperioden. Disse krav er ikke ligeså tydeligt beskrevet i IFRS 9, hvilket viser, at hensigten med en principbaseret tilgang synes at være overholdt. Dog tillader IFRS 9 stadig ikke koncerninterne lån som sikringsinstrument, hvorfor sådanne stadig skal erhverves hos ekstern part.

3.4 Delkonklusion

Da IASB tilbage i 2008 åbnede op for ideen om et nyt projekt vedrørende hedge accounting, blev der udarbejdet et exposure draft, der opsummerede selve ideerne og formålet med det nye projekt. Disse blev herefter kommenteret via comment letters, og på baggrund af disse blev det identificeret, at der især var 3 forhold i den eksisterende IAS 39, som henholdsvis regnskabsaflæggere og regnskabsbrugere ønskede ændret.

De primære kritikpunkter ved IAS 39, som ønskedes ændret, bestod primært i, at de nuværende krav samt den eksisterende hedgemodel var meget kompleks og omfattende, hvorfor IAS 39 var svær at overskue. At den regelbaserede IAS 39 var imod ideologien om en principbaseret begrebsramme, og at den satte mange grænser for virksomhederne, samt at notekravene i høj grad gik på regnskabsmæssig indregning, var modsat af behovet, som var information omkring virksomhedens risk management.

På baggrund af disse kritikpunkter og forbedringsforslag har IASB udarbejdet den nye IFRS 9, som har til formål at rette op på disse 3 kritikpunkter, hvilket hovedsageligt er foretaget ved at fjerne kravene, der efterlod administrationsmæssige tunge byrder, ved at ændre i oplysningskravene, således at disse i højere grad reflekterer selskabets risk management og i mindre grad de kvalitative faktorer samt ved at lægge vurderingen af, hvorvidt hedge accounting kan benyttes, over på virksomheden.

Det er vores vurdering, at IFRS 9 har reelle hensigter, og at formålene umiddelbart er opnået, om end der også synes et ønske om en vis forståelse for, at hedge accounting er et kompliceret område, og at det ikke kan simplificeres i ligeså høj grad, som ønsket kan være.

4. Indholdet af IFRS 9 – hedge accounting

Formålet med dette kapitel er at redegøre kort for indholdet af IFRS 9, fase 3, vedrørende hedge accounting samt at foretage en vurdering af de signifikante ændringer, der er i IFRS 9, fase 3, sammenholdt med IASB's regnskabsstandard IAS 39. Læser vil med dette afsnit få en forståelse af indholdet vedrørende regnskabsmæssig sikring, herunder hvad der af regnskabsaflægger kan sikres, samt opnå et kendskab til de typer af sikringer, som findes under IFRS 9.

4.1 Indledning

Som nævnt i kapital 3 er den nye regnskabsstandard IFRS 9 udarbejdet på baggrund af kritik af den nuværende standard IAS 39. Kritikken har været rettet mod en regelbaseret tilgang til sikring, hvilket ligeledes har medført kritik af regnskabsaflæggers risk management. For at kunne benytte sig af hedge accounting efter IFRS 9 er det afgørende at have en forståelse for, hvad hedging er, og hvilke instrumenter der kan anvendes til hedging.

4.2 IFRS 9, fase 3's anvendelsesområde

Indholdet af IFRS 9, fase 3, omfatter principper for indregning og måling af finansielle aktiver, finansielle forpligtelser m.m. Med henvisning til afgrænsningen vurderes anvendelsesområdet alene for regnskabsmæssig sikring. For at kunne forstå begrebet regnskabsmæssig sikring er det vigtigt at klarlægge, hvorfor der er behov for at foretage regnskabsmæssig sikring.

4.2.1 Hvad er risiko, og hvordan opfattes denne

Det er afgørende for revisor at kunne definere en risiko, da det er nødvendigt for revisor at forstå, hvorfor der i første omgang er behov for at sikre i regnskabet.

En risiko kan defineres som muligheden for, at en ugunstig konsekvens måtte forekomme. En risiko vil ofte indebære sandsynligheden for, at et eksternt element vil påvirke det interne. For virksomheden er det derfor afgørende, at denne har et risikoapparatet, som kan imødegå den pågældende eksterne risiko og dermed undgå eller mindske muligheden for, at den påvirker de interne⁸.

Der findes i en virksomhed mange former for risici, og opfattelsen af, hvad der er en risiko, kan være mange. I IFRS 7⁹ er der foretaget en opdeling af typer af risici, der oftest tilknyttes finansielle instrumenter. Typerne af risici kan opsummeres som kreditrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko med beskrivelse som følgende:

---

⁸ Auditing & Assurance services, kapitel 3, side 81

⁹ IFRS 7.32

- Kreditrisiko kan defineres som modparten, der ikke kan være i stand til at opfylde sine forpligtelser.
- Ved likviditetsrisiko forstås den risiko, der opstår, hvis en virksomhed ikke kan indfri sine forpligtelser.
- Markedsrisiko er risikoen for, at dagsværdien eller de fremtidige pengestrømme for et finansielt instrument ændres som følge af ændringer i markedskursen¹⁰. Markedsrisikoen er omfattet af tre typer af risici: valutarisiko, renterisiko og prisrisiko.
  - Valutarisikoen omfatter risikoen for, at en fremtidig pengestrøm eller dagsværdi ændrer sig, som følge af, at valutakursen ændrer sig. Der kan være tale om valutarisiko både på transaktionsdagen og på omregningsdagen
  - Renterisiko omhandler den risiko, der opstår, hvis markedsrenten ændrer sig, og den pågældende virksomhed har et finansielt instrument, som kan sikres, og som relaterer sig til markedsrenten.
  - Prisrisikoen omfatter de tilfælde, hvor en virksomhed har et aktiv, der bliver mindre værd på grund af et prisfald, og at der derved kan opstå et tab.

4.2.2 Sikring

Sikring kan defineres som måden, en virksomhed kan imødegå eksponering for risici. Dette kan ske ved, at virksomheden etablerer et sikringsforhold, hvilket betyder, at der indgås en aftale mellem to eller flere separate enheder, således at eventuelle tab eller gevinster dækkes af sikringsinstrumentet¹¹. For virksomhederne omfatter sikring dermed virksomheden og/eller ledelsens evne til at sikre sig i mod eksponering for finansielle risici.

I praksis taler man om to typer af sikring, nemlig økonomisk og regnskabsmæssig sikring. Økonomisk sikring betyder, at der ud fra en økonomisk betragtning er identificeret en risiko, som afdækkes ud fra et driftsøkonomisk forhold. Den regnskabsmæssige sikring tager derimod udgangspunkt i den regnskabsmæssige behandling af det sikrede.

Betydningen af at sikre et finansielt instrument udgør som udgangspunkt henholdsvis den sikrede post (hedged item) og sikringsinstrumentet (hedging instrument). Formålet med at foretage sikringen er, at der sker en klassifikation af sikringsinstrumentet, således at ændringer i sikringsinstrumenters dagsværdi helt eller delvist udlignes i det sikredes dagsværdi eller i ændringer i størrelsen af fremtidige pengestrømme, som er knyttet til den sikrede risiko. Et sikringsinstrument kan derfor anses for en forpligtelse eller en investering, som virksomheden anvender for at mindske risikoen for tab af det sikrede, og dermed er sikringsinstrumentet med til, at volatiliteten mindskes i regnskabet. Ved sikring er der tale om et regnskabsmæssigt indgreb set ud fra de

¹⁰ IFRS 7, Appendix A

¹¹ Bierman, Harold Jr. *et al.* 1991, Hedge Accounting

generelle regler for indregning og måling, da virksomhederne får muligheden for at udskyde indregningen af indtægter og udgifter eller for at ændre målingen af aktiver og forpligtelser¹².

4.2.3 Sikringsformer

Grundtanken bag regnskabsmæssig sikring er som beskrevet tidligere at mindske virksomhedens risiko for løbende udsving i pengestrømme eller dagsværdi for allerede indregnede transaktioner eller fremtidige forventede transaktioner. Der findes 3 typer af sikringsformer¹³:

1. Sikring af dagsværdi (fair value hedges)
2. Sikring af pengestrømme (cash flow hedges)
3. Sikring af nettoinvesteringer (net investment hedges)

4.2.3.1 Sikring af dagsværdi

Ved sikring i dagsværdi sikres der mod udsving i dagsværdien af et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse. Når der sikres en post i balancen, som måles til dagsværdi, vil den regnskabsmæssige behandling heraf omfatte, at reguleringen af sikringsinstrumentet til dagsværdi føres i resultatopgørelsen, og værdien af den sikrede balancepost vil blive reguleret med den ændring i dagsværdien, som kan henføres til den sikrede risiko, og reguleringen heraf føres i resultatopgørelsen. Et eksempel kan være som følgende, hvor et lån er optaget med en fastforrentet gæld, og gælden skal reguleres til dagsværdi.

Gæld: 100 mio. kr. med 3% i fast rente. Årlig rentetilskrivning og ingen handelsomkostninger.

Swap: Der modtages 3% i rente og betales LIBOR +1%. 100 mio. kr. i 3 år med en årlig rentetilskrivning.

Det forudsættes, at der ingen ineffektivitet er, og at alle forhold omkring rentetilskrivningsdato mv. er ens.

Den optagede gæld udbetales 1. juli og afleder følgende poster:

Debet: Bank 100 mio. kr.

Kredit: Gæld 100 mio. kr.

¹² <https://www.pwc.com/ca/en/accounting-advisory-services/publications/pwc-practical-guide-generalhedging-2015-06-en.pdf>

¹³ https://www.pwc.com/us/en/cfodirect/assets/pdf/accounting-guides/pwc_derivatives_2013.pdf

Swap, som er indgået samme dag, har en dagsværdi på 0 kr., hvorfor denne ikke afleder nogle posteringer.

Den 30. juni aflægges der årsrapport, og renten er steget til 4%, således at man betaler $4+1 = 5$, hvilket betyder, at den indgåede swap får en negativ dagsværdi. Dagsværdien er negativ, da man forventer at modtage færre penge, end man selv skal betale.

De afledte posteringer heraf kan vises som følgende:

Ændring i forventet cash flow / ny rente = dagsværdi

$$100 \text{ mio. kr.} * (3\% - 5\%) / 1,05 = - 1.904.762 \text{ kr.}$$

Kredit: Tilgodehavender 1.904.762 kr.

Debet: finansielle poster i resultatopgørelsen 1.904.762 kr.

En rentestigning vil alt andet lige medføre at gældens dagsværdi falder.

Dagsværdi af gæld 30. juni

Gæld * oprindelig rente / ny rente = dagsværdi

$$100 \text{ mio. kr.} * (1,03/1,05) = 98.095.238 \text{ svarende til en ændring i gælden på} = 1.904.762 \text{ kr.}$$

Den afledte postering heraf kan vises som følgende:

Debet: Gæld 1.904.762 kr.

Kredit: Finansielle poster i resultatopgørelsen 1.904.762 kr.

Den samlede resultat effekt er altså 0 kr., og både gæld og swap er nu reguleret til dagsværdi.

Kilde: Egen tilvirkning

4.2.3.2 Sikring af pengestrømme

Ved sikring af pengestrømme vil virksomheden sikre sig mod risikoen for udsving i pengestrømme, som kan henføres til et aktiv eller en forpligtelse eller en fremtidig forventet aftale eller transaktion. Udsving i pengestrømme kan ske på baggrund af udviklingen i fx valutakurser, hvis en virksomhed foretager handler i en fremmed valuta. Sikringsinstrumentet vil ofte være en indgået valutaterminsforretning, som fx indgås med banken om at sælge eller købe den givne valuta til en fast kurs i fremtiden. Den regnskabsmæssige behandling af den effektive sikring sker ved, at eventuelle tab eller gevinster af sikringsinstrumentet indregnes under anden totalindkomst som særkilt post og føres modsat på egenkapitalen. Et eksempel kan være som følgende:

Den 31. marts opgør virksomheden en forventning om, at de vil sælge varer for 100 mio. USD det næste halve år. Virksomheden har danske kroner som funktionel valuta.

Da kursen på USD kan ændre sig meget i årets løb, vil virksomheden gerne sikre sig imod denne risiko, hvorfor der indgås en aftale med banken om at sælge 100 mio. USD den 31. marts.

Følgende data kan oplyses:

<u>Dato:</u>	<u>Spotkurs:</u>	<u>Forward kurs:</u>	<u>Køb:</u>	<u>Salg:</u>
31. marts	6,90	7,10	710 mio. kr.	100 mio. USD

Den indgåede aftale til forwardkurs har den 31. marts en værdi på 0 kr., hvorfor der ikke er nogen afledte posteringer heraf.

Den 30. juni aflægges der årsregnskab, og salget for de 100 mio. USD forventes at ske i det næstkommende kvartal.

Spotkursen er faldet til 6,70, og dagsværdien af den indgåede aftale er dermed positiv, da markedskursen på 6,70 er lavere, end hvad virksomheden har indgået aftale om at sælge for på 7,10.

$(\text{Valutakøb} * \text{spotkurs pr. 30. juni}) - (\text{valutakøb} * \text{forwardkurs}) = \text{dagsværdiregulering}$

$(100 \text{ mio. USD} * 6,70) - (100 \text{ mio. USD} * 7,10) = - 40.000.000$

Dette medfører følgende posteringer i årsrapporten pr. 30. juni:

Debet: Andre tilgodehavender 40.000.000

Kredit: Anden total indkomst 40.000.000

I løbet af september sker det forventede salg for 100 mio. USD. til en kurs på 6,60, som medfører følgende posteringer:

Debet: Andre tilgodehavender 10.000.000 kr.

Kredit: Anden total indkomst 10.000.000 kr.

Debet: Bank 660.000.000 kr.

Kredit: Omsætning 660.000.000 kr.

Da det sikrede er effektivt, skal ændringen af dagsværdien medregnes under nettoomsætningen, og ændringen reklassificeres dermed fra anden total indkomst til omsætning med følgende postering:

Debet: Anden total indkomst 50.000.000 kr.

Kredit: Omsætning 50.000.000 kr.

Som følge af den indgåede aftale om forwardkurs føres følgende posteringer:

Debet: Bank 50.000.000 kr.

Kredit: Andre tilgodehavender 50.000.000 kr.

Kilde: Egen tilvirkning

Såfremt en del af den foretagne sikring ikke havde været effektiv, ville dette medføre, at den ineffektive del føres i resultatopgørelsen under finansielle omkostninger.

4.2.3.3 Sikring af nettoinvesteringer

Ved sikring af nettoinvesteringer vil man fx i et koncernregnskab sikre den valutarisiko, der kan være forbundet med at have en aktivitet i andre lande. Ved indregning i et koncernregnskab omregnes den udenlandske virksomhed til den valuta, som koncernregnskabet anvender. Denne kursomregning vil/kan medføre tab- eller gevinst, som den udenlandske virksomhed kan sikre. Omregningstab- eller gevinsten opstår ved, at man omregner primobalanceposter i forbindelse med indregning af koncernregnskabet. Et eksempel kan være som følgende:

En koncern aflægger årsregnskab i danske kroner og har et datterselskab i USA, der aflægger regnskab i USD. De samlede nettoaktiver i datterselskabet udgør 100 mio. USD. Moderselskabet i Danmark optager et lån på 100 mio. USD, som måles til amortiseret kostpris med variabel rente.

Følgende data er gældende:

<u>Kurs 1. juli</u>	<u>Kurs. 30. juni</u>
5,45	6,70

Datterselskabet havde pr. 1. juli bogført en værdi på 100 mio. USD *5,45 svarende til 545.000.000 kr.

Som følge af at kursen er steget i perioden, vil den bogførte værdi af nettoaktiverne i USA stige i koncernregnskabet:

Pr. 30. juni består nettoaktiver og lån af følgende i koncernregnskabet:

Aktiver (USD)

Anlægsaktiver 140.000.000

Passiver (USD)

Kreditorer 40.000.000

Egenkapital 100.000.000

Da bogføringen skal foretages pr. 30. juni til kurs 6,70, vil datterselskabet have en værdi på 100 mio. USD * 6,70 svarende til 670.000.000 kr., hvorfor der vil være en kursregulering på 125.000.000 kr., som indregnes i anden total indkomst og kan vises som følgende:

Debet: Anlægsaktiver 175.000.000 kr.

Kredit: Kreditorer: 50.000.000 kr.

Kredit: Anden total indkomst 125.000.000 kr.

Yderligere er det optagede lån steget, hvilket betyder, at man som udgangspunkt skal indregne kursreguleringen i resultatopgørelsen. Som følge af at lånet er med til at sikre nettoaktiverne, skal kursreguleringen vises som kursreguleringsreserve i egenkapitalen. Dette medfører følgende posteringer:

Debet: Anden total indkomst 125.000.000 kr.

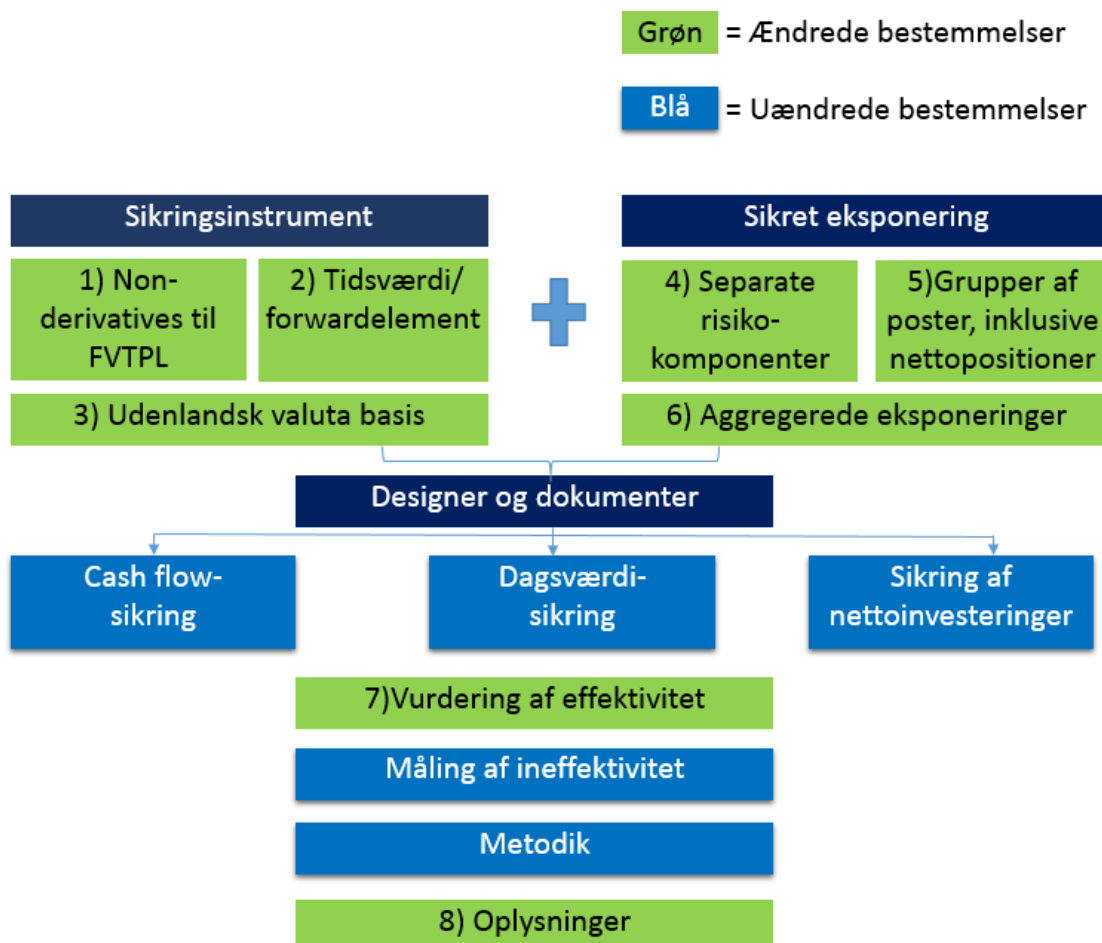
Kredit: Gæld 125.000.000 kr.

Kilde: Egen tilvirkning

4.3 Ændringerne fra IAS 39 til IFRS 9, fase 3

Mange har analyseret ændringerne ved overgangen fra IAS 39 til IFRS 9, fase 3, og afhandlingen omfatter derfor i det efterfølgende afsnit en skitsering af ændringerne. Som følge af at ændringerne ligger klare, er afhandlingen som nævnt i afgrænsningen afgrænset fra at undersøge denne analyse nærmere, og skitseringen af ændringerne er derfor opgjort på baggrund af allerede foretagne analyser.

Nedenfor er de væsentlige ændringer skitseret for IAS 39 og IFRS 9, fase 3.

Kilde: Egen tilvirkning med inspiration fra Deloitte

Ovenstående figur viser de ændringer (markeret med grønt), som overgangen til IFRS 9, fase 3, medfører. Ændringerne kan beskrives som følgende:

- 1) Ved overgangen til IFRS 9, fase 3, er det muligt at anvende alle finansielle instrumenter, som måles til dagsværdi, gennem resultatopgørelsen til at sikre valutarisici. Tidligere var det ikke muligt at anvende fx lån eller tilgodehavender til at sikre valutarisici.

- 2) Som ved IAS 39 er det fortsat muligt at henføre et derivat til hedge, dog skal der med de nye regler ske en anderledes behandling af tidsværdien afhængigt af, om den hedgede enhed er transaktionsrelateret eller tidsrelateret.
- 3) Udenlandsk valuta basis spread findes ofte i finansielle instrumenter, der indeholder bytning af pengestrømme, som har forskellig valuta, og kan separeres og ekskluderes fra sikringsinstrumentet.
- 4) Tidligere var det ikke muligt at udskille ikke-finansielle aktiver og forpligtelser og andre komponenter. Dette er dog muligt efter IFRS 9, fase 3, såfremt de er separat identificerbare og kan måles pålideligt.
- 5) Det er ifølge IFRS 9, fase 3, muligt at hedge en gruppe af enheder, såfremt alle enhederne er enkeltvist tilladt som afdækkende enhed, hvis enhederne i gruppen styres på en gruppebasis grundet et risk management formål. Såfremt der er tale om cash flow-hedges, skal modsatrettede cash flows indregnes i samme periode i resultatopgørelsen.
- 6) Det er tilladt efter IFRS 9, fase 3, at foretage sikring af en aggregeret eksponering, hvori der indgår derivater, hvor det tidligere kun var eksponeringen eksklusive derivat, der kunne sikres. Dette betyder, at det ikke er et krav for virksomheden, at den aggregerede eksponering regnskabsmæssigt behandles som en sikring, men den skal blot kunne kvalificeres som en sikring.
- 7) Der er ikke længere krav om en bagudrettet effektivitetstest, ligesom der ikke er krav om, at effektiviteten skal ligge i intervallet mellem 80-125%. I henhold til IAS 39 ville en ændring i hedgen normalt medføre genstart/ophør af hedgen, hvor der fremover vil være krav om rebalancering, og hedgen dermed kan fortsætte i en justeret form. Dette medfører ligeledes, at en hedge kun må ophøre, når hedgen ikke længere opfylder kravene hertil, hvor det tidligere var valgfrit for regnskabsaflægger, om en hedge skulle afsluttes eller fortsætte. I henhold til de nye regler skal regnskabsaflægger fremover løbende vurdere kilder til ineffektivitet, som kan påvirke hedgen, og dermed også om virksomheden anvender risk management system løbende, at kunne vurdere effektiviteten heraf.

8) I forbindelse med ikrafttrædelse af IFRS 9, fase 3, er der er del flere oplysningskrav som regnskabsaflægger skal oplyse om end tidligere. Oplysningerne skal bl.a. indeholde en beskrivelse af regnskabsaflæggers risk managementstrategi samt en beskrivelse af, hvordan disse implementeres til at styre de aktuelle risici. Endvidere skal oplysningerne indeholde en beskrivelse af, hvordan hedging-aktiviteterne kan påvirke de fremtidige cash flows, herunder hvordan de påvirker størrelsen, timingen og usikkerheden. Endelige skal der oplyses om den effekt, hedgingen har haft på regnskabet, herunder resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse samt anden totalindkomst¹⁴.

De øvrige elementer i ovenstående figur ændres ikke væsentligt ved overgangen til IFRS 9. Dette betyder, at der fortsat er tale om cash flow-sikring, dagsværdisikring samt sikring af nettoaktiver.

4.4 Delkonklusion

Finansiel sikring er en virksomheds mulighed for, at en ugunstig konsekvens måtte forekomme på en regnskabspost, og for at undgå denne risiko kan virksomheden etablere et sikringsforhold, som indgås mellem to eller flere parter. Når man taler om sikring, taler man om den sikrede post i regnskabet og sikringsinstrumentet, som benyttes til at sikre posten. Dette er med til fx at sikre dagsværdien af en post eller værdien af de fremtidige pengestrømme.

IFRS 9 beskriver de 3 sikringsformer, som er sikring af dagsværdi, sikring af pengestrømme og sikring af nettoinvesteringer. De tre typer af sikringsformer er ikke ændret fra IAS 39. Ved sikring af dagsværdien i et regnskab, vil virksomheden sikre den risiko, der er, for at værdien af det indregnede aktiv eller den indregnede forpligtelse ændrer sig. Ved sikring af pengestrømme skal virksomheden sikre de fremtidige pengestrømme, som kan henføres til enten pengestrømme fra et aktiv, eller en forpligtelse eller en fremtidig forventet aftale eller transaktion. Sikring af nettoinvesteringer omhandler fx den valutarisiko, der kan opstå, hvis en virksomhed ved udarbejdelse af et koncernregnskab indregner komponenter, som aflægges regnskab i en ikke-funktionel valuta.

De væsentligste ændringer fra IAS 39 til IFRS 9, fase 3, er for sikringsinstrumenterne, at det fremover er muligt at anvende alle finansielle instrumenter, som måles til dagsværdi gennem resultatopgørelsen, til at sikre valutarisici. Videre skal behandlingen af tidsværdien af en hedge ske på anden vis, alt efter om den er transaktionsbaseret eller tidsbaseret.

---

¹⁴[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS:_Hedge_accounting_under_IFRS_9/\\$File/Applying_Hedging_Feb2014.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS:_Hedge_accounting_under_IFRS_9/$File/Applying_Hedging_Feb2014.pdf)

For de sikrede poster er det fremover muligt at udskille ikke-finansielle aktiver og forpligtelser, hvis disse er identificerbare og kan måles pålideligt. Derudover kan virksomhederne fremover foretage sikring af hele grupper, ligesom virksomhederne kan sikre aggregerede eksponeringer.

I forhold til dokumentationen af hedge accounting er det ikke længere et krav, at der foretages bagudrettet effektivitetstest, ligesom kravet om, at effektiviteten skal ligge mellem 80-125%, ikke længere er gældende.

Endelig er oplysningskravene blevet mere strikse i forhold til IAS 39, hvilket betyder, at regnskabet skal indeholde oplysninger om virksomhedens risk management-politik samt en beskrivelse af, hvordan hedging-aktiviteterne påvirker regnskabet.

Det er vores vurdering, at ændringerne ikke medfører væsentlige ændringer for behandlingen af hedge accounting, men nærmere for vurderingen af effektiviteten, oplysningskravene samt dokumentationskravene.

Vi vil i kommende kapitel behandle de ændrede dokumentationskrav for virksomheden.

5. Krav til risikostyring og dokumentation hos virksomheden

Formålet med dette kapitel er at belyse det arbejde, det er nødvendigt at udføre af regnskabsaflæggers personale for at kunne anvende hedge accounting, samt hvilke dokumentationskrav der er, jf. den respektive regnskabsstandard. Herunder vil vi opsummere og sammenholde kravene til virksomheden fra de tidligere strikse regler under IAS 39 samt de blødere og mere principbaserede regler under den nye godkendte IFRS 9. Disse vil vi samlet analysere og vurdere IFRS 9's påvirkning på virksomheden, hvilket vil resultere i en vurdering af, hvorvidt IFRS 9 reelt set er blevet en lempelse for virksomheden, eller om der blot er tale om en forskydning af arbejdet fra en finans- eller treasury funktion til, at det nu i højere grad er spredt ud på strategiske beslutningstagere.

5.1 Indledning

Flere af de overordnede formål, som blev beskrevet i kapital 3, går på, at IAS 39 har stillet store krav til virksomhederne, for at det har været muligt for disse at anvende hedge accounting. Der har været rigtig mange uhensigtsmæssige specifikke krav, der som nævnt har resulteret i, at flere mindre virksomheder helt opgav at følge IAS 39 på baggrund af manglende ressourcer og kompetencer. Nogle af IAS 39s sikringsbestemmelser indebærer bl.a., at der skal foreligge dokumentation på sammenhæng mellem risikostyringspolitikken og sikringsforholdet, identifikation af sikringsinstrumentet og risikoeksponeringen samt dokumentation af sammenhængen mellem det sikrede¹⁵, hvilket ikke nødvendigvis er så omfangsrigt, så længe man udelukkende benytter sig af relative simple derivater. Endvidere har dokumentationskravene for måling af effektiviteten krævet særlige kompetencer og et stort omfang af ressourcer, da der har været krav om både løbende forward- og backwardstest, og hvor der har været specifikke og målbare regler for, hvornår en hedge er effektiv og kan behandles som sådan. Det er disse krav IFRS 9 har til formål at lempe, således at kravene er mindre restriktive for at kunne anvende hedge accounting og i højere grad lægger vægt på virksomhedens intentioner og finansielle risikostyring. Der vil derfor i stedet lægges vægt på ledelsens skøn og vurdering om, hvorvidt der er tale om en hedgingaktivitet i overensstemmelse med risikostyringsstrategien – hvilket stadigvæk skal dokumenteres i det omfang, at virksomhedens risikostyringspolitik er klar og entydig samtidig med, at der skal være dokumentation for at denne overholdes.

IFRS 9 er uændret i forhold til IAS 39 i forhold til, at det stadig er valgfrit, om man vil benytte sig af hedge accounting eller blot føre de afledte poster af de afledte finansielle instrumenter over resultatet via finansielle poster¹⁶.

---

¹⁵ Deloitte – IFRS Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, Side 271

¹⁶ 'Hedge accounting reforms: A Closer reflection of risk management', side 2

5.2 Dokumentationskrav for anvendelse af hedge accounting under IAS 39

Som tidligere nævnt er der under IAS 39 adskillige restriktive krav, som skal være overholdt, før det er muligt at benytte sig af de fordelagtige hedge accounting-regler, hvor resultaterne af afdækningen af de finansielle risici bliver præsenteret mest hensigtsmæssigt. På trods af at virksomheden mener, at de overordnede krav for at kunne benytte hedge accounting er overholdt, kræver IAS 39, at passende dokumentation af hedge-relationer er dokumenteret ved hedgens påbegyndelse, og indtil den respektive dokumentation er på plads, vil det ikke være muligt at anvende hedge accounting¹⁷. Dokumentationskravene kan ikke udarbejdes tilbage i tid, og såfremt de ikke er på plads ved hedgens start, vil de afledte posteringer af det sikrede og sikringsinstrumentet begge blive ført over resultatopgørelsen. Der bør derfor være et stort fokus fra virksomhedens synspunkt på, at dokumentation er på plads, inden hedgen indgås.

Eksempel 5.1 - Timing for anvendelse af hedge

Virksomhed A vil sikre salg i fremmed valuta for regnskabsåret 2015, hvorfor de pr. 01.01.2015 har indgået en fx forward-aftale for perioden 01.01-30.06 i forhold til US dollars. Den fornødne dokumentation bliver imidlertid ikke færdiggjort før 01.02.2015.

Virksomhed A må derfor fra 01.02.2015 anvende hedge accounting – såfremt alle krav er overholdt – mens perioden fra 01.01.2015-31.01.2015 vil skulle behandles efter normale regler, hvorfor kursgevinster/tab vil føres under finansielle poster, og salgene vil gå ind i resultatet til kursen på den specifikke dato.

Kilde: Egen tilvirkning

IAS 39 anfører, at der ved påbegyndelsen af en hedge skal foreligge formelt designering og dokumentation for følgende¹⁸:

- Virksomhedens risikostyringspolitikker samt strategien for benyttelse af hedging-aktiviteter til at imødegå risici.
- Hedging-forholdet mellem det sikrede og sikringsinstrumentet

Med andre ord kan man sige, at der er to kategorier af dokumentationskrav for benyttelse af hedge accounting under IAS 39:

- Den på forhånd forbedrede risikostyringspolitik, som bl.a. indeholder en beskrivelse af, hvilke risici virksomheden har, samt hvordan det planlægges at imødegå disse.

---

¹⁷ IAS 39.IG.F.3.8

¹⁸ IAS 39:88

- Den mere specifikke dokumentation for den enkelte indgåede hedge, som indeholder detaljer om det sikrede, risikoen, sikringsinstrumentet mv.

For uden disse to overordnede kategorier vil der være nogle dokumentationskrav til at understøtte informationer som oplyst i årsrapporten, jf. IFRS 7. Disse krav kan ikke præcist sættes i en af de ovenstående kategorier, men de vil bestå af en kombination af ovenstående samt totaler for de transaktioner, som præsenteres i regnskabet.

Vi vil i det følgende gennemgå mere specifikt, hvad det kræves af virksomheden i de to kategorier.

5.2.1 Ledelsens risikostyring og strategier

IAS 39 beskriver ikke kravet om en formel dokumentation af virksomhedens risikostyring og benyttelse af hedge accounting heri for at imødegå risici særligt specifikt, men der står meget kort, at en virksomhed må have dokumenterede formål for strategien for at imødegå de finansielle risici, før at hedge kan anvendes.

Derudover er det et krav, at de specifikke hedges, der indgås, skal være aligned med den nedskrevne generelle politik for benyttelse af sikringsinstrumenter til at imødegå de finansielle risici¹⁹. Det må derfor som minimum forventes, at der i risikostyringsbeskrivelsen er en liste over de risici, som virksomheden er eksponeret overfor, samt en beskrivelse af, hvorledes virksomheder planlægger at imødegå disse risici.

Den gode dokumentation af en virksomheds risikostyringsstrategi vil også indeholde en beskrivelse af hele processen for at identificere risici, hvorfor de oplyste risici er aktuelle for virksomheden.

Omfanget og kompleksiteten vil variere alt efter virksomhedens størrelse samt anvendelse af hedging til at afdække finansielle risici, og de meget få regler for dette punkt i IAS 39 giver virksomheden lov til frit at fortolke.

5.2.2 Specifik dokumentation af den enkelte hedge

Foruden den overordnede dokumentation som listet ovenfor omkring virksomhedens risikostyring er der også en række specifikke krav for den enkelte hedge, før at den overholder kravene, herunder såvel dokumentationskrav som krav om test. De krav, der som minimum skal ligge for alle indgående hedges individuelt, er følgende²⁰:

- *Overholdelse af risikostyringspolitik*

Indledningsvist er der ved alle hedges krav om, at disse skal være i overensstemmelse med risikostyringspolitikken og strategien som omtalt i afsnit 5.2.1. Der er ikke nogle krav, der bestemmer bevisbyrden for dette, men det er blot et krav, at der er taget stilling hertil²¹. Det kan blot være en linie, der

¹⁹ iGaap 2015, Clear Vision – Volume C Financial Instruments – IAS 39 and related standards, side 635

²⁰ iGaap 2015, Clear Vision – Volume C Financial Instruments – IAS 39 and related standards, side 636

²¹ iGaap 2015, Clear Vision – Volume C Financial Instruments – IAS 39 and related standards, side 637

noterer: 'Denne hedge er indgået i overensstemmelse med vores risikostyring og hedge-politik som beskrevet i vores risikostyringspolitik'

- *Risikoidentifikation og beskrivelse af den specifikke hedge*

Der bør foreligge en kort beskrivelse af den risiko, som skal afdækkes, f.eks. om der er tale om renterisiko, valutakursrisiko eller lignende, samt hvilken type af hedge, der er tale om; CF hedge, fair value-hedge eller net investment-hedge. Herunder skal der også beskrives, hvilke processer der indikerer hedging-forholdet mellem sikringinstrumentet og det sikrede.

- *Detaljer omkring sikringsinstrumentet*

For alle indgåede hedges skal der for det valgte sikringsinstrument dokumenteres en række oplysninger. Dette skal indebære arten af sikringsinstrumentet, referencenummer på instrumentet, hvilke parter aftalen er indgået med, start- og forfalddag, eventuelt valuta og rente hvis relevant samt det sikrede beløb. Herudover bør der noteres omkring eventuelle likvide betydninger, og den underskrevne kontrakt med underliggende dokumenter bør vedhæftes.

- *Detaljer omkring det sikrede*

I lighed med dokumentation af sikringsinstrumenter er der også krav til detaljer omkring det sikrede. Her skal arten af det sikrede samt eventuelt referencenummer hvis muligt fremgå. Derudover skal modparten, start- og slutdato, valuta, rente, beløb samt timing også dokumenteres. Der bør også vedhæftes relevant dokumentation, som f.eks. salgs- eller købsforecasts for beløb, som det er besluttet, der skal hedges ved cash flow-hedges²².

- *Effektivitetstest og resultater heraf*

Der er som minimum krav om, at der udføres en indledende effektivitetstest baseret på den forventede udvikling samt en retrospektiv effektivitetstest for afslutningsvist at dokumentere, hvorvidt hedgetransaktionen har været effektiv eller e²³j. Der bør være en beskrivelse af begge af disse tests indeholdende en beskrivelse af, hvordan effektivitetstesten vil blive udført, og om der er grundlag for, at effektiviteten af hedgingtransaktionen kan måles pålideligt – herunder en specifikation af, hvordan effektiviteten vil blive vurderet, og hvordan ineffektiviteten vil blive målt. Derudover er der krav om en beskrivelse af; hvorfor hedgetransaktionen forventes at være effektiv, hvilken type af test, perioden, den dækker, og om der er tale om en test for en periode eller en løbende akkumulerende test over hedgens løbetid samt afslutningsvist, hvor ofte det planlægges, at testen skal udføres²⁴. Dokumentationen for, at en cash flow-hedge

---

²² iGaap 2015, Clear Vision – Volume C Financial Instruments – IAS 39 and related standards, side 637

²³ iGaap 2015, Clear Vision – Volume C Financial Instruments – IAS 39 and related standards, side 638

²⁴ IAS 39:88

forventes at være effektiv, vil blandt andet afhænge af, om den sikrede transaktion højst sandsynligt vil forekomme. Denne dokumentation kan understøttes af kontrakter eller historiske tal.

Resultatet af de tests, som er udført, skal også dokumenteres og skal indeholde dato for testens afholdelse, hvilken periode, testen dækker, resultatet af selve testen samt underliggende dokumentation for den udførte test. Disse tests skal være rimelig konkret udarbejdet og er ofte meget ressourcekrævende, da hedge-transaktioner er en omfattende proces at teste.

- *Beskrivelse af transaktionen*

Afslutningsvist skal der foreligge en beskrivelse af transaktionen som følge af hedgeaktiviteter, herunder hvad der er ført over egenkapitalen, og hvad der er ført over driften efter reglerne som beskrevet i kapital 4.

Hele den overstående dokumentation opdateres løbende gennem perioden, hvor hedgen løber, og vil først blive afsluttet herefter. Det er denne dokumentation som efter IAS 39 som minimum forventes at blive udarbejdet for at en virksomheden regnskabsmæssigt kan benytte sig af de fordelagtige hedging-regler. Vi vil i det følgende gennemgå dokumentationskravene jf. IFRS 9.

5.3 Dokumentationskrav for anvendelse af hedge accounting under IFRS 9

Overordnet set er der ikke så store forskelle for dokumentationskrav under IFRS 9 sammenholdt med de tidligere dokumentationskrav under IAS 39, og selve opbygningen af dokumentationskravene er som udgangspunkt uændrede. Dykker man dybere ned i IFRS 9, vil man notere, at flere af de restriktive krav er frafaldet eller reduceret. På trods af at mange af parametrene er de samme, er det vægtningen af disse imellem der har ændret sig, hvilket har resulteret i en mere blød vurdering om, hvorvidt anvendelse af IFRS 9 kan anvendes – og at det er disse beslutninger, der i højere grad skal dokumenteres.

Kravene for at kunne anvende IFRS 9 er som tidligere nævnt følgende²⁵:

- Såvel det hedgede som hedging-instrumentet skal overholde anvendelighedskravene for at være hedge accounting, før disse må benyttes
- Ved en sikringaktivitets start skal alle de formelle krav omhandlende en formel beskrivelse af såvel selskabets risk management samt den specifikke indgåede hedge være dokumenteret
- Den specifikke indgåede hedge skal overholde kravene omkring effektivitet, og testen heraf skal være dokumenteret

Som det kan ses ud fra ovenstående, er de overordnede dokumentationskrav mere eller mindre identiske med de tidligere, hvor det i lighed med eksemplet 5.1 ikke er muligt at anvende de fordelagtige regler for hedge accounting, før alle dokumentationskravene er overholdt. På samme vis som under IAS 39 fordeles dokumentationskravene op i to dele:

- Den på forhånd forberedte risikostyringspolitik, som bl.a. indeholder beskrivelse af, hvilke risici virksomheden har, og hvordan hvorledes det planlægges at imødegå disse.
- Den mere specifikke dokumentation for den enkelte indgåede hedge, som indeholder detaljer om det sikrede, risikoen, sikringsinstrumentet mv²⁶.

Vi vil i det følgende komme nærmere ind på virksomhedens dokumentationskrav for de to dele anvendelse af hedge accounting under IFRS 9, hvor der for IFRS 9 vil være højere fokus på virksomhedens risikostyringspolitik og mindre fokus på de tidligere strikse effektivitetsberegningsskrav i ISA 39.

---

²⁵ IFRS 9:6.4.1

²⁶ iGaap 2015, Clear Vision – Volume B Financial Instruments – IFRS 9 and related standards, side 599

5.3.1 Ledelsens risikostyringsstrategi samt målsætninger og formål hermed

Der er ingen formelle regnskabsstandarder, som regulerer reglerne for et selskabs risikostyringspolitik og strategier for imødegåelse heraf, samt mål for den benyttede strategi, herunder anvendelsen af hedging-aktiviteter, på nær at de skal foreligge, for at hedge accounting kan anvendes.

I forbindelse med anvendelsen af IFRS 9 er det essentielt at skelne imellem en virksomheds risikostyringsstrategi og virksomhedens målsætning og formål med risikostyringsstrategien. Forskellen kan kort beskrives ved, at en virksomheds risikostyringsstrategi er identifikation, vurdering og prioritering af risici for efterfølgende at tildele og fordele ressourcer til at minimere og kontrollere disse. Risikostyringens målsætning og formål er at sikre usikkerheder, der afleder virksomheden, for at nå de mål, der er sat i risikostyringsstrategien. En virksomheds risikostyringsstrategi vil i de fleste tilfælde blive besluttet af det øverste ledelsesorgan, hvori det blandt andet vil fremgå, hvilke risici virksomheden er eksponeret overfor, graden af de identificerede risici indflydelse på virksomheden samt en overordnet beslutning af, hvordan virksomheden skal adressere og afdække de identificerede risici²⁷.

Dette er typisk nedskrevet i en særskilt risikostyringspolitik og medgår som en del af en forretningsgangsbeskrivelse, finance manual eller lignende og herigennem kommunikeret ud i virksomheden via mere specifikke guidelines og procesbeskrivelser.

Derimod vil en virksomheds mere specifikke målsætning for en hedging-transaktion, herunder formål og årsag for den specifikke indgående hedge, være mere individuel og specifik. Dette indebærer en beskrivelse af forholdet mellem det specifikke hedging-instrument, som er blevet designet til at imødegå en risiko, som er opstået via en fremtidig transaktion eller en balancepost. Mens den overordnede risikostyringsstrategi indeholder, hvorledes virksomheden i store træk vil imødegå en risiko, hvilket kan indebære flere forskellige hedging-strategier, vil man ved risikostyringens målsætning og formål være inde og vurdere de enkelte forhold mellem det hedgede og sikringsinstrumentet²⁸.

Dette er en vigtig faktor for at beslutte, hvorvidt kravene for anvendelse af hedge accounting er overholdt, og hvorvidt ændringer i en virksomheds målsætning og formålet med risikostyring vil have konsekvenser for den regnskabsmæssige behandling af hedge-transaktionen. Ændring af et risikostyringsformål kan medføre, at den originale årsag og det originale formål med hedging-transaktionen ikke længere holder, og man vil derfor skulle ophøre med at bogføre transaktionen efter reglerne for hedge accounting. Dette kan skyldes, at der ikke længere er en tydelig økonomisk sammenhæng mellem det hedgede og sikringsinstrumentet, eller at kreditrisikoen påvirker udviklingen for enten det hedgede eller sikringsinstrumentet i højere grad end selve forholdet mellem disse.

---

²⁷ iGaap 2015, Clear Vision – Volume B Financial Instruments – IFRS 9 and related standards, side 687

²⁸ IFRS 9:B6.5.24

Eksempel 5.2 Hedging af renterisiko, hvor risikostyringsmålsætningen efterfølgende ændres

En virksomhed har en risikostyringsstrategi mod renterisikoen, hvor de har defineret, at de gerne vil have et mix mellem fastforrentede og variable renter. Strategien lyder således, at det skal være mellem 40-60 procent af lånene, som skal være fastforrentede lån. Virksomheden har hjemtaget et lån på 100 mio. DKK med variabel rente, hvoraf de sikrer 50 mio. DKK til en fast rente via en renteswap.

Efterfølgende indgår virksomheden et lån på 50 mio. DKK, som de grundet den lave rente indgår til en fast rente. I lyset af den lave rente har virksomheden det fint med, at der er 66% af deres gæld, der er til en fast rente, hvilket er en ændring i målsætningen i forhold til risikostyringsstrategien. Formålet med hedgen er derfor blevet ændret efterfølgende, og af de 50 mio. DKK, hvortil der blev lavet en swap, vil 10 mio. DKK (svarende til 6%, som er den del over 60%) ej kunne falde ind under hedging-reglerne mere, og hedge accounting for denne del vil ej kunne anvendes.

Alternativt kunne man have lavet en renteswap af det nye lån, der sikrede, at 10 mio. DKK af de 50 mio. DKK var variable, og man ville således stadig være inden for de 40-60%, og målsætningen og formålet ville dermed være overholdt. Fra et regnskabsmæssigt synspunkt er det derfor vigtigt at skelne imellem risikostyringsstrategi og risikostyringens formål og målsætning.

Kilde: Egen tilvirkning

Som det kan ses ud fra eksemplet ovenfor, kan en forholdsvis lille ændring have stor betydning for virksomhedens hedge accounting, da den bevirkede, at kravene for at må benytte sig af hedge accounting ikke længere var overholdt. Det er for sådan ligegyldigt, hvorvidt virksomhedens revisionsstrategi ændrede sig efterfølgende til, at man ville sikre en fast rente af 60-80% af sine lån, da man stadig ville fravige formålet og målsætningen på det tidspunkt, hvor man indgik den første renteswap²⁹.

For at kunne afgøre dette, er det et krav om en formel dokumentation af alle indgående hedges indeholdende en beskrivelse af målsætning og formål ved at hjemtage sikringsinstrumentet. Det er ydermere et krav, at der altid er konsistens mellem risikostyringsstrategien samt målsætningen og formålet med risikostyringen. En indgået hedge, hvor forholdet mellem sikringsinstrumentet og det sikrede overholder de gængse regler om en økonomisk sammenhæng, kan derfor stadig ophøre, såfremt formålet og målsætningen med den specifikke risiko ændrer sig, eller hvis formålet og målsætningen ikke er konsistente med risikostyringsstrategien som besluttet af det øverste ledelsesorgan.

Som nævnt tidligere er der ingen formelle krav til risikostyringsstrategien, men den dokumenterede risikostyringsstrategi skal som minimum indeholde en fuldstændig liste over alle de risici, virksomheden er eksponeret overfor, samt en beskrivelse og analyse af, hvorledes virksomheden har tænkt sig at afdække disse identificerede risici. Såfremt disse risici ikke er inkluderet i strategien, er der ingen mulighed for at

---

²⁹ iGaap 2015, Clear Vision – Volume B Financial Instruments – IFRS 9 and related standards, side 689

dokumentere konsistensen mellem den besluttede risikostyringsstrategi samt målsætningen og formålet med de indgående hedges. På samme vis er det også nødvendigt ved indgåelsen at dokumentere målsætningen og formålet, før hvert enkelt sikringsinstrument hjemtages, da man skal kunne følge en direkte forbindelse fra indgåelsen af hedgen over til risikostyringsstrategien, der kan understøtte ledelsens intentioner med den indgående hedge.

Som følge af det øgede fokus på virksomhedernes risikostyringsstrategi og formål bør en sådan nedskreven strategi også indeholde en beskrivelse af hele processen, en dybere forklaring på de identificerede risici mulige effekt og konsekvens for virksomheden, hvis disse ikke afdækkes, samt en konkret prioritering af de forskellige risici samt en handlingsplan for, hvordan disse skal afdækkes, og ikke kun en tabel med hvilken handling der skal udføres. For selve hedging-området bør der også være en procedure- og forretningsgangsbeskrivelse, med eventuel omtale af front-office, middle-office og back-office samt praksis og retningslinjer for, hvornår hedges indgås.

Disse retningslinjer vil for større virksomheder med et betydeligt antal hedges eller typer af hedges typisk indeholde kvalitative retningslinjer, som at den forventede exposure skal være over XX antal kroner, før at den hedges, køb i XX og YY valuta skal altid hedges, mens uanset exposure aldrig vil blive hedged.

I lighed med under IAS 39 vil omfanget og kompleksiteten variere alt efter virksomhedens størrelse samt anvendelsen af hedging til at afdække finansielle risici, men risikostyringsstrategien er mere afgørende her, da den principbaserede IFRS 9 i højere grad lægger vægt på konsistensen som tidligere nævnt.

5.3.2 Specifik dokumentation af den enkelte hedge

Foruden de mere specifikke krav til at dokumentere målsætningen og formålet med de enkelte indgåede hedges er kravene meget ens sammenholdt med IAS 39, som omtalt i afsnit 5.2.2. For hvert enkelt hedging-forhold, bør der ligge en kort beskrivelse af den specifikke hedge, hvad der reelt set hedges og forholdet herimellem, samt hvilken type af hedges, der indgås. Samtidig skal der være en dato for, hvornår hedging-forholdet begyndes, og for den forventede periode, der dækkes. Det skal påføres i dokumentationen efterfølgende, hvis dette ændres. Derudover bør der være de specifikke detaljer som under IAS 39 for såvel sikringsinstrumentet som det item, der sikres.³⁰

Ovenstående krav bør som sådan ikke være særlig tidskrævende og vil som hovedregel blive udført af den ansvarlige i en treasury-afdeling eller af den ansvarlige i finansfunktionen. Set fra en økonomifunktions synspunkt er den store ændring i forhold til test af effektiviteten, hvor de mere principbaserede regler skinner igennem, da IFRS 9 i modsætning til IAS 39 ikke har nogle regler, der kræver en retrospektiv test for at bestemme kravene til effektivitet, men derimod er det nu hensigten, der er afgørende. Der er derfor udelukkede krav om fremadrettede test, der viser, at der er en økonomisk sammenhæng mellem det sikrede og

---

³⁰ IFRS 9:6.4.1(b)

sikringsinstrumentet, samt at forholdet kvantitativt er ens for det sikrede samt sikringsinstrumentet under hensyntagen til de hedgedes respektive vægtning³¹.

En forward-test vil f.eks. blot være at bevise, at der er en direkte sammenhæng mellem det sikrede og sikringsinstrumentet. Det kan være, at du forventer at købe i USD, mens din funktionelle valuta er DKK, hvorfor du sikrer dine køb ved at lave en option på at sælge USD. Det er i dette tilfælde let at bevise, at såfremt den sikrede risiko (valutarisiko ved køb af varer i USD) ændrer sig, vil værdien af sikringsinstrumentet ændre sig tilsvarende den anden vej (kursen på de USD, vi sælger).

Er der tale om et fast køb, hvor vi kender kontrakten, vil det være let kvantitativt at beslutte beløbet, vi skal sikre, for at kunne sælge i fremtiden, men hvis der er tale om ubekendte fremtidige transaktioner, vil vores dokumentation være historiske tal og budgetter, der retfærdiggør den kvantitative størrelse af sikringsinstrumentet. Som nævnt undgår vi de retrospektive test, der er mere komplicerede, og som ofte vil kunne påvirke bogføringen. Under IFRS 9 vil det udelukkende være, hvis risikostyringsstrategien eller formålet ændrer sig i løbet af hedgens løbetid, at man ikke vil kunne benytte sig af reglerne for hedge accounting, hvorfor man i højere grad kender sin fremtidige bogføring, og der samtidig vil være færre ændringer ved årsafslutningen end tidligere.

5.4 Delkonklusion

Som en del af betingelserne for at anvende de fordelagtige principper omkring hedge accounting er der en række dokumentation, som en virksomhed vil skulle forberede. Dette involverer medarbejdere helt fra det øverste ledelsesorgan til finans- og treasuryafdelingen.

Ved anvendelse af IAS 39 skal en virksomhed have forberedt en risikostyringsstrategi, der på overordnet niveau beskriver, hvilke risici virksomheden er eksponeret overfor, og hvordan det planlægges at disse skal afdækkes. Foruden disse overordnede beskrivelser skal selskabet for hver eneste indgåede hedge dokumentere årsagen, formålet, timingen og helt specifikke detaljer omkring såvel det sikrede som sikringsinstrumentet. Foruden disse krav er der også krav til effektiviteten. Dette indebærer forward-test, hvor formålet er at dokumentere den økonomiske sammenhæng og kvantitative sammenhold mellem det sikrede og sikringsinstrumentet, samt de komplicerede backwards-test, der har til formål at måle, hvorvidt den specifikke hedge nu også har været effektiv.

På overordnet niveau er dokumentationskravene ikke væsentlige anderledes efter IFRS 9, hvor det ligeledes er et krav, at en risikostyringsstrategi udarbejdes, og at denne er konsistent med de formål og den målsætning, der sættes for alle de specifikke hedges, der indgås. Derudover er der de samme krav som under IAS 39 for

---

³¹ iGaap 2015, Clear Vision – Volume B Financial Instruments – IFRS 9 and related standards, side 689

den enkelte specifikke hedge, på nær at der ikke længere er krav om test af de historiske tal til at evaluere effektiviteten, hvorfor de komplekse backwards-test frafalder.

Dette skyldes hovedsageligt, at IFRS 9 er mere principbaseret end IAS 39, og man vil derfor i stedet lægge vægt på intentionen fremfor beregninger af historiske tal. Så mens effektivitetstesten af de lukkede hedges tidligere har været en af de væsentligste faktorer i vurderingen af, hvorvidt man kan anvende reglerne for hedge accounting, er det nu mere hensigten, der er væsentlig. Dette betyder dog også, at krav som risikostyringsstrategi, der tidligere er blevet anset som et af de mindre væsentlige kriterier, som nogle måske blot hurtigt lavede for at være i compliance med reglerne, fremadrettet vil være meget mere specifikke og præcise, da hedge accounting ikke ville kunne anvendes, såfremt der ikke er en direkte konsistent mellem risikostyringsstrategien, risikostyringsformålene og målsætningerne for de specifikke hedges.

Dette vil indebære, at en større del af arbejdet vil blive lagt på det øverste ledelsesorgan, da det typisk er på dette niveau, at risikostyringsstrategien vil blive udarbejdet. Samtidig vil arbejdet i finans- og/eller treasuryafdelingen blive reduceret som følge af, at der ikke længere skal udføres backwards-test. Backwards-test er en tilbagevendende opgave, som er forholdsvis omfangsrig og kræver både specifikke kompetencer og ressourcer. Risikostyringsstrategien vil naturligvis være en løbende proces, men såfremt man får udarbejdet en detaljeret og fuldstændig strategi til at begynde med, vil der forventeligt udelukkende være ændringer til denne, når enten markedet ændret sig radikalt, eller når virksomhedens operationer ændrer sig. Det må derfor antages, at når der først opgaven med at få udarbejdet en fyldestgørende risikostyringsstrategi er klaret, så vil de ressourcer, der skal benyttes fremadrettet hertil være marginale. Derudover skal man tage højde for, at en detaljeret risikostyringsstrategi i højere grad vil give værdi til virksomheden end en udført backwards-test.

Det er derfor vores vurdering, at reduktionen af ressourcer og kompetencer i finans- og/eller treasuryfunktionen mere end opvejer det øgede arbejde, der er hos direktionen og det øverste ledelsesorgan i forbindelse med udarbejdelse af en detaljeret og omfattende risikostyringsstrategi, og at det samlet set er en lempelse for virksomheden at anvende IFRS 9 samtidig med, at ressourcerne i højere grad bliver benyttet på relevante tiltag, der kan medvirke til at skabe øget værdi til virksomheden.

6. Revisors revisionsbevis som følge af ændrede regnskabsstandard

Formålet med dette kapitel er at belyse den overordnede påvirkning på revisors indledende overvejelser og handlinger i forbindelse med en virksomheds anvendelse af IFRS 9. Vi vil med udgangspunkt i de ændrede dokumentationskrav for virksomheden, som nævnt i kapital 5, analysere, hvorledes det vil påvirke den overordnede tilgang til revisionen af virksomhedens anvendelse af hedge accounting, samt vurdere, hvorvidt der er tale om en reducere eller en forøgelse af omfanget af revisionsarbejdet, der udarbejdes, eller om der blot tale om en ændring af handlinger, der skal udføres, herunder vil vi også undersøge holdningen blandt revisorer til den nye IFRS 9.

6.1 Indledning

Ved benyttelse af hedge accounting under IFRS 9 er der, som omtalt i kapital 5, en række dokumentationskrav til virksomhederne, der har ændret sig i forhold til de tidligere regler under IAS 39. Dette vil naturligvis give ændringer til revisors indledende overvejelser om, hvordan revisionen af virksomhedens hedge accounting planlægges at blive udført, herunder den overordnede tilgang hertil. Mens revisors arbejde tidligere har været meget specifik rettet mod de test, som virksomheden har udført for at overholde de strikse krav efter IAS 39, vil handlingerne nu fremadrettet ændre sig, da man i stedet skal have overbevisning omkring intentionen og de øvrige forhold, som nævnt i kapital 5.

De nye krav for anvendelse af IFRS 9 har en mere blød karakter end de tidligere krav, hvorfor det som revisor vil blive mere komplekst at dokumentere sin overbevisning heraf, da det ikke er muligt blot at henvise til en beregning. Set fra en revisors synspunkt er der derfor revisionshandling og hermed også forespørgsler, der frafalder, ændrer sig eller tilføjes, og der er ikke et entydigt svar på, hvorvidt det samlede omfang af revisionen vil blive reduceret, uændret eller forøget.

Vi vil i det følgende komme ind på, hvilke dokumentationskrav der vil være fra et revisionsmæssigt synspunkt for at få den fornødne overbevisning om, at kravene for at benytte hedge accounting under IFRS 9 er overholdt. Vi vil endvidere vurdere, hvorledes der er tale om en reducere eller forøgelse af omfanget af revisionen i forhold til omfanget af revision ved benyttelse af reglerne under IAS 39.

6.2 Revisionsbevis ved anvendelse af hedge accounting

Som nævnt tidligere er der 3 kriterier til virksomheden for at kunne anvende de fordelagtige hedging-regler under IFRS 9, hvilket er følgende³²:

- Såvel det hedgede som hedging-instrumentet skal overholde anvendelighedskravene for at være hedge accounting, før disse må benyttes

---

³² IFRS 9:6.4.1

- Ved en sikringaktivitets start skal alle de formelle krav, der omhandler en formel beskrivelse af såvel selskabets risk management samt den specifikke indgåede hedge, være dokumenteret
- Den specifikke indgåede hedge skal overholde kravene omkring effektivitet, og testen heraf skal være dokumenteret

Fra et revisionssynspunkt vil det derfor være disse tre ting, revisor skal have overbevisning om, at virksomheden overholder i forbindelse med revisionen. Dette vil som udgangspunkt kræve, at virksomheden på forhånd forbereder og dokumenterer deres risikostyringsstrategi samt en særskilt dokumentation tilhørende hver enkelt indgåede hedge, der dokumenterer de forhold, som nævnt i afsnit 5.3. I forhold til tidligere vil virksomheden ikke skulle udarbejde den krævende backwards-test til dokumentation af den endelige effektivitet samt underliggende dokumentation for denne, hvilket førhen var et af de væsentligste og primære dokumentationsbeviser.

De ændrede dokumentationskrav hos virksomhederne vil derfor give anledning til en overvejelse omkring det revisionsbevis, en revisor skal opnå for at kunne drage rimelige konklusioner som grundlag for revisionskonklusionen. Revisionsbevis kan være flere forskellige former for dokumentation og bliver i ISA 500 omkring revisionsbevis delt op i *inspektion, observation, ekstern bekræftelse, efterregning, genudførelse, analytiske handlinger og forespørgsler*.³³

Som en del af revisionen er det revisors ansvar at vurdere relevansen, styrken samt pålideligheden for at kunne vurdere, om der er opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis³⁴.

Under de tidligere krav, hvor der blev lagt stor vægt på selve testen af effektiviteten, og hvorvidt disse var inden for de 80-120%, ville man som udgangspunkt benytte sig af revisionsbevis i form af inspektion, ekstern bekræftelse og efterregning. Ekstern bekræftelse i form af engagementsopgørelser fra virksomhedens pengeinstitutter men også efterregning i forbindelse med validering af både approach men også af nøjagtigheden og fuldstændigheden af de udførte effektivitetstest samt inspektion ved afstemning til registreringer i virksomhedens bogholderi. Alle 3 revisionsbevis ses som forholdsvis stærke og er samtidig nogenlunde lette at frembringe og få tilstrækkelig overbevisning af, om end omfanget af sådanne test kan være omfangsrigt, som følge af den komplicerede beregning.

Vil man anvende hedge accounting under IFRS 9 vil den principbaserede tilgang medføre, at vi ikke vil give den retrospektive effektivitetstest nogen betydning, men vi vil derimod vurdere virksomhedens hensigt med de indgåede hedges, som vil blive dokumenteret i form af en detaljeret risikostyringsstrategi og en specifik dokumentation for alle særskilte indgående hedges, der blandt andet indeholder en beskrivelse af formål og

---

³³ ISA 500, A1-A25

³⁴ ISA 500, A27

målsætning med den enkelte indgåede hedge. Da der er tale om vurderinger, vil man ikke i samme omfang kunne benytte sig af det revisionsbevis, man tidligere har kunnet, men man vil i stedet skulle opnå bevis ved forespørgsler, inspektion samt i visse tilfælde også analytiske handlinger. Herudover vil man også i forbindelse med test af tilstedeværelsen benytte sig af ekstern bekræftelse men i mindre grad for vurdering af, hvorvidt hedge accounting kan anvendes.

Forespørgsler, inspektion og observation vil være de bevistyper der benyttes som primært revisionsbevis i forbindelse med vurderingen af, om hedge accounting anvendes korrekt. Da ingen af disse individuelt betegnes som stærke revisionsbevis, er det vigtigt, at der opnås sikkerhed via en konsistens i alle de kilder, revisor benytter sig af. Dette vil være nødvendigt for den samlede vurdering af, om beviserne er tilstrækkelig og egnede til en konklusion på området.

Inspektion vil blive udarbejdet i forbindelse med modtagelsen af den udarbejdede risikostyringsstrategi samt mødereferater og lignende for selve processen. Derudover vil revisor modtage dokumentation for de enkelte hedges, der er indgået og påse at disse er passende dokumenteret.

Forespørgsler og observation vil være i forbindelse med interview af de ansvarlige for udarbejdelsen af risikostyringsstrategien samt øvrige deltagere for at få den fornødne overbevisning om, at processen er foregået som beskrevet. Endvidere kan vi få overbevisning ved deltagelse i bestyrelses- og revisionskomiteesmøder, hvor risikostyringsstrategien er på dagsordenen.

6.3 Interessentanalyse af revisors indledende overvejelser ved anvendelse af IFRS 9

Thomas Hjortkjær Petersen, Partner i Deloitte Statsautoriseret revisionspartnerselskab, har i en årrække beskæftiget sig med revision og rådgivning af hedge accounting af såvel finansielle virksomheder som produktionsvirksomheder. Thomas har derfor fulgt drøftelserne omkring den nye standard meget tæt og har også selv kommenteret på forskellige forslag.

Thomas var og er stadig af den overbevisning, at der var brug for en ny standard omhandlende hedge accounting, da de komplekse regler under IAS 39 afholdte mange virksomheder fra at benytte sig af hedge accounting. Disse virksomheder lod enten helt være med at benytte hedge accounting og førte de afledte poster under finansielle poster eller benyttede sig af en fair value-option, hvor de valgte at måle såvel normale finansielle instrumenter som afledte finansielle instrumenter til dagsværdi³⁵.

Thomas vurderer, at der ikke fra et revisionsmæssigt synspunkt som sådan var behov for en ny regnskabsstandard, da reglerne i IAS 39 består af strikse krav, som er meget håndgribelige og lige til at teste. I de fleste tilfælde vil vi kunne sætte to streger, under hvorvidt det er korrekt, hvilket er relativt enkelt. I nogle tilfælde, hvor der i effektivitetstesten er benyttet hypotetiske derivater, vil det være nødvendigt at teste de

---

³⁵ Bilag 2, side 2

antagelser, der er lagt til grund for de hypotetiske derivater, hvor det kan være nødvendigt at lave fremskrivninger, og måske hente nogle specialister ind til at sikre, at disse er korrekte. Som udgangspunkt er det ikke Thomas' holdning, at der bliver benyttet for mange ressourcer på at revidere hedge accounting tidligere, om end han gerne så, at flere af disse ressourcer bliver benyttet på at forstå risikostyringsprocessen og i mindre grad på at teste de regulatoriske forhold³⁶.

Thomas er af den opfattelse, at den store forskel mellem standarderne ligger i, at man tidligere reviderede op imod strikse lovkrav, mens man nu i højere grad reviderer op imod politikker og forretningsgangbeskrivelser. Af den årsag er det vigtigt, at man som revisor allerede indledende har kontakt med sine kunder, hvor revisor gør det klart, at såfremt hedge accounting vil benyttes under IFRS 9, er det nødvendigt, at virksomhederne har udarbejdet forretningsgangsprocesser for, hvorledes dette skal foregå, og på forhånd identificeret, hvilke risici virksomheden er eksponeret overfor, og hvilke risici der planlægges at skulle afdækkes.

I den ideelle verden mener Thomas, at revisor vil kunne læse en detaljeret forretningsbeskrivelser som vil være godkendt af en bestyrelse eller lignende, hvorefter revisor blot kan afstemme de bogførte eksponeringer til virksomhedens politik og forretningsgangbeskrivelse. På den vis mener Thomas også, at der ikke nødvendigvis vil være flere personer involveret i revisionen heraf. Denne forretningsgangbeskrivelse bør indeholde detaljerede og specifikke 'lines and limits' for de enkelte eksponeringer, som er udstukket til hele organisationen, hvor der også er krav til effektivitet. Hermed hvor tit testen skal foretages og lignende.³⁷

Ifølge Thomas Hjortkjær indeholder en god revision indeholder en gennemgang og test af overholdelse af virksomhedens forretningsgange, hvorfor overgangen til IFRS 9 som udgangspunkt ikke vil påvirke revisionen væsentligt men mere vægtningen af det dokumentationsmateriale man skal indhente. Thomas har noteret sig, at både IFRS 7 og 8 også i højere grad lægger op til, at man vægter det øverste ledelsesorgans politikker og interne retningslinjer højt i forbindelse med revisionen. Forskellen er at spore for de virksomheder, der ikke tidligere har haft eller kun har haft meget overfladiske forretningsgange.³⁸

Revisor vil her i højere grad end tidligere have drøftelser omkring de regnskabsmæssige skøn, der bliver lagt til grund for anvendelsen af hedge accounting, og revisor skal vurdere de antagelser, der ligger til grund for budgetteringen af det fremtidige salg, den benyttede volatilitet med videre. Thomas forventer, at omfanget af revisionen for de virksomheder, hvor en risikostyringsproces og tilknyttede forretningsgangsbeskrivelser for sikring allerede er udarbejdet, vil være forholdsvis uændret, hvorimod omfanget vil øges for de virksomheder, der formelt ikke har udarbejdet disse endnu. Revisor vil i den forbindelse blive nødt til at kræve denne dokumentation udarbejdet, før de kan anvende hedge accounting under IFRS 9³⁹.

---

³⁶ Bilag 2, side 4+5

³⁷ Bilag 2, side 3

³⁸ Bilag 2, side 6

³⁹ Bilag 2, side 6

IFRS 9, fase 3, har som udgangspunkt levet op til Thomas' forventninger, hovedsageligt set fra et rådgivningssynspunkt, da denne i højere grad tilpasser sig virksomhedens problemstillinger. Omvendt er han dog også opmærksom på, at når reglerne bliver lidt mere bløde, vil der være virksomheder, der vil prøve at påvirke resultatet positivt via disse regler, og her er det vigtigt fra et revisionsmæssigt synspunkt at man er skarp på, at dokumentationen skal foreligge ved indgåelse af hedgen. Thomas Hjortkjær mener videre, at flere virksomheder vil benytte sig af hedge accounting efter den nye standard, og kun de færreste virksomheder vil falde fra som følge af manglende formaliteter, hvilket var et af hovedformålene ved IFRS 9⁴⁰.

Vi vil i det følgende analysere omfanget nærmere af de handlinger, der forventes udført af revisor for at teste, om hedge accounting anvendes korrekt, samt omfanget af disse test sammenholdt med tidligere.

6.4 Analyse af omfanget af revisors arbejde

Som det beskrives i afsnit 6.2, har den mere principbaserede tilgang i IFRS 9 ændret de vurderinger og sondringer, man som revisor skal foretage, hvilket betyder, at de typer af revisionsbevis, revisor kan opnå, har ændret sig i forbindelse med de procedurer, der skal foretages.

Mange af de grundlæggende handlinger som forståelse af forretningsgangen og politikkerne er som sådan ikke anderledes, men de vil formentligt være mere omfattende at gennemgå. Store dele af processen lå tidligere hos treasuryafdelinger og/eller økonomifunktionen, hvor virksomhedens risikostyringsstrategi fyldte mindre, og typisk ville man kunne lave hele procesbeskrivelsen baseret på interview med en eller to personer. Ved anvendelse af IFRS 9 vil processen blive mere omfangsrig, da processen er spredt ud på flere niveauer af virksomheden – startende med bestyrelsen og direktionen og derefter forbi en eventuel risikovurderingsafdeling og videre til en Treasury- og finansafdelingen formentligt opdelt i et back- og frontoffice. Ud fra ovenstående er det vores vurdering, at processen for identifikation af revisionsmæssige risici relateret til hedge accounting og identifikationen af de kontroller, der imødegår disse, vil blive mere omfattende ved revision af IFRS 9 sammenholdt med tidligere.

Som resultat af den mere omfangsrige forretningsproces vil risiciene og de tilhørende kontroller blive spredt ud på flere niveauer. Samtidig vil risiciene formentligt blive forøget, da jo længere processen er, des flere steder kan der ske fejl. Dette vil resultere i et øget antal relevante kontroller, der skal testes. Man vil forvente, at der er implementeret kontroller på bestyrelsesniveau angående godkendelse af risikostyringsstrategien, kontroller der sikrer, at de indgåede hedges, formål og målsætning er aligned med den godkendte risikostyringsstrategi samt relevante kontroller, der sikrer, at hedges er behørigt behandlet og bogført. Tidligere ved anvendelse af hedge accounting efter IAS 39 ville de relevante kontroller ligeledes bestå af godkendelse af en risikostyringsstrategi, som dog i højere grad ville gå ind under test af de overordnede interne kontroller og ikke være ligeså relevant set med hedge accounting-briller som under IFRS 9. Risiciene relateret til

---

⁴⁰ Bilag 2, Side 7

effektivitet, herunder især risici relateret til den endelige effektivitet, vil typisk være afdækket via komplekse kontroller, der ligeledes vil være omfattende at teste grundet hyppigheden og kompleksiteten. Baseret på dette er det vores vurdering, at omfanget af arbejde relateret til test af kontroller vil være lempet moderat, dog uden at der kan svares entydigt herpå, da dette er påvirket af kompleksiteten af kontrollerne implementeret på bestyrelsesniveau.

Uanset konklusionen af de testede relevante kontroller vil revisor skulle udføre en række substanshandlinger for at kunne give en konklusion på regnskabsposten som helhed. Som nævnt i afsnit 6.2 vil det være mere besværligt at afdække de risici, som anvendelsen af hedge accounting under IFRS 9 afleder, end under de tidligere mere strikse regler for IAS 39, da man ikke i samme grad kan benytte sig af stærke revisionsbeviser som ekstern bekræftelse, efterregning og til dels inspektion, mens man i stedet vil skulle benytte sig af forespørgsler, observationer og stadig inspektion i en grad. Revisionen af de forudsætninger, som ledelsen har lagt til grund for at kunne anvende hedge accounting under IFRS 9 vil i rigtig høj grad bestå af at teste ledelsens og andre relevante personers vurderinger gennem forespørgsler og eventuelle genudførelser, hvilket kan være forholdsvist krævende, da der er tale om skøn, og da der kan være tvivlstilfælde.

Derudover vil man stadig benytte sig af inspektion ved at sikre sig, at alle formelle krav er overholdt i form af en godkendt risikostyringsstrategi samt særskilt dokumentation for alle indgåede hedges. Førhen har fokus fra et revisionsmæssigt synspunkt i højere grad ligget på test af de retrospektive effektivitetstests, herunder vurdering af approach for udarbejdelse af disse, men der har også været fokus på at sikre, at grundlaget, som er benyttet, er nøjagtigt og fuldstændigt. Endvidere at de test som er lavet, er behørigt udført, og at konklusioner stemmer overens med den måde, de er behandlet på. Disse handlinger er ofte ret omfangsrige, og det kan især være tidskrævende at få den nødvendige overbevisning om, hvorvidt grundlaget er korrekt.

Ud fra ovenstående er det derfor vores vurdering at omfanget af substanshandlinger set fra et revisionsmæssigt synspunkt er på nogenlunde samme niveau, men at disse kan blive mere krævende, såfremt der opstår udfordringer med at få passende revisionsbevis for virksomhedens skøn og vurderinger, da der ikke er et sort-hvidt svar, som under de tidligere strikse regler.

Da der fremadrettet vil være en grad af skøn i forbindelse med hedge accounting, vil der oftere skulle afrapporteres herpå, hvorfor selve afslutningsprocessen også vil være mere tidskrævende end tidligere.

Vi har i det følgende opsummeret vores vurdering af konsekvenser for revisor ved anvendelse af hedge accounting under IFRS 9 fremfor under IAS 39:

	Hedge accounting under IFRS 9	Hedge accounting under IAS 39
Planlægning	Som følge af de mange personer, der er involveret i processen, tager processen lang tid at få overblik over. Derudover vil der givetvis være flere revisionsmæssige risici, der skal identificeres, som følge af den lange proces. Omfanget af planlægning i relation til hedge accounting vurderes til at være høj .	Selve processen omkring hedge accounting er forholdsvis kompleks, hvorfor procesbeskrivelsen også vil være krævende for at identificere de relevante revisionsmæssige risici. Oftest vil man kunne beskrive processen ved interview med få personer. Omfanget af planlægning i relation til hedge accounting vurderes til at være fra mellem til høj .
Test af kontroller	Baseret på de relevante kontroller til at imødegå de relevante risici er det vores formodning, at der vil være flere kontroller end tidligere, men at de vil være mindre omfangsrige at teste. Omfanget af test af kontroller vurderes til at være mellem til høj .	Antallet af kontroller forventes at være på et lavt niveau, men den meget væsentlige og komplekse retrospektive effektivitetstest vurderes at være meget omfangsrig at såvel udføre som teste. Omfanget af test af kontroller vurderes til at være mellem til høj .
Substanshandlinger	Der vil være nogle revisionsmæssige udfordringer med at få tilstrækkelig og egnet revisionsbevis, da store dele af dette baserer sig på ledelsens skøn. Derudover hedge accounting stadig et kompliceret område, hvor flere komplekse revisionshandlinger skal udføres. Omfanget af substanshandlinger er vurderet til at være mellem til høj .	Hedge accounting er et meget kompliceret område som følge af de komplekse regnskabsstandarder, hvor særligt effektivitetstestene har været meget omfattende. Især processen med at sikre grundlaget af den udviklede beregning og test er omfangsrig. Omfanget af substanshandlinger er vurderet til at være høj .
Afrapportering	Da der i højere grad er tale om skøn, vil der være større sandsynlighed for, at vi er uenige med ledelsen, og deraf vil rapportere. Samtidig vil det øgede antal af kontroller give højere risiko for kontrolmangler. Omfanget af afrapportering vurderes at være mellem .	Der vil hovedsageligt være rapportering, medmindre der er identificeret kontrolmangler. Omfanget af afrapportering vurderes at være lav .

Kilde: Egen tilvirkning

Som det kan ses ud fra ovenstående, vurderer vi, at det samlede omfang fra et revisions synspunkt er marginalt øget ved at benytte hedge accounting under IFRS 9 frem for IAS 39 - hovedsageligt som følge af det forhøjede aspekt af skøn samt involvering af flere personer end tidligere. Tillige er der risiko for, at omfanget bliver betydeligt højere, da svaret ikke nødvendigvis er sort-hvidt som tidligere, og man derfor vil skulle bruge øget tid på at få tilstrækkelig og egnet revisionsbevis.

6.5 Delkonklusion

Ved en virksomheds overgang fra at benytte reglerne for hedge accounting under IAS 39 til i stedet at benytte reglerne under IFRS 9 vil det også påvirke revisors tilgang hertil.

Tidligere var fremgangsmåden for revision af hedge accounting forholdsvis simpelt at følge, forstået på den måde, at der var nogle strikse regler, som virksomheden skulle overholde for at kunne benytte sig af hedge accounting under IAS 39, og at man ofte kunne sætte to streger under svaret for, hvorvidt hedge accounting kunne anvendes eller ej. Man kunne i den forbindelse benytte sig af forholdsvis stærke revisionsbeviser såsom inspektion, ekstern bekræftelse og efterregning. Ved IFRS 9 vil man i stedet i højere grad skulle vurdere ledelsens hensigter omkring risikoeksponering og adressering af disse risici.

Thomas Hjortkjær vurderer, at omfanget af revisionen for en stor del af de virksomheder, der anvender hedge accounting, vil være forholdsvis uændret, da disse virksomheder i forvejen vil have implementeret og dokumenteret en risikostyringsproces og en detaljeret forretningsgangsbeskrivelse. Thomas vurderer endvidere, at ændringen fra et revisionsmæssigt synspunkt vil betyde, at man nu reviderer op imod en politik, som er godkendt af det øverste ledelsesorgan, hvorimod man tidligere reviderede op imod regulatoriske forhold. Derimod vil man for virksomheder, der hidtil ikke formelt har udarbejdet en detaljeret risikostyringsproces og en forretningsgangsbeskrivelse heraf, bruge flere ressourcer på at vurdere ledelsens intentioner og de formelle krav for anvendelse af hedge accounting. Da der her er tale om regnskabsmæssige skøn, vil man altid skulle være opmærksom på bias og i revisionen tage højde for, at nogen evt. vil forsøge at påvirke skønnet, så det fremstår mest fordelagtigt for dem.

I forhold for selve revisionsprocessen vil omfanget af revisionen som udgangspunkt være uændret i store dele af de følgende 4 faser; *planlægning*, *test af kontroller*, *substans test* og *rapportering*. Revisionen heraf vil selvfølgelig variere fra kunde til kunde, men som følge af den længere proces og de flere involverede parter vil planlægningen formentligt være mere omfangsrig ved benyttelse af IFRS 9. Hvad angår selve revisionen, vil den være meget specifik fordelt på hver enkelt kunde, da et stærkt kontrolmiljø vil give færre substanshandlinger og vice versa. Mens de regnskabsmæssige skøn for nogle virksomheder vil være forholdsvis lette at revidere, såfremt intentionerne er veldokumenterede og effektiviteten er let at afgøre, vil det for andre virksomheder kræve en del ressourcer og en eventuel inddragelse af eksperter.

Det kan derfor konkluderes, at der ikke er et entydigt svar på, hvorvidt omfanget af revisionen er reduceret, forøget eller uændret, da det i høj grad afhænger af kundens modenhed. I de fleste tilfælde vurderer vi, at omfanget vil være nogenlunde uændret, og at det ikke var ud fra et revisionsmæssigt synspunkt, at behovet for en ny regnskabsstandard var størst.

Vi vil i det følgende detaljeret gennemgå en revisionsproces, ved revision af en case virksomhed, der skal aflægge regnskab efter IFRS 9.

7. Revision af hedge accounting – kendskab til virksomheden

Formålet med dette afsnit er at skabe en forståelse for de revisionsmæssige overvejelser, revisor skal foretage, i forbindelse med planlægning af revisionen af regnskabsmæssig sikring efter implementering af IFRS 9. Vi vil i afsnittet foretage en detaljeret revisionsplanlægning af hedge accounting på baggrund af en fiktiv case-virksomhed, og vi vil undersøge planlægningsfasen, herunder identifikation og klassifikation af risici. Planlægningsfasen har ligeledes til formål at få en forståelse for, hvordan case-virksomhedens risikostyringspolitik er opbygget, og hvordan denne kan danne grundlag for revisors forståelse af virksomhedens forretningsgange. Læser vil dermed opnå kendskab til den første del af planlægningsfasen for en revision – kendskab til virksomheden samt identifikation af relevante risici og kontroller.

Planlægningen vil ligeledes tage udgangspunkt i de i tidligere afsnit beskrevne ændrede dokumentationskrav for både regnskabsaflægger og revisor.

7.1 Indledning

Som nævnt i tidligere afsnit medfører overgangen fra IAS 39 til IFRS 9, fase 3, nogle ændringer til dokumentationskravene for regnskabsaflægger. Dette vil ligeledes medføre, at revisor skal være indstillet på, at dele af revisionsprocessen skal ændres i takt hermed, og at selve revisionsstrategien vil blive tilpasses. Revisors arbejde er i høj grad reguleret af de internationale revisionsstandarder, og for at kunne udføre en fuldstændig revision skal revisor have kendskab til hele revisionsprocessen, som begynder ved accept af revisionsopgaven og slutter ved aflevering af en underskrevet årsrapport. Planlægningsfasen, herunder identifikation af risici, tager alene udgangspunkt i de internationale revisionsstandarder, og anden regulering vil derfor ikke blive inddraget i dette kapital.

7.2 Regulering af revisors arbejde

Som revisor er en af de helt centrale krav, at revisor overholder god revisorskik. Såfremt revisor handler i strid med god revisionsskik, vil dette medføre at det påtales disciplinært af Revisornævnet, da det fremgår af revisorlovens §16, stk. 2, at revisor skal overholde god revisorskik. I ordet revisorskik er der tale om principperne; Integritet, objektivitet, professionel kompetence og fornøden omhu, fortrolighed samt professionel adfærd.

Integritet: Revisor skal være redelig og ærlig i professionel og forretningsmæssig adfærd

Objektivitet: Revisor må ikke have en forudindtaget holdning, have interessekonflikter eller være under utilbørlig påvirkning af andre, så den professionelle og forretningsmæssige dømmekraft undertrykkes.

Professionel kompetence og fornøden omhu: Der stilles krav til revisor om løbende vedligeholdelse af faglig viden og færdigheder på et niveau, der sikrer, at kunden modtager en kvalificeret, professionel ydelse baseret på en opdateret viden om den seneste udvikling inden for lovgivning og god skik m.v.

Fortrolighed: Revisor skal udvise fortrolighed, hvilket betyder, at han ikke uden videre tilladelse må videregive informationer til tredjemand, som han har opnået som led i de professionelle og forretningsmæssige forbindelser.

Professionel adfærd: Revisor skal overholde relevant lovgivning og anden regulering. Derudover skal han undgå enhver form for adfærd, der kan miskreditere revisorstanden⁴¹.

7.2.1 Den uafhængige revisors overordnede mål og indledende arbejde

I henhold til ISA 200 er det revisors overordnede mål, at revisor ved revisionen af regnskaber opnår en høj grad af sikkerhed for, at regnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Dette er gældende, uanset om fejlinformationen kan henføres til besvigelser eller fejl. Revisor skal derfor være i stand til at udtrykke en konklusion om, hvorvidt regnskabet i alle væsentlige henseender er udarbejdet i overensstemmelse med den relevante regnskabsmæssige begrebsramme, samt at forsyne regnskabet med en erklæring. Som tidligere nævnt er den regnskabsmæssige begrebsramme for denne afhandling IFRS 9, fase 3, om hedge accounting, hvorfor øvrige elementer i regnskabet ikke behandles. Det er den daglige eller øverste ledelses ansvar, at udarbejdelsen af regnskabet sker, og indregningen omkring regnskabsmæssig sikring indregnes, efter den gældende begrebsramme⁴². Det er endvidere ledelsens ansvar, at der i virksomheden er indarbejdet en fungerende intern kontrol, som er tilpasset efter virksomhedens størrelse, og som er nødvendig for, at indregningen af regnskabsmæssig sikring behandles korrekt. Herudover skal ledelsen give revisor den nødvendige information herunder dokumentation om ansatte og øvrige forhold, som kan være relevant for revisor at vide i forbindelse med revisionen af den regnskabsmæssige behandling af sikringsaktiviteter⁴³.

Som revisor er det en grundlæggende forudsætning at have kendskab til virksomheden, som skal revideres. I revisionsstandarden 315, som omhandler identifikation og vurdering af risikoen for væsentlig fejlinformation gennem kendskab til virksomheden og dens omgivelser, er der i afsnit 12-24⁴⁴ oplyst de forhold, som revisor skal have kendskab til - både interne og eksterne - for at revisor har et passende udgangspunkt for at kunne varetage revisionen. Forholdet omfatter bl.a. branchen, brancherelevant lovgivning, strategi, virksomhedens art, herunder virksomhedens aktiviteter, investeringer, finansiering samt regnskabsafleggelse, juridisk ledelsesmæssig struktur og endelig virksomhedens historiske økonomiske præsentation. Denne forståelse danner grundlag for, at revisor er i stand til at planlægge revisionen og udføre sin professionelle vurdering af virksomheden⁴⁵. Revisor kan foretage observationer eller undersøgelser af bl.a. virksomhedens drift, forretningsgange, strategier, rapporter m.v., som kan hjælpe med at opnå et kendskab til virksomheden og

---

⁴¹ *Revisor – regulering og rapportering* af Kim Fücksel m.fl., side 101

⁴² ISA 200, Afsnit A2

⁴³ ISA 200

⁴⁴ ISA 315, Afsnit 12-24

⁴⁵ ISA 315, Afsnit A1

særligt opnå kendskab til processen vedrørende regnskabsmæssig behandling af sikringsaktiviteter. For revisor vil det her være relevant at indhente en forretningsgangsbeskrivelse af virksomhedens proces i forbindelse med regnskabsmæssig sikring. Det vil ligeledes være aktuelt at foretage drøftelser med de relevante medarbejdere, som beskæftiger sig med hedging for at opnå et kendskab til arbejdsopgaverne samt de drøftelser og overvejelser, der sker ved sikring.

7.3 Planlægning

Revisors planlægning af en revision er afgørende for at danne en forståelse af, hvad der skal revideres. Inden planlægningen laves, skal revisor vurdere forholdet omkring kundeaccept, opgaveaccept samt fastsættelse af kundeforholdet⁴⁶. Revisor skal her vurdere sin uafhængighed i forhold til kunden samt sine kompetencer til at påtage sig opgaven som revisor. Yderligere skal revisor vurdere virksomheden, som omfatter en vurdering af virksomheden og dens omgivelser, en indledende regnskabsanalyse, integritet ved den øverste ledelse, bestyrelse og ejere. Yderligere skal der foretages en vurdering af virksomhedens omdømme, foretages en overordnet risikovurdering af regnskabet samt en vurdering om, hvorvidt virksomheden har særlig offentlig interesse i henhold til revisorloven § 21, stk. 3. Endelig skal revisor tage kontakt til den tidligere revisor, hvis der er tale om en ny revisionsopgave med henblik på at spørge til årsagen til den tidligere revisors fratræden⁴⁷. Der vil i afhandlingen ikke blive foretaget en større gennemgang af opgaveaccept, da det forudsættes, at dette er sket, inden revisionen påbegyndes uden bemærkninger hertil.

7.3.1 Kendskab til virksomheden

Som nævnt i afsnit 7.2.1 skal revisor i henhold til ISA 310 have et kendskab til virksomheden, der revideres. For at vi kan fastlægge den videre revisionsstrategi, vil kendskabet til virksomheden indeholde informationer fra en fiktiv case-virksomhed, som kan danne baggrund for revisionen⁴⁸. Opbygningen af kendskabet vil blive præsenteret som et memo, hvor revisionskrav i henhold til ISA 315 følger informationerne fra case-virksomheden. Vores fiktive case-virksomhed er CM Group.

7.3.1.1 Beskrivelse af virksomheden

CM Group er en børsnoteret dansk virksomhed, som er listet på den danske børs⁴⁹. CM Group producerer maskiner til landbrugsindustrien. Produktionen sker i Kina, og der sker eksportsalg til næsten hele verden. CM Group er en solid virksomhed set ud fra et likviditets synspunkt, som har eksisteret i mange år. CM Group blev børsnoteret i 2013 og har haft vækst siden børsnoteringen. CM Group har flere datterselskaber, hvoraf et af dem ligger i Kina, hvor produktionen af maskiner varetages. Derudover har CM Group datterselskaber i den øvrige verden, som står for salg. Der er ansat ca. 1.550 medarbejdere i alt i koncernen, og der er etableret en økonomifunktion i både Kina og i Danmark, samt mindre økonomienheder i de øvrige datterselskaber.

---

⁴⁶ Revision i praksis, kapital 3

⁴⁷ I praksis sker dette først efter tiltrædelsen som ny revisor, af hensyn til den fratrædende revisors tavshedspligt.

⁴⁸ Auditing & assurance services, kapitel 5, side 147

⁴⁹ Se bilag 3 for CM Groups resultatopgørelse og balance

Ledelsen består af en CFO samt en administrerende direktør, som er nøglepersoner i forbindelse med revisionen. Bestyrelsen er sammensat af 10 kompetente personer, som har beskæftiget sig med branchen i mange år.

Virksomheden har de seneste år opkøbt to fabrikker i Kina for at udvide produktionen, og der har i indeværende regnskabsår ikke været nogle nye større investeringer.

Følgende aktionærer har en ejerandel på mere en 5%:

- CU Holding
- MD Holding
- Cool Invest

7.3.1.2 Ledelsens holdninger, troværdighed og ledelsesstruktur

Ledelsen er særlig opmærksom på nødvendigheden af effektive interne kontroller, og at der er et særdeles stærkt kontrolmiljø i virksomheden. Dette afspejles særligt i foretagne interview med selskabets CFO, hvor han oplyser, at virksomheden har ansat flere medarbejdere i økonomifunktionen for at sikre en nødvendig funktionsadskillelse.

Der er i regnskabsfunktionen ansat flere statsautoriserede og andre tidligere revisionsansatte, hvilket giver en overbevisning om, at virksomheden har stort fokus på nødvendigheden af interne kontroller, samt at de har stærke kompetencer til understøttelse heraf, herunder både i forhold til regnskab og forståelse af revision.

Endvidere har CM Group en proces, hvor nøglekontrollernes styrker bliver evalueret og rapporteret til direktionen og revisionsudvalget. Dette giver øget transparens og ensartethed i det interne kontrolmiljø på koncernniveau.

7.3.1.3 Incitamentsaflønnning

Direktionens løn godkendes af bestyrelsen. Direktøren kan på basis af bonusaftale opnå en bonus pr. år, svarende til 10% af årslønnen. Herudover kan bestyrelsen i særlige tilfælde beslutte at tildele en ekstraordinær bonus på yderligere op til 8 % af den faste løn.

7.3.1.4 Finansielle forhold

Der sker både valuta- og råvareafdækning for CM Group grundet de mange transaktioner i udenlandsk valuta og handel med metaller. Derudover sker der sikring af råvarerpriser, hvor der sidder en ekspert i råvarepriser. Videre sker der sikring af renter i forbindelse med virksomhedens lån, som følge af at lånene er med variabel rente. Hos CM Group i Danmark sidder der en treasuryafdeling, som dagligt følger op på handler og sikrer den rette risikoafdækning.

7.3.1.5 Regnskabsmæssig begrebsramme

Selskabet aflægges regnskab efter IFRS som godkendt af EU og danske oplysningskrav for børsnoterede selskaber. Årsrapporten aflægges i danske kroner som funktionel valuta.

Revisionen skal være opmærksom på de nye regler vedrørende IFRS 9, reglerne om hedge accounting, da det er en forudsætning, at virksomheden overholder betingelserne for at kunne anvende disse⁵⁰.

7.3.1.6 Risikostyringspolitik

Revisionen skal gennemgå virksomhedens risikostyringspolitik, da det er et krav, at virksomheden har dokumenteret denne, for at kunne anvende hedge accounting. Som nævnt i afsnit 5.3.1, skal de risici, som virksomheden er eksponeret overfor, identificeres, vurderes og prioriteres i risikostyringspolitikken, og det skal beskrives, hvordan de imødegås. Derudover bør risikostyringspolitikken også indeholde en oversigt over organisationen og fordeling af ansvar heri, samt den etablerede funktionsadskillelse i virksomheden.

Risikostyringspolitikken vil mere specifikt indeholde en vurdering af typerne af risici, som kan være markedsrisici, kunderisici, teknologiske risici, skat og lovgivningsrisici samt finansielle risici, som inkluderer risici relateret til valuta, rente, kredit, likviditet og råvarepriser. I det efterfølgende vil der alene blive behandlet risici, som er relevante for hedge accounting, nemlig de finansielle risici.

7.3.1.6.1 Finansielle risici

I case-virksomhedens risikostyringspolitik bør revisor notere sig, at virksomheden har identificeret følgende finansielle risici, som de er eksponeret overfor, og benytte denne viden i sin videre risikoidentifikation:

Valutarisici

CM Group både køber og sælger ofte varer i anden valuta end deres funktionelle valuta, DKK. Flere af deres råvarer bliver købt hos store udbydere i Europa og Asien, og de sælger til kunder i hele verden. Vareforbruget i anden valuta vurderes at udgøre 90%, mens salget i anden valuta historisk set har udgjort 60%.

Samtidig har virksomheden flere datterselskaber verden over, som aflægges årsregnskab i lokal valuta, og som derfor skal omregnes til den funktionelle valuta ved indregning i moder- og koncernregnskabet.

Endvidere består CM Groups finansiering delvist af lån i fremmed valuta.

Det vurderes derfor, at det er en effektiv hedging-politik at imødegå eksponeringer over for ændringen mellem den funktionelle og de øvrige valutaer er nødvendig og vil blive identificeret i forbindelse med virksomhedens udarbejdelse af budgetter.

---

⁵⁰ Jf. afsnit 6.2

Årsag

CM Group opererer på et forholdsvist lille marked i Danmark, hvorfor de har ekspanderet til store dele af verden for at få fordele af volumen. Derudover er der meget få udbydere af de råvarer, CM Group benytter i Danmark, mens disse råvarer kan fås betydeligt billigere hos udenlandske leverandører, hvorfor store dele af købene er i udenlandske valuta.

For at være tilstede i de lande, hvor CM Group opererer, er der oprettet flere salgsselskaber i f.eks. USA, Frankrig, Sydafrika, Rusland, Australien og Ukraine. Samtidig er lønninger og øvrige produktionsomkostninger væsentligt billigere i Kina end i Danmark, hvorfor et produktionsselskab er etableret i Kina.

Eksponering over for valuta

CM Group sælger til store dele af verden, og i flere forskellige valutaer, herunder CNY, AUD, USD, EUR og RUB. CM Group vil af salget i EUR grundet fastkursaftalen mellem DKK og EUR ikke være eksponeret over for ændringer i forholdet mellem valutaerne, mens de for det øvrige valutaer vil være eksponeret over for denne risiko, da de er forholdsvis volatile.

Store dele af købene er foretaget i CNY, hvorfor CM Group ligeledes vil være eksponeret – om end den modsatte vej – over for den kinesiske CNY.

CM Group aflægger koncernregnskab i DKK som funktionel valuta, og derfor kan indregningen af nogle af datterselskaberne være påvirket af udsvingene mellem DKK og de øvrige valuta.

For datterselskaberne, som ligger i Europa, vil CM Group ikke være eksponeret over udsving i EUR som følge af den indgåede valutakursaftale mellem DKK og EUR. Datterselskaberne i Kina, Australien og USA udgør en betydelig del af CM Groups aktivitet, hvorfor CM Group vil være eksponeret over for eventuelle store udsving i USD, AUD og CNY ved indregning i moder- og koncernregnskabet.

Derudover har virksomheden hjemtaget nogle lån i CHF, hvor CM Group vil være eksponeret over for ændringen i forholdet med DKK og CHF.

Foruden posteringerne nævnt ovenfor benytter virksomheden sig af mindre væsentlige transaktioner i udenlandske valutaer, til f.eks. andre eksterne omkostninger og lignende. Virksomheden har vurderet, at eksponeringen over for disse transaktioner ikke er væsentlig.

Hedging af valuta

Baseret på virksomhedens identifikation og vurdering af finansielle risici relateret til valuta som listet ovenfor kan det opsummeres, at virksomheden er eksponeret over for hhv. valutaudsving ved såvel køb som salg i fremmed valuta, udenlandske datterselskaber samt lån i CHF.

Baseret på budget og historiske tal formodes 90 % af virksomhedens varekøb at være i CNY, mens 40% af virksomhedens salg formodes at være i en valuta, hvor CM Group vurderer, at de er eksponeret. (Salg i anden valuta end DKK og EUR).

CM Group er ligeledes eksponeret over for indregningen af datterselskaberne i Kina, USA og Australien, mens de har lån i CHF, hvor de også er eksponeret over for en ændring i forholdet mellem de pågældende valutaer.

CM Group planlægger derfor, at de via finansielle instrumenter vil afdække den eksponering, virksomheden har over for ændringen i forholdet mellem valutaer set ud fra en nettovurdering, da nogle af eksponeringerne går hver sin vej.

Renterisici

Case-virksomheden CM Group har i forbindelse med den valgte finansieringsmodel optaget lån til en variabel rente, da der ved lånenes indgåelse var gunstige fordele ved at vælge denne finansieringsform. Lånet udgør ca. 50% af CM Groups samlede gældsposter.

Årsag

I forbindelse med CM Groups ekspansion, hvor flere salgsselskaber blev etableret i forskellige lande, var det i den forbindelse nødvendigt at indhente yderligere likviditet. Som følge af favorable vilkår og gode udsigter for renten blev det besluttet, at den valgte finansieringsform blandt andet skulle bestå af et lån med variabel rente.

Eksponering over for variable renter

Det indgåede lån er af en betragtelig størrelse for CM Group og heraf også rentebetalingerne. Som følge af store udsving i markedsrenten, som lånets rente følger, er virksomheden eksponeret over for den risiko, at markedsrenten stiger eller falder markant.

Hedging af rente

Den variable rente, som CM Group har for deres lån, er af bestyrelsen vurderet til at udgøre en finansiell risiko.

CM Group planlægger derfor via finansielle instrumenter, at de vil afdække den eksponering, virksomheden har over for ændringen i markedsrenten.

Råvarepriserisici

Case-virksomheden CM Group køber hvert år metaller for et væsentligt beløb, der benyttes til produktion af maskiner til landbrugssektoren. Disse metaller udgør op til 60% af maskinernes værdi, hvorfor det vurderes, at en effektiv hedging-politik til at imødegå eksponeringen over for metalprisen er essentiel i forbindelse med virksomhedens økonomistyring, herunder i forbindelse med prisfastsættelse af maskinerne samt udarbejdelse af budgetter mv.

Årsag

Metaller er indkøbt fra store udbydere i Europa og Asien. CM Group modtager ugentlige leveringer for at modtage disse metaller så tæt på produktionen som overhovedet muligt for ikke at opbygge et betydeligt varelager af råvarer.

Eksponeringer over for metalpriser

Det er normal praksis ved køb af mindre maskiner, at ændringer i prisen på råvaren bliver reflekteret i slutfakturaen til kunden. For flere af virksomhedens mindre kunder er der derfor indgået en prisreguleringsaftale, der sikrer, at prisen på slutfakturaen ændrer sig i henhold til prisændringerne for det relevante metal. Dette gør, at virksomheden ved disse salg ikke er eksponeret over for ændringen af metalpriser, da en ændring i købsprisen, også vil blive reflekteret direkte i virksomhedens salgspris.

Virksomheden deltager også jævnligt i større udbud, hvor de allerede ved tilbuddets afgivelse skal give en fast pris på den endelige faktura/varen. I disse tilbud vil der ikke være en prisreguleringsaftale i henhold til metalpriserne, hvorfor det her er CM Group, der bærer risikoen for ændringen i metalprisen.

Virksomheden benytter ud over metaller, få andre råvarer, men det er de to ovenstående situationer, der udgør de primære scenarier.

Hedging af råvarepriser

Baseret på budget og historiske tal er ca. 90 % af virksomhedens eksponering over for råvarepriser relateret til metaller, hvoraf 30% af disse er dækket via prisreguleringsaftaler, og de resterende 70% udgør en risiko for virksomheden.

CM Group planlægger derfor, at de via finansielle instrumenter vil afdække den eksponering, virksomheden har over for ændringen i metalpriser.

7.3.1.6.2 Anvendelse af finansielle instrumenter

Risikostyringspolitikken bør foruden den ovenfor nævnte identifikation, vurdering og prioritering af risici, også indeholde en beskrivelse af, hvilke finansielle instrumenter virksomheden vil benytte sig af for at imødegå de væsentlige finansielle risici.

Valutaterminskontrakter

Til at imødegå de finansielle risici relateret til valuta som nævnt ovenfor er det af CM Groups ledelse besluttet, at man vil benytte sig af valutaterminskontrakter. Valutaterminskontrakter er en aftale om på et fremtidigt tidspunkt at købe eller sælge en given valuta til en på forhånd aftalt kurs og et aftalt beløb. Det er besluttet af ledelsen, at valutaterminskontrakter maksimalt kan udgøre 18 måneder, dog vil de fleste udgøre 12 måneder.

Renteswaps

Renteswaps benyttes til at imødegå den eksponering, CM Group har over for markedsrenten. En renteswap kendetegner sig ved at være en aftale, hvor man mod en præmie låser renten, således at modparten, typisk banken, betaler den variable rente, mens CM Group vil betale en rente, som er aftalt med modparten. En renteswap benyttes til at refinansiere variable lån til fastforrentede lån, og CM Group har besluttet at disse aftaler ikke må overstige 5 år.

Optioner

Optioner benyttes til at imødegå de finansielle risici relateret til køb af metaller i forbindelse med produktionen af maskiner. Optioner er en finansiell kontrakt, der tillader CM Group - men ikke forpligter - til at købe metallet til en i forvejen bestemt pris, hvor de til gengæld betaler en optionspræmie herfor. Som med valutaterminskontrakterne er det besluttet, at de maksimalt må løbe 18 måneder, mens det normale vil være 12 måneder. Såfremt en option skal løbe længere end 18 måneder, vil det kræve godkendelse af bestyrelsen. CM Group benytter sig hovedsageligt af amerikanske optioner, som kan udnyttes på en hvilken som helst dato frem til udløb.

7.4 Interne kontroller

Revisor skal i den indledende revisionsproces udføre risikovurderingshandlinger, som udover at have kendskab til virksomheden, består i at forstå virksomhedens interne kontroller⁵¹. I henhold til ISA 315, afsnit 12 (A42), giver en forståelse af virksomhedens interne kontrol revisor hjælp til at identificere typer af mulige fejlinformationer og faktorer, der kan påvirke risikoen for væsentlig fejlinformation.

Den interne kontrol har til formål at *håndtere identificerede forretningsrisici, som truer realiseringen af virksomhedens mål med hensyn til:*

---

⁵¹ Revision i praksis, kapital 4.1

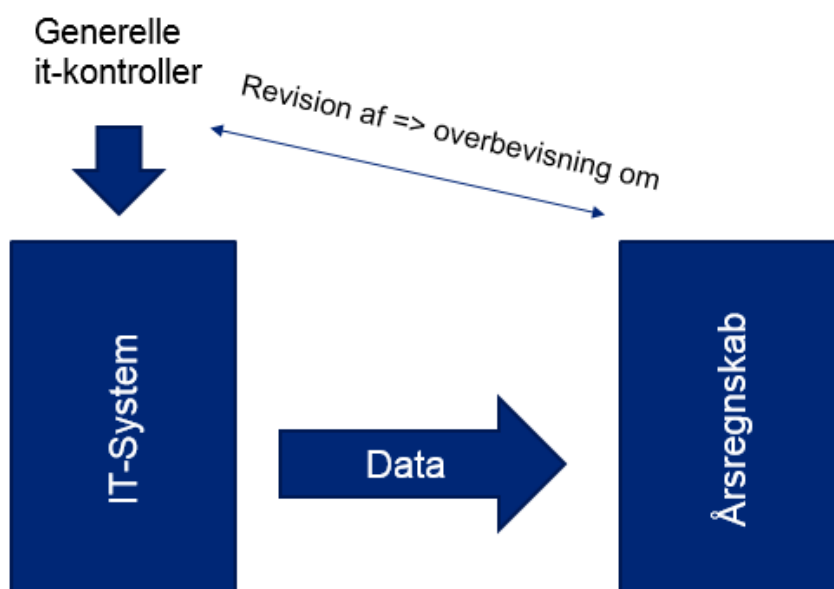
- *Pålideligheden af virksomhedens regnskabsaflæggelse*
- *Effektiviteten og den økonomiske hensigtsmæssighed af virksomhedens drift*
- *Overholdelse af gældende love og øvrig regulering*
- *Den måde, som intern kontrol udformes, implementeres og vedligeholdelse på, varierer med en virksomheds størrelse og kompleksitet⁵².*

Som revisor skal man opnå en forståelse for virksomhedens kontroller, men der kan for virksomheden godt være etablerede kontroller, som ikke er relevante for revisionen og virksomhedens regnskabsaflæggelse, hvorfor revisor skal vurdere, om en given kontrol er væsentlig, herunder betydeligheden af den relaterede risiko, virksomhedens størrelse, kompleksitet, lovkrav, kontrollens art og om den er manuel eller elektronisk. Vurderingen af, om kontrollerne er manuelle eller it-baserede, afhænger af hvordan kontrollen er implementeret. De manuelle kontroller er ofte baseret på bogføring, godkendelser og gennemgang af processer samt afstemninger, hvorimod de it-baserede kontroller består af kontroller, som er indbygget i virksomhedens it-systemer. Ved anvendelse af it-kontroller og it-systemer skal virksomheden og revisor dog være opmærksom på, at de data, der behandles i systemet, er nøjagtige, derunder uautoriseret adgang, adgangsrettigheder m.m. Modsat kan manuelle kontroller være mindre pålidelige, da de er lette at omgå og tilsidesætte.

---

⁵² ISA 315, A44

Revisionen af virksomhedens it-systemer er en løbende proces under revisionen og er derfor også beskrevet i både ISA 315, ISA 330 og ISA 500, hvilket betyder, at revisor skal overveje virksomhedens it i både planlægningsfasen, i udførelsen af revisionen og i rapporteringen. Revisionen af it er vigtigt for revisor, hvis virksomheden har data fra it-systemer, som danner grundlag for beløb i årsrapporten, da revisor her får en overbevisning om, hvorvidt de informationer, it-systemerne leverer, er valide. De fleste virksomheder har i dag et elektronisk bogføringssystem, og dette system vil derfor levere input til udarbejdes af årsrapporten. Afhængigt af virksomhedens størrelse og art vil it være en større eller mindre del af virksomheden, og dermed også mere eller mindre relevant for revisionen. Sammenhængen mellem revisionen af it-kontroller og årsregnskabet kan vises som følgende:

Kilde: Revision i praksis, figur 12.1.1

Generelle it-kontroller defineret som følgende: *Generelle it-kontroller er politikker og procedurer, der vedrører mange applikationer (it-programmer) og understøtter, at applikationskontrollerne fungerer effektivt*⁵³.

I den valgte case-virksomhed er brugen af it omfattende, og der skal derfor ske revision af de generelle it-kontroller. Revisionen indebærer involvering af en it-ekspert som følge af, at revisionsteamet ikke har de relevante kompetencer til revisionen af de generelle it-kontroller. I CM Group genererer økonomisystemet data til regnskabet i form af råbalance, kontokort, lagerlister, valutadata m.m, som bidrager både direkte og

⁵³ ISA 315, A96

indirekte. Det er derfor vigtigt for revisor at opnå overbevisning om, at der er etableret logiske adgangskontroller, som går i spænd med funktionsadskillelsen, at ændringer af systemet sker korrekt, at systemet fungerer korrekt i hele perioden, og at backup-proceduren overholdes. Endvidere skal revisor opnå overbevisning for, at der ikke er fejl i de data, som it-systemerne genererer, således at revisor kan få overbevisning for, at der ikke er væsentlige fejlinformationer i årsrapporten.

Som følge af afhandlingens omfang er revisionen af generelle it-kontroller ikke medtaget i fuld form, og baseret på CM Group som case-virksomhed er det antaget, at virksomhedens generelle it-kontroller er effektive, og at revisionen dermed kan basere sig på data fra økonomisystemet.

Virksomhedens kontrolkomponenter kan deles op i fem dele og kan forklares som følgende:

Kontrolmiljø er der, hvor virksomhedens øverste ledelse, den daglige ledelse og ledelsesfunktionerne vurderer om virksomheden har de nødvendige interne kontroller, samt vurderer kontrollernes relevans. Kontrolmiljøet er med til at sikre de i virksomhedens ansattes bevidsthed omkring kontroller og er afgørende for revisors vurdering af risici i regnskabet, da disse er med til at planlægge revisors arbejde, både i omfang og tid.

Virksomhedens risikovurderingsproces omfatter, hvorvidt virksomheden har en proces for at kunne identificere relevante forretningsrisici, betydeligheden af de risici, som optræder, sandsynligheden for at risiciene finder sted, samt den kan vurdere, hvad der skal til for at håndtere typen af risici.

Informations- og kommunikationssystemet omfatter de systemer og processer, der er relevante for regnskabsaflæggelsen og kan bl.a. indeholde typer af transaktioner i driften, it-systemer og manuelle systemer, som virksomheden anvender til at igangsætte og registrere transaktioner eller processer. Det kan endvidere omfatte den proces, som virksomheden anvender ved aflæggelse af årsrapporten, herunder ledelsens anvendelse af regnskabsmæssige skøn. Det er centralt, at revisor opnår en forståelse for dette system, da der her er tale om forståelsen af virksomhedens forretningsgange på de forskellige processer, som er væsentlige for regnskabsaflæggelsen. I afhandlingen tages der alene udgangspunkt i forretningsgangen for hedge accounting, som kan vises som følgende:

Væsentlige regnskabsposter	Proces
Nettoomsætning	Proces for hedge accounting/proces for noter i regnskabet
Vareforbrug	
Finansielle poster	
Andre tilgodehavender	
Anden gæld	
Egenkapital	

Kontrolaktiviteter er de typer af kontroller, som revisor tester i forbindelse med sin revision, såfremt der vælges en kontrolbaseret revision. Det er vigtigt, at revisor opnår en forståelse af de kontroller, som er relevante for virksomhedens vækstlige regnskabsposter, samt at kontrolaktiviteterne kan imødegå de risici, som er identificeret.

Overvågning af kontroller omfatter, at virksomheden løbende skal være i stand til at føre tilsyn med virksomhedens kontroller, herunder kontrollere, at de eksisterende kontroller hele tiden er relevante samt effektive for virksomheden⁵⁴.

Identifikationen af interne kontroller sker ofte på baggrund af interview foretaget med virksomhedens medarbejdere, gennemgang af interne dokumenter, som er udarbejdet af virksomheden, samt generelle observationer, som foretages i virksomheden.

7.4.1 Identifikation af risici og fastsættelse af væsentlighedsniveau

Identifikation af risici og fastsættelse af væsentlighedsniveau vil alene tage udgangspunkt i hedge accounting, og der vil derfor ikke blive identificeret andre risici end dem, som relaterer sig til de regnskabsposter, som hedge accounting påvirker. Vi er klar over, at der ved en almindelig revision formentligt vil blive identificeret færre risici ud fra en væsentlighedsbetragtning. Ved risikoidentifikation af hedge accounting, er det i første omgang vigtigt at få klargjort, hvilke former for sikring virksomheden gør brug af, herunder at få defineret begrebsrammen, som er IFRS 9, fase 3, hvilket er beskrevet i CM Groups risikostyringspolitik.

For at planlægge de relevante arbejdshandlinger er det som tidligere nævnt vigtigt at have et godt kendskab til virksomhedens forretningsgange vedrørende sikring. Det er relevant at kende kontrolmiljøet, og hvordan dette er designet og implementeret, samt at vide, hvilke personer, herunder nøglepersoner, som har en afgørende viden og indflydelse i forbindelse med hedge accounting. Dette vil medføre, at man kan fastlægge de processer, som indgår i hedge accounting, og dermed får revisor en bedre forståelse for, hvordan revisionen skal foretages.

I forbindelse med risikoidentifikationen vil man sondre mellem risici for væsentlig fejlinformation på regnskabsniveau og revisionsmålsniveau for at skabe det bedst mulige grundlag for planlægning af handlinger, hvilket beskrives yderligere senere⁵⁵. For at udføre denne handling skal revisor identificere risici gennem hele processen, vurdere de identificerede risici og overveje, hvorvidt de er gennemgribende og påvirker regnskabet som helhed eller påvirker flere revisionsmål. For risici på revisionsmålsniveau skal revisor vurdere disse risici, ved at tage højde for kontrolmiljøet, vurdere hvor der kan gå noget galt, mens for alle risici, overveje sandsynligheden for, at der kan opstå fejl i regnskabet, samt hvilken indvirkning disse fejl kan have.⁵⁶

---

⁵⁴ Revision i praksis, kapitel 4.5.11

⁵⁵ ISA 315, afsnit 25.

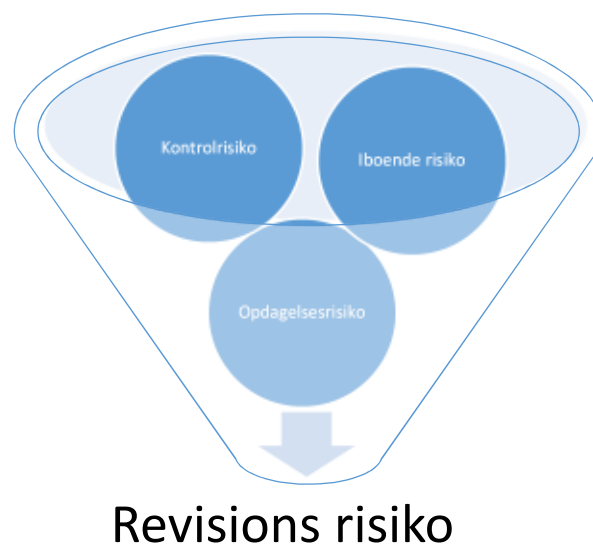
⁵⁶ ISA 315, afsnit 26.

Risikoen for fejlinformation på revisionsmålsniveau kan opdeles i en *iboende risiko* samt *kontrolrisiko*⁵⁷. Den iboende risiko vurderes på baggrund af regnskabspostens art og kompleksitet, uden at tage højde for virksomhedens kontrolmiljø. For hedge accounting vil den iboende risiko være høj, da kompleksiteten af området er høj.

Kontrolrisikoen består af en vurdering af den implementerede interne kontrol til at imødegå fejlinformation på den pågældende regnskabspost, baseret på kendskabet til virksomhedens kontrolmiljø, processer og interne kontroller samt test af disse⁵⁸

Opdagelsesrisikoen indebærer risikoen for at revisor ikke opdager væsentlige fejl⁵⁹, og sammen med 2 øvrige komponenter, vil en samlet vurdering af de 3 risici give den pågældende *revisionsrisiko*. Revisionsrisikoen viser risikoen for fejl i påtegningen, og det er denne, der ved at påvirke de øvrige risici, skal være på et acceptabelt lav niveau således at revisor med høj grad af sikkerhed kan afgive en påtegning uden forbehold⁶⁰.

Dette kan illustreres således:

Kilde: Egen tilvirkning

⁵⁷ ISA 200, A37

⁵⁸ Revision i praksis, side 152

⁵⁹ ISA 200.13 (e)

⁶⁰ Revision i praksis, side 153

Herudover er det vigtigt at drøfte, om der er tale om en almindelig risiko eller en betydelig risiko, da dette er afgørende for omfanget af de revisionshandlinger, som skal udføres ved revisionen. Det kan ud fra en objektiv tilgang ikke fastlægges, om der altid er betydelig risiko vedrørende hedge accounting, da dette afhænger af omfanget for virksomheden samt virksomhedens størrelse generelt. Vurdering af, om hedge accounting skal klassificeres som en betydelig risiko, hænger ligeledes sammen med revisors fastsatte væsentlighedsniveau.

ISA 320 omhandler revisors ansvar for at anvende væsentlighed ved planlægning og udførelse af sin revision. For at fastsætte et passende væsentlighedsniveau anvendes der ofte en faglig vurdering samt nogle procentsatser på et valgt benchmark fx egenkapitalen, omsætningen og balancen. Derudover kan der være kendte historiske forhold, fx at virksomheden historisk laver mange fejl eller historisk ikke har kompetencerne eller kendskab til bestemte regnskabsposter. Endelig kan forhold som ejerkreds, incitamentsaf lønning og virksomhedens art have indflydelse på væsentlighedsniveauet⁶¹. Når regnskabsbruger læser et regnskab, er det med den forudsætning, at regnskabet er retvisende, og at det anvendte væsentlighedsniveau er fastsat således, at eventuelle fejl under væsentlighedsniveauet ikke vil give regnskabsbruger anledning til at vurdere regnskabet anderledes, såvel individuelt eller aggregeret. Der bliver ikke fastsat et væsentlighedsniveau i afhandlingen, da case-virksomheden er medtaget for eksemplets skyld.

Som nævnt ovenfor vil risici vedrørende hedge accounting blive identificeret som følge af en struktureret gennemgang af relevante forretningsgangsbeskrivelser for CM Group. Det er vigtigt i forbindelse med identifikationen af risici, at man er meget konkret og specifik i sin beskrivelse heraf, hvor man både angiver, hvor i processen der er risiko for, at der kan ske fejl i regnskabet, samt hvorfor fejlen kan opstå.

7.4.2 Forretningsgangsbeskrivelse og identifikation af risici i CM Group

CM Group har en treasuryafdeling, som bl.a. varetager indgåelse af hedges for hele koncernen. Group-treasury omfatter front- og middle office-funktionen som varetager indgåelsen af finansielle instrumenter med banker, herunder køb og salg af valutakontrakter til afdækning af fremtidige cashflows samt afdækning af lån. Treasury-afdelingen håndterer ligeledes vurderingen og styring af de finansielle instrumenter. CM Group har derudover et back office, som håndterer afstemning af registrerede handler, afstemning mellem finanssystem og treasury system samt afstemning af likvide konti for at sikre den korrekte bogføring.

Group-treasurys formål er at kvalificere og overvåge CM Groups finansielle risici, at fungere som en koncernintern modpart for de øvrige forretningsområders afdækning af finansielle risici, at afdække koncernens finansielle risici hos eksterne modparter samt at koordinere anvendelse af banker og andre modpater.

For at sikre tilstrækkelig funktionsadskillelse sidder front- og middle office ikke sammen med backoffice.

---

⁶¹ Auditing & assurance services, kapitel 3, side 97

Som nævnt i afsnit 7.3.1.6.1 omhandlende CM Groups finansielle risici foretages der i det efterfølgende en gennemgang af forretningsgangene for hedge accounting på baggrund af risikostyringspolitikken med henvisning til identifikation af risici (R-1, R-2 osv., samt C-1, C-2 osv.) og kontroller. Derudover foretages der gennemgang af de forskellige sikringsmetoder og afslutningsvist en gennemgang af backoffices opgaver relateret til korrekt bogføring af hedges.

7.4.2.1 Overordnede proces for udarbejdelse af risikostyringspolitik

Ledelsesgruppen i CM Group har på foranledning af bestyrelsen udarbejdet en risikostyringspolitik, der omfatter alle de risici, som CM Group er eksponeret overfor, fordelt på områder som nævnt i afsnit 7.4.1. Risikostyringspolitikken skal opdateres på halvårlig basis, hvorefter den skal godkendes af bestyrelsen, der i den forbindelse har mulighed for at komme med input.

Den administrerende direktør fremlægger risikostyringspolitikken med opdateringer på bestyrelsesmøder to gange årligt, hvorefter denne vurderes og evalueres. Der skal på halvårlig basis altid godkendes de udarbejdede limits og lines. Ledelsesgruppen indarbejder herefter bestyrelsens eventuelle kommentarer, hvorefter en endelige opdateret risikostyringspolitik sendes til endelig godkendelse hos bestyrelsesmedlemmerne. Ikke før end alle bestyrelsesmedlemmer har godkendt risikostyringspolitikken, bliver den videredistribueret ud i organisationen. [C1]

R1 - Der er risiko for, at virksomheden ikke opfylder kravene til brug af IFRS 9 og reglerne om hedge accounting, da den formelle risikostyringspolitik ikke er udarbejdet, og sikringsinstrumenterne ikke effektivt afdækker de identificerede risici.

R2 - Der er risiko for, at virksomhedens risk management-system ikke er tilstrækkeligt, og at der dermed ikke indgår en passende beskrivelse af virksomhedens risici, og hvordan virksomheden imødegår disse, herunder hvordan de klassificeres og identificeres.

R3 – Der er risiko for, at organisationen følger en forældet eller forkert risikostyringspolitik, som følge af ringe distribution i organisationen eller udsendelse af en ej godkendt risikostyringspolitik.

Efter modtagelse af den opdaterede risikostyringspolitik sendes denne til Group-treasury, som opdaterer forretningsgangsbeskrivelserne, således at de er i overensstemmelse med risikostyringspolitikken, hvad angår lines and limits samt eventuelle nye finansielle risici, der skal sikres, eller finansielle risici der fragår. Efter opdatering af forretningsgangsbeskrivelsen sendes den til CM Groups CFO, som sikrer, at den er i overensstemmelse med den nye risikostyringspolitik [C2].

R4 – Der er risiko for, at forretningsgangsbeskrivelsen for hedging ikke er i overensstemmelse med den godkendte risikostyringspolitik, hvorfor der indgås uhensigtsmæssige hedges eller risici, der ikke bliver hedged.

For en visuelt oversigt har vi udarbejdet et flow chart som viser processen, samt hvor risici og identificerede kontroller befinder sig i denne⁶².

7.4.2.2 Sikring af pengestrømme

Sikring af pengestrømmer omfatter sikring af fremtidige køb og salg i fremmed valuta, sikring af råvarepriser samt sikring af renten på CM Groups variable lån.

Processen for sikring af fremtidige pengestrømmer sker ved, at forskellige datterselskaber på kvartalsmæssig basis melder ind til treasuryafdelingen, hvor stort et henholdsvis køb og salg i de specifikke valutaer, der forventes de næste 14 måneder.

R5 – Der er en risiko for, at ikke alle datterselskaber har indberettet deres forventede køb og salg.

R6 – Der er risiko for, at de indberettede forventede transaktioner er urealistiske og/eller forkert indberettet.

Group-treasury konsoliderer herefter disse informationer og vurderer nettobehovet for de enkelte valutaer og metaller. I den forbindelse sikrer CM Group-treasury, at alle enheder har rapporteret deres forventede transaktioner for at sikre fuldstændigheden, samtidig med at de modtagne rapporteringer gennemgås og sammenholdes med historiske tal og tidligere indmeldte behov. Ved større afvigelser indledes en drøftelse med datterselskabet for at sikre, at inputtene er valide [C3].

Baseret på den konsoliderede rapport fra Group-treasury, der opsummerer de forventede transaktioner i den givne valuta, samt input på volatiliteten mellem den respektive valuta og DKK, beregnes den samlede VaR (Value at Risk). Såfremt den samlede eksponering er over 10 mio. DKK for en given valuta - som besluttet af bestyrelsen – vil valutaen skulle hedges. I samme forbindelse bliver det også vurderet, hvorvidt tidligere indgåede hedges skal lukkes, hvis behovene har ændret sig.

R7 – Der er en risiko for, at væsentlige eksponeringer ikke bliver hedged, da der benyttes en forkert volatilitet i beregningen.

R8 – Der er risiko for, at der hjemtages hedges, hvor den samlede VaR ikke er over 10 mio. DKK, hvilket er imod risikostyringspolitikken, og hedge accounting vil derfor ikke kunne anvendes.

---

⁶² Bilag 4-A

R9 – Der er risiko for at der ikke er foretaget hedging af samtlige eksponeringer, som er over 10 mDKK i VaR, hvilket er imod risikostyringspolitikken, og hedge accounting vil derfor ikke kunne anvendes.

R10 – Der er en risiko for, at tidligere hjemtagne hedges, som ikke længere er effektive, ikke er blevet lukket som følge af manglende opfølgning på ændring af forventede køb eller salg.

Efter at rapporten er færdigudarbejdet, sendes den til review og godkendelse hos den øverste i Group-treasury. I forbindelse med det foretagne review, vurderes det for hver enkelt valuta, om revieweren er enig i, hvorvidt den skal hedges eller ej. Efter færdigt review og godkendelse gives dette til den ansvarlige i Group Treasury besked, der sørger for, at disse hedge indgås med banken. [C4]

R11 – Der er risiko for, at de valutaeksponeringer, som jf. den godkendte oversigt skal sikres, ikke er blevet indgået med banken.

Der arkiveres i Group-treasury en fil for hver enkelt indgåede hedge, som inkluderer de forhold som nævnt i afsnit 5.3 omkring dokumentationskrav til virksomheden. Afslutningsvist bliver alle de indgåede hedges med udgangspunkt i en oversigt modtaget fra pengeinstituttet afstemt over til den godkendte konsoliderede oversigt, der konkluderer på, hvilke valutaterminskontrakter der skal indgås eller lukkes [C5]. I praksis bliver en hedge 'lukket' ved, at man laver en hedge, der går præcist modsat. Herefter bogføres hver enkelt hedge, og af de eksisterende reguleres. Dette udføres af backoffice samlet for alle indgåede hedges og ikke kun ved sikring af fremtidige pengestrømme, hvorfor forretningsgangen for bogføring af hedge, omtales samlet.

Efter at månedens hedges er indgået, udarbejdes der en effektivitetstest for at vurdere effektiviteten af de lukkede hedges. Dette er - set med revisionsbriller - udelukkende en forretningsmæssig handling, hvorfor der ikke vil være nogle revisionsmæssige risici relateret til denne handling.

Processen for afdækning af risikoen relateret til råvareprisen følger i store træk samme fremgangsmåde som ved sikring af valutarisikoen. De store tilbud, som CM Group indgår, styres centralt, og Group-treasury modtager derfor med input fra salgschefen en oversigt over tilbud, hvor virksomheden vil være eksponeret over for en råvarerisiko, da den endelige pris er låst. Baseret på tilbuddene indhenter de et estimat fra den kinesiske produktionsenhed, på det forventede forbrug af metaller til at producere maskiner, som indgår i tilbuddene. Herefter foretager de en beregning med input af forventet forbrug samt volatilitet for metallet og køber en option, såfremt VaR er over 10 mio. DKK. [C6]

R12 - Der er risiko for, at der købes optioner, som ikke er i overensstemmelse med risikostyringspolitikken som følge af forkert estimat af forbrug eller en forkert anvendt volatilitet.

R13 - Der er risiko for, at der ikke købes optioner til at imødegå eksponeringer, som skal sikres jf. risikostyringspolitikken, som følge af forkert estimat af forbrug eller en forkert anvendt volatilitet.

Processen omkring godkendelse og køb af optioner følger de samme procedurer som ved indgåelse af valutaterminskontrakter som nævnt ovenfor. Risiko 7 vil være gældende for både optioner og valutaterminskontrakter.

Sikring af eksponeringen over for markedsrenten foretages for alle lån med en variabel rente af Group-treasury. Group-treasury er involveret i hjemtagelsen af alle større lån og indgår en renteswap, såfremt lånet er med en variabel rente. På årlig basis sikrer de, at ingen af de eksisterende renteswaps udløber, uden at det er planlagt at forlænge disse.

R14 – Der er risiko for, at selskabet har lån med variabel rente, som ikke er sikret i henhold til risikostyringspolitikken ved en renteswap, da Group Treasury ikke har modtaget tilstrækkelige oplysninger om lånet.

Ved indgåelse af nye større lån bliver Group-treasury altid involveret og har kontakten med pengeinstitutterne, hvor der ved tale om en variabel rente bliver indgået en renteswap. Herover modtager de på årlig basis en oversigt fra deres pengeinstitutter over alle lån og sikrer, at alle lån med en variabel rente er passende afdækket. Udløber nogle af disse inden for det kommende år, bliver det noteret, og der sendes en oversigt til manager i Group Treasury med oplæg til nye renteswaps, der skal indgås. Efter godkendelse af denne oversigt, bliver de godkendte renteswaps indgået [C7].

Det er vores vurdering, at de ovenstående identificerede risici er de revisionsmæssige risici, som en revisor bør have identificeret i forbindelse med walk through af forretningsgange ved både at have gennemlæst den dokumenterede forretningsgang og have foretaget interview med relevante personer, der relaterer til sikring af fremtidige pengestrømme.

7.4.2.3 Sikring af dagsværdi

Sikring af dagsværdi omfatter sikring af CM Groups lån i CHF samt eventuelle væsentlige debitorer og kreditorer i fremmed valuta.

Processen for sikring af dagsværdi sker ved, at der kvartalsvist inden aflæggelse af kvartalsregnskab foretages en vurdering af Group-treasury om, hvorvidt der skal foretages sikring af dagsværdierne på CM Groups optagede lån i CHF og væsentlige debitorer og kreditorer.

Group-finance informerer Group-treasury om summen af tilgodehavender fra salg og leverandørgæld i den ikke-funktionelle valuta opdelt på valutatype på månedsbasis.

R15 – Der er risiko for, at Group-finance ikke har tiltrækkeligt overblik over tilgodehavender fra salg og leverandør gæld, hvilket medfører, at Group-treasury ikke får et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om der skal foretages hedging, og om hedges, som jf. risikostyringsplanen skal indgås, ikke bliver indgået.

Group-treasury foretager herefter en nettovurdering af behovet for indgåelse af valutaterminskontrakter på baggrund af de modtagne oversigter fra Group-finance. I den forbindelse foretager Group-treasury ligeledes en vurdering af den historiske udvikling og ved større afvigelser indledes en drøftelse med Group-finance for at sikre, at inputtene er valide. Group-treasury skal derudover følge risikostyringspolitikken, hvilket betyder, at såfremt den samlede eksponering er over 5 mio. DKK, skal der ske hedging heraf.

For sikring af lån i CHF foretages der kvartalsvist, af Group-treasury en vurdering af volatiliteten på CHF.

Den efterfølgende proces omkring indgåelse af valutaterminskontrakter følger samme forretningsgang som ved sikring af fremtidige pengestrømme. [C7]

7.4.2.4 Sikring af nettoinvesteringer

Sikring af nettoinvesteringer omfatter sikring af indregning af datterselskaber i Kina, Australien og USA i moder- og koncernregnskabet.

Processen for sikring af nettoinvesteringer er, at Group-finance informerer Group-treasury om forrige kvartals konsolidering, hvoraf de udtrækker data til at vurdere den samlede eksponering over for valutarisici ved indregning i koncernregnskabet [C8].

R16 – Der er risiko for, at der er fejl i konsolideringen, hvorfor de data, som Group-treasury baserer den samlede eksponering på, ikke er korrekte, og uhensigtsmæssige sikringsaktiviteter dermed indgås.

For en visuelt oversigt har vi udarbejdet et flow chart som viser processen for indgåelse af hedges, samt hvor risici og identificerede kontroller befinder sig i denne⁶³.

7.4.2.5 Bogføring af hedging

CM Group-finance modtager på månedlig basis en oversigt over alle åbne hedges fra Group-treasury samtidig med, at de løbende modtager information over de hedges, der er indgået siden forrige måneds liste. Af den oversigt som Group-finance modtager, indgår følgende informationer:

- Alle åbne hedges samt hedges, som er udløbet inden for den seneste måned. Alle hedges har særskilt identifikation.
- Handels- og udløbsdato
- En beskrivelse af hvilke poster der hedges

---

⁶³ Bilag 4-B

- Nominel værdi ved åbning samt ultimokurs
- Type af hedging
- Oversigt over den henholdsvis effektive og ineffektive del

Baseret på ovenstående data udarbejdes grundlaget for bogføringen, fordelt på henholdsvis bruttofortjeneste, finansielle poster, tilgodehavender/gæld og egenkapital, med input som nævnt ovenfor, herunder især åbne/lukkede hedge, type af sikring samt ultimokursen. I den forbindelse bliver de individuelle hedges afstemt til en månedlig opgørelse modtaget af banken.

R17 – Der er risiko for fejl i inputtene eller beregningerne, hvilket vil resultere i fejlagtig registrering af valutaterminskontrakterne, herunder at ikke alle hedges ikke er medtaget.

R18 – Der er risiko for fejl i klassifikationen som følge af en fejlagtig vurdering af sikringstype.

R19 - Der er risiko for, at værdireguleringen af afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af værdien af indregnede aktiver og forpligtelser ikke er indregnet korrekt under finansielle poster i resultatopgørelsen og modregnet i værdireguleringen af de sikrede aktiver og forpligtelser.

R20 - Der er risiko for, at afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af værdien af fremtidige aktiver og forpligtelser er indregnet direkte i driften.

R21 - Der er risiko for, at tidligere indregnede værdireguleringer af afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af værdien af fremtidige aktiver og forpligtelser ikke er tilbageført korrekt fra egenkapitalen på tidspunktet for gennemførelse af de sikrede transaktioner.

Efter færdiggørelse af beregningen sendes opgørelsen til review hos en manager i Group-finance, som vurderer inputtene og fremgangsmåden [C9]. Efter hans godkendelse bogføres månedens postering omhandlende hedging i ERP-systemet, hvorefter totalerne i ERP-systemet afstemmes til den udarbejdede hedgeoversigt, som reviewes af en manager i Group-finance [C10].

R22 – Der er risiko for fejl på balancen og i resultatopgørelsen, da totalerne i den udarbejdede og godkendte hedgeoversigt ikke stemmer over til registreringerne i bogføringen.

Baseret på ovenstående gennemgang af CM Groups forretningsgange for hedgeområdet, har vi identificeret 22 risici, som fordeler sig fra starten af processen under selve udarbejdelse af risikostyringssystem, over indgåelse af de specifikke hedges i front- og middleoffice, til bogføringen af de afledte transaktioner af CM Groups sikringsaktiviteter.

For en visuelt oversigt har vi udarbejdet et flow chart som viser processen for registrering i ERP systemet, samt hvor risici og identificerede kontroller befinder sig i denne⁶⁴.

7.5 Vurderingen af klassificering af risici

Som nævnt i afsnit 7.3. skelner man i forbindelse med risikovurderingen mellem, om risikoen for fejl er betydelig eller normal. En betydelig risiko defineres i ISA'erne som '*Significant risk – An identified and assessed risk of material misstatement that, in the auditor's judgement, requires special audit consideration*'⁶⁵

At de betydelige risici kræver specifikke revisionsovervejelser, tolker vi som, at det kræver en bedre forståelse af risikoen, samt en grundigere vurdering af, hvordan virksomheden håndterer risikoen. Baseret på dette planlægges målrettede og skræddersyede revisionshandlinger mod netop denne risiko. I modsætning til den øvrige risikovurdering skal revisor ved vurderingen af, om der er betydelige risici, ikke tage højde for indvirkningen af de identificerede kontroller, som relaterer sig til risikoen. I forbindelse med denne vurdering skal der i stedet tages højde for:

- Om risikoen relaterer sig til en risiko for besvigelser.
- Hvorvidt risikoen relaterer sig til aktuelle betydelige økonomiske, regnskabsmæssige eller andre begivenheder, som er særligt vigtige for virksomheden netop nu.
- Om risikoen relaterer sig til meget komplekse transaktioner.
- Om risikoen vedrører betydelige transaktioner med tilknyttede parter.
- Tilknytter risikoen sig en et høj grad af subjektivitet ved målingen af den finansielle information.
- Består transaktionen af betydelige beløb, der ligger uden for virksomhedens normale forretningsområde, eller fremstår de som usædvanlige på en måde⁶⁶.

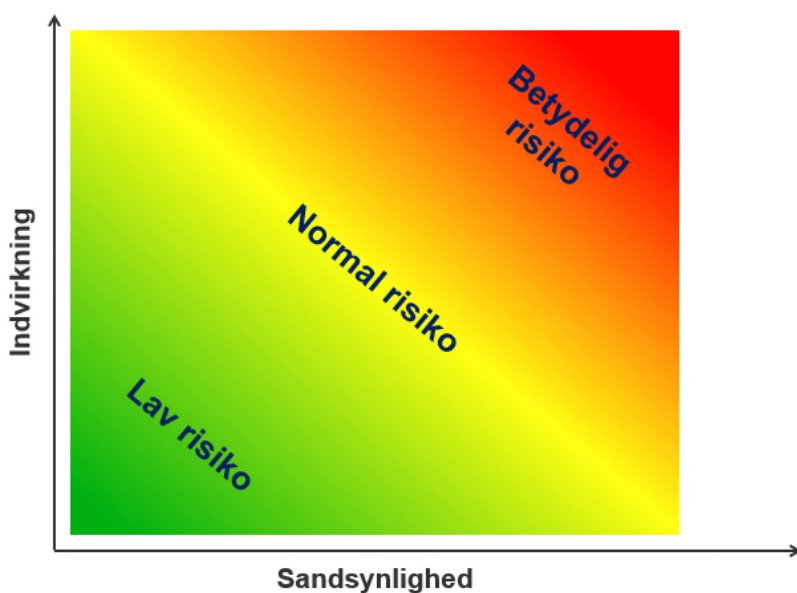
---

⁶⁴ Bilag 4-C

⁶⁵ ISA 315 – A2 (e)

⁶⁶ ISA 315 – Afsnit 27 + 28.

Der er ingen faste retningslinjer for hvornår en risiko vurderes til at være betydelig, og ovenstående skal ikke læses som i, at hvis en af disse opfyldes, så er der tale om en betydelig risiko. Punkterne skal derimod ses som gode pejlemærker for, hvad man skal være opmærksom på i forbindelse med vurdering af, hvorvidt der er tale om en betydelig risiko. Man vil dog også altid se på, om der historisk har været væsentlige fejl på det område her revideres. Ud fra ovenstående kan man vurdere sandsynligheden for risikoen og indvirkningen af risikoen for væsentlige fejl i regnskabet, og såfremt det vurderes, at både sandsynligheden samt indvirkningen for fejl er høj, vil risikoen som hovedregel være betydelig. Dette kan illustreres således:

Kilde: Egen tilvirkning

I forhold til de revisionsmæssige risici, vi har identificeret i afsnit 7.4.2 vil vi i vores vurdering tage udgangspunkt i pejlemærkerne som nævnt ovenfor. Helt overordnet vil vi i forbindelse med vores vurdering være opmærksom på, at CM Group for første gang skal benytte sig af en ny regnskabsstandard i form af IFRS 9 i stedet for IAS 39, og derfor er sandsynligheden for fejl formentligt højere end normalt. Revisionen af CM Group har ikke tidligere år identificeret fejl relateret til hedge accounting, hvorfor dette ikke vil øge sandsynligheden for fejl. Den regnskabsmæssige behandling af hedge accounting relaterer sig kun under meget sjældne forhold til transaktioner med tilknyttede parter. Desuden vil dette for CM Group også være indenfor en normal del af deres forretningsmæssigområde, hvorfor hverken *sandsynligheden* eller *indvirkningen* er højere for disse områder. Det bør derfor konkluderes, at de risici, der relaterer sig til indgåelsen af hedges samt afstemning af banken m.v., er normale risici.

Som det kan ses ud fra gennemgangen af den regnskabsmæssige behandling af hedge accounting efter IFRS 9 i afsnit 4.2.3 er transaktionerne forholdsvis komplekse som følge af de forskellige former for hedge accounting. Betydningen af bogføringen for disse former og de afledte posteringer, indgåelsen af sikringsinstrumenter giver. CM Group har dog benyttet sig af sikringsinstrumenter i flere år, derunder hedge accounting, og transaktionerne bliver ført på månedlig basis i samlede reguleringer for alle indgåede sikringsinstrumenter. Dette mindsker sandsynligheden for fejl, da der er tale om en systematisk behandling. I forbindelse med risikovurderingen bør revisor tage højde for, at transaktionen er kompleks, hvilket øger *sandsynligheden*, mens volumen gør, at *indvirkningen* er på et normalt niveau. Som følge af at alle de andre forhold ikke giver nogle indikationer på, at risikoen bør være højere end normal, vurderes risiciene, der relaterer sig til bogføringen af hedge accounting, at være normale risici. Der bør i denne vurdering, tages højde for, at selve bogføringen af de enkelte hedges ikke har ændret sig i forbindelse med den nye regnskabsregulering.

De første to risici (R1 + R2) vedrører ledelsens overholdelse af kravene for anvendelse af hedge accounting herunder risikostyringspolitikken, som under IFRS 9 er vigtig i vurderingen af, om man kan anvende de fordelagtige regler for hedge accounting. Det går bl.a. på, at man skal dokumentere hensigten med sine sikringsaktiviteter og dokumentere sammenhængen mellem sin identifikation, vurdering og prioritering af risici og de planlagte aktiviteter til at afdække disse, herunder en dokumenteret sammenhæng mellem disse.

Som Thomas Hjortkjær nævner i afsnit 6.3, vil der altid være personer, der prøver at udnytte, når reglerne er bløde, og det vil derfor kræve særlige revisionsmæssige overvejelser at tage stilling til ledelsens sondring af, om hedge accounting kan benyttes, og om volatiliteten af de grænser, som nævnes i politikken, kan måles pålideligt. Dette regnskabsmæssige skøn vil have en betydelig indvirkning på regnskab, samtidig med at sandsynligheden ligeledes er relativt stor som følge af, at det er første år og betydningen af denne sondring vægter så højt. Baseret på ovenstående bør en revisor have klassificeret risiciene R1 og R2 som betydelige risici, der kræver særligw revisionsmæssige overvejelser.

Ud fra ovenstående gennemgang af de forhold man bør overveje ved sondringen mellem normal og betydelig risiko for fejl i regnskabet, og gennemgang af de identificerede risici, er vi kommet frem til at CM Groups revisor bør klassificere R1 + R2 som betydelige risici, mens de øvrige er normale.

7.6 Revisionsmål

Som nævnt i afsnit 7.5 skal man i forbindelse med en risikovurdering sondre imellem risici på regnskabsniveau og risici på revisionsmålsniveau. Revisionsmål bliver i ISA'erne defineret som følgende:

*'Assertions – representation management, explicit or otherwise, that are embodied in the financial statements, as used by the auditor to consider the different types of potential misstatements that may occur.'*⁶⁷

Revisionsmål benyttes af revisor som et værktøj til at identificere de risici, man skal være opmærksomme på ved de specifikke transaktionskæder. Revisionsmålene bliver delt op i tre kategorier af revisionsmål; (1) transaktioner og begivenheder for perioden (resultatopgørelsen), (2) balanceposter ultimo perioden samt (3) præsentation og oplysning⁶⁸.

Revisionsmål relateret til resultatopgørelsen omfatter *forekomst, fuldstændighed, nøjagtighed, periodeafgrænsning* samt *klassifikation*. De to væsentligste revisionsmål vil ofte være forekomsten, der omfatter, om det, der er registreret, også reelt set er hændt, og fuldstændigheden, der omfatter, om transaktioner, som er hændt, nu også er registreret. Nøjagtigheden omhandler, om beløb er blevet korrekt registreret, mens periodeafgrænsning omhandler, om de transaktioner, der er blevet registeret, nu også er i den korrekte periode. Klassifikation omfatter, at transaktionerne bliver registreret på de korrekte konti.

Revisionsmålene relateret til balanceposterne omfatter *tilstedeværelse, rettigheder og forpligtelser, fuldstændighed* og *værdiansættelse*. Tilstedeværelsen indbefatter, at de aktiver eller gældsforpligtelser, som er registreret, er tilstede, mens rettigheder og forpligtelser omfatter, hvorvidt selskabet nu også ejer og kontrollerer rettighederne til de registrerede aktiver og gældsforpligtelser. Fuldstændigheden omfatter, hvorvidt alle de aktiver, selskabet ejer, og de forpligtelser, selskabet har, nu også er registreret. Værdiansættelsen indbefatter, at alle aktiver, gældsforpligtelser og kapitalinteresser er medtaget i regnskabet til den korrekte værdi under hensyntagen til, at afledte værdiansættelses justeringer er registreret⁶⁹.

Revisionsmålene relateret til præsentation og oplysning er *forekomst, rettigheder og forpligtelser, fuldstændighed, klassifikation og forståelighed* samt *nøjagtighed og værdiansættelse*. Disse kan formuleres på samme vis som de øvrige ovenfor med den ændring, at de her går på oplysninger i noterne.

Alle identificerede risici, vil kunne relatere sig til en af de ovenstående revisionsmål. Risici for fejl på regnskabsniveau vil være gennemgribende for regnskabet som helhed og vil muligvis påvirke mange revisionsmål og regnskabsposter. Disse fejl vil ofte opstå som følge af et svagt kontrolmiljø eller skøn, som vil have betydning for regnskabsaflæggelsen, typisk ved going concern eller ledelsens tilsidesættelse af kontroller.

Vi har i det følgende opstillet alle risici og noteret, hvilket revisionsmål de relaterer sig til. Endvidere har vi vist sondringen mellem, om der er tale om en betydelig eller en normal risiko.

---

⁶⁷ ISA 315 – Afsnit 4 (A)

⁶⁸ ISA 315 - A111

⁶⁹ ISA 315 - A113

Risiko ID	Risikobeskrivelse	Revisionsmål	Klassifikation
R1	<i>Der er risiko for, at virksomheden ikke opfylder kravene til brug af IFRS 9 og reglerne om hedge accounting, da den formelle risikostyringspolitik ikke er udarbejdet, og da sikringsinstrumenterne ikke effektivt afdækker de identificerede risici</i>	Klassifikation	Betydelig
R2	<i>Der er risiko for, at virksomhedens risk management-system ikke er tilstrækkeligt, og at der dermed ikke indgår en passende beskrivelse af virksomhedens risici, og hvordan virksomhederne imødegår disse risici, herunder hvordan de klassificeres og identificeres.</i>	Klassifikation	Betydelig
R3	<i>Der er risiko for, at organisationen følger en forældet eller en forkert risikostyringspolitik som følge af ringe distribution i organisationen eller udsendelse af en ikke godkendt risikostyringspolitik.</i>	Klassifikation	Normal
R4	<i>Der er risiko for, at forretningsgangsbeskrivelsen for hedging ikke er i overensstemmelse med den godkendte risikostyringspolitik, hvorfor der indgås uhensigtsmæssige hedges eller risici, der ikke bliver hedged.</i>	Klassifikation	Normal
R5	<i>Der er en risiko for, at ikke alle datterselskaber har indberettet deres forventede køb og salg.</i>	Fuldstændighed	Normal
R6	<i>Der er risiko for, at de indberettede forventede transaktioner er urealistiske og/eller forkert indberettet.</i>	Nøjagtighed Fuldstændighed Forekomst	Normal
R7	<i>Der er en risiko for, at væsentlige eksponeringer ikke bliver hedged, da der benyttes en forkert volatilitet i beregningen.</i>	Nøjagtighed	Normal
R8	<i>Der er risiko for, at der hjemtages hedges, hvor den samlede VaR ikke er over 10mDKK, hvilket er imod risikostyringspolitikken, og hedge accounting vil derfor ikke kunne anvendes.</i>	Klassifikation Fuldstændighed	Normal

R9	<i>Der er risiko for, at der ikke er foretaget hedging af samtlige eksponeringer, som er over 10 mDKK i VaR, hvilket er imod risikostyringspolitikken, og hedge accounting vil derfor ikke kunne anvendes.</i>	Klassifikation	Normal
R10	<i>Der er en risiko for, at tidligere hjemtagne hedges, som ikke længere er effektive, ikke er blevet lukket som følge af manglende opfølgning på ændring af forventede køb eller salg</i>	Klassifikation Fuldstændighed Tilstedeværelse	Normal
R11	<i>Der er risiko for, at de valutaeksponeringer, som jf. den godkendte oversigt skal sikres, ikke er blevet indgået med banken.</i>	Forekomst Tilstedeværelse	Normal
R12	<i>Der er risiko for, at der købes optioner, som ikke er i overensstemmelse med risikostyringspolitikken som følge af forkert estimat af forbrug eller en forkert anvendt volatilitet.</i>	Klassifikation	Normal
R13	<i>Der er risiko for, at der ikke købes optioner til at imødegå eksponeringer, som skal sikres jf. risikostyringspolitikken som følge af forkert estimat af forbrug eller en forkert anvendt volatilitet.</i>	Klassifikation	Normal
R14	<i>Der er risiko for, at selskabet har et lån med en variabel rente, som ikke er sikret i henhold til risikostyringspolitikken ved en renteswap, da Group-treasury ikke har modtaget tilstrækkelige oplysninger om lånet.</i>	Klassifikation	Normal
R15	<i>Der er risiko for, at Group-finance ikke har tiltrækkeligt overblik over tilgodehavender fra salg og leverandør gæld, hvilket medfører, at Group-treasury ikke får et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om der skal foretages hedging, og at hedges, som jf. risikostyringsplanen skal indgås, ikke bliver indgået.</i>	Klassifikation	Normal
R16	<i>Der er risiko for, at der er fejl i konsolideringen, hvorfor de data, som Group-treasury baserer den samlede eksponering på, ikke er korrekte, og uhensigtsmæssige sikringsaktiviteter indgås.</i>	Tilstedeværelse Klassifikation	Normal
R17	<i>Der er risiko for fejl i inputtene eller beregningerne, hvilket vil resultere i fejlagtig registrering af valutaterminskontrakterne, herunder at ikke alle hedges ikke er medtaget.</i>	Fuldstændighed Nøjagtighed Tilstedeværelse Værdiansættelse	Normal
R18	<i>Der er risiko for fejl i klassifikationen som følge af fejlagtig vurdering af sikringstype.</i>	Klassifikation	Normal

R19	<i>Der er risiko for, at værdireguleringen af afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af værdien af indregnede aktiver og forpligtelser er ikke indregnet korrekt under finansielle poster i resultatopgørelsen og modregnet i værdireguleringen af de sikrede aktiver og forpligtelser.</i>	Nøjagtighed Klassifikation Værdiansættelse	Normal
R20	<i>Der er risiko for at afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af værdien af fremtidige aktiver og forpligtelser er indregnet direkte i driften.</i>	Værdiansættelse	Normal
R21	<i>Der er risiko for, at tidligere indregnede værdireguleringer af afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af værdien af fremtidige aktiver og forpligtelser ikke er tilbageført korrekt fra egenkapitalen på tidspunktet for gennemførelse af de sikrede transaktioner.</i>	Værdiansættelse	Normal
R22	<i>Der er risiko for fejl på balancen og i resultatopgørelsen, da totalerne i den udarbejdede og godkendte hedgeoversigt ikke stemmer over til registreringerne i bogføringen.</i>	Forekomsten Fuldstændighed Nøjagtigheden Tilstedeværelsen Fuldstændighed Værdiansættelse	Normal

Risici på andre revisionsmålsniveau end klassifikation, er hovedsageligt de risici, der er identificeret forholdsvis sent i processen og relaterer sig primært til registreringerne.

Risiciene relateret til klassifikation, består af de risici hvor der er risiko for at risikostyringsprocessen ikke er overholdt eller passende udarbejdet, og hedge accounting under IFRS 9 derfor ikke vil kunne benyttes. Listen ovenfor er fuldstændig for eksemplets skyld, hvor alle de steder hvor der er risiko for at risikostyringspolitikken ikke overholdes er medtaget. I praksis vil man formentligt have færre risici, og definere helt præcis ud fra en væsentlighed og sandsynlighed for at risikostyringspolitikken ikke overholdes i sådan et omfang at man vurderer hedge accounting ikke kan benyttes. Denne regnskabsmæssige vurdering er gennemgået ved revision af regnskabsmæssige i skøn i afsnit 8.6.

7.7 Delkonklusion

For at kunne udføre en revision og derved opnå et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis er det vigtigt, at revisor rettidigt foretager en fyldestgørende planlægningen af revisionsopgaven. Det overordnede mål for revisor er at opnå høj grad af sikkerhed om, at regnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. For at revisor kan være i stand til at udtrykke høj grad af sikkerhed herom, skal planlægningen af revisionsopgaven være foretaget. Planlægningen begynder ved opgaveaccept, herunder fastsættelse og vurdering af revisionsteamets kompetencer, og ender ved vurderingen af virksomhedens kontrolmiljø samt planlægning af de revisionshandlinger som skal foretages ved revisionen, som behandles i kapitel 9. Ved tidligt i processen at identificere alle de områder, hvor der er risici for fejl, er man bedst muligt forberedt på det overordnede mål, og at det aflagte regnskab ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Ved planlægningen af revision af hedge accounting er det vigtigt som revisor at opnå en forståelse for hele processen, herunder hvilke typer af hedges som virksomheden anvender, hvilke eksponeringer virksomheden står overfor samt virksomhedens forretningsgange for området, herunder kontrolmiljøet som virksomheden har designet og implementeret til at imødegå deres identificerede risici.

Ud over det opnåede kendskab til virksomheden er det essentielt at få en forståelse for virksomhedens risikostyringspolitik. Risikostyringspolitikken, som er et kriterie for at anvende hedge accounting efter IFRS 9, er virksomhedens styringsinstrument, og den skal sikre, at virksomheden anvender de af bestyrelsen godkendte limits og lines og er med til at sikre en optimal funktionsadskillelse og fordeling af ansvar for hedge accounting på de forskellige niveauer.

Risikostyringspolitikken er baggrunden for virksomhedens udarbejdelse af forretningsgange på det operationelle niveau, og den indeholder en beskrivelse af de risici, som virksomheden er eksponeret overfor, samt en vurdering og prioritering af disse risici, herunder beslutning om afdækning heraf. Revisor skal i forbindelse med sine drøftelser med virksomheden og ved gennemgang af forretningsgangen være i stand til at identificere de risici og kontroller, som er relevante ud fra et revisionsmæssigt synspunkt for revision af hedge accounting.

Ved gennemgangen af forretningsgangen og det opnåede kendskab til virksomheden er der identificeret 22 risici, som fordeler sig på hele processen for hedge accounting, og består af risici på revisionsmålsniveau. Af de 22 risici er 2 af risiciene identificeret som betydelige risici, som er kendetegnet ved, at disse kræver særlige revisionsmæssige overvejelser. Disse 2 risici er klassificeret som betydelig risici som følge af, at de relaterer sig til regnskabsmæssige skøn, og at der er tale om en ny regnskabspraksis, der er implementeret i form af IFRS 9. De to risici, der er klassificeret som betydelig risici er;

R1 - Der er risiko for, at virksomheden ikke opfylder kravene til brug af IFRS 9 og reglerne om hedge accounting, da den formelle risikostyringspolitik ikke er udarbejdet, og da sikringsinstrumenter ikke effektivt afdækker de identificerede risici.

R2 - Der er risiko for, at virksomhedens risk management system ikke er tilstrækkeligt, og der dermed ikke indgår en passende beskrivelse af virksomhedens risici, og hvordan virksomheden imødegår disse, herunder hvordan risiciene klassificeres og identificeres.

De resterende 20 identificerede risici er identificeret som normale risici baseret på sandsynligheden og indvirkningen heraf. I forbindelse med gennemgang af transaktionskæden er der ligeledes med identifikation af risici identificeret kontroller, der adresserer de identificerede risici.

8. Planlægning af revisionshandlinger samt rapportering

Under revisionsprocessen af hedge accounting skal revisor forholde sig til de ændrede dokumentationskrav og dermed planlægge sine revisionshandlinger herefter. Læser vil med dette afsnit opnå en forståelse for, hvordan revisionshandlingerne kan planlægges udført på baggrund af de identificeret risici og kontroller. Derudover vil læser få kendskab til de rapporteringsmuligheder, der er for revisor i forbindelse med afslutning af revisionen.

8.1 Indledning

Når CM Groups risici og kontroller er identificeret, skal revisor planlægge de revisionshandlinger, som vil være passende og tilstrækkelige for at afdække risiciene. Revisor skal ved udformning af sine revisionshandlinger være opmærksom på, om implementeringen af IFRS 9 har særlige konsekvenser for de revisionsmæssige overvejelser, som foretages, for at opnå et tilstrækkelig og egnet revisionsbevis for at posten er opgjort korrekt. Som beskrevet i afsnit 7 er der identificeret to betydelige risici, og disse to risici kræver derfor særlige overvejelser i forbindelse med revisionen, som følge af de relaterer sig til regnskabsmæssige skøn.

8.2 Kontroller i CM Group

I forbindelse med gennemgang af forretningsgangene for hedge-området, hvor der er identificeret en række risici, bør revisor også have øje for, om CM Group har etableret nogle kontroller til at imødegå de identificerede risici. Vi vil i det følgende beskrive de kontroller, som bør identificeres i forbindelse med gennemgangen, samt give et overblik over hvilke identificerede risici, kontrollerne adresserer.

Det er vigtigt, at en kontrolbeskrivelse er meget specifik og som minimum indeholder en detaljeret gennemgang af, hvad der ligger i kontrollen, hvilke risici den adresserer, samt hvilke regnskabsposter der bliver berørt. Den skal også indeholde beskrivelse af hvem, der udfører kontrollen, hvem der reviewer/godkender, hvor ofte kontrollen bliver foretaget, hvorvidt den udføres automatisk, og i hvilken grad den baserer sig på data genereret af systemet, og hvorledes udfører og reviewer forholder sig til det.

Oversigt over risici og kontroller		
R1	C1	Ledelsesgruppen udarbejder på halvårlig basis et oplæg til opdateringer af risikostyringspolitikken, som indeholder en identifikation, vurdering og prioritering af risici samt klare limit og lines for, hvordan og hvornår den enkelte risici skal afdækkes. Bestyrelsen kommer på et halvårligt bestyrelsesmøde med input til risikostyringspolitikken og godkender efterfølgende den endelige risikostyringspolitik, som først herefter sendes ud i organisationen.
R2		
R3		

R4	C2	Group-treasury opdaterer deres forretningsgangsbeskrivelse på baggrund af den af bestyrelsen godkendte risikostyringspolitik. Efter opdatering sendes den nye forretningsgangsbeskrivelse for hedging området til CM Groups CFO, som sikrer at forretningsgangen stemmer overens med politikken.
R5 R6	C3	En controller modtager alle indkomne rapporteringer på kvartalsmæssig basis og sikrer ved at sammenholde med et koncerndiagram, at alle enheder har rapporteret deres forventede køb og salg i fremmed valuta for de foreløbige 14 måneder. I samme forbindelse sammenholdes disse rapporteringer med forrige kvartals rapportering, og ved større ændringer indhentes forklaring hos de respektive datterselskaber samt der foretages en vurdering af denne oversigt. En manager i Group-treasury gennemgår i forbindelse med sit review af den samlede opgørelse også inputtene fra datterselskaber (Se C4).
R7 R8 R9 R10	C4	En controller fra Group-treasury beregner VaR for hver enkelt hedge baseret på input fra datterselskaberne om deres forventede fremtidige køb samt estimeret volatilitet for de valutaer som CM Group er eksponeret over for med over 10mDKK VaR. Samtidig testes det, om tidligere indgåede hedges ikke længere er aktuelle som følge af ændring i det forventede salg, og lukker disse hedges hvis disse er under 10 mio. DKK VaR. Denne oversigt sendes til review og godkendelse i Group-treasury. Efter endt review bliver valutaterminskontrakterne indgået med pengeinstituttet.
R11	C5	Group-treasury modtager på månedlig basis en oversigt over alle åbne hedges fra virksomhedens pengeinstitut. Denne oversigt afstemmes af en controller fra Group-treasury til den godkendte oversigt over indgåede hedges med henblik på at sikre, at alle hedges, som jf. oversigten skal indgås, også er blevet indgået. En manager i Group-treasury gennemgår denne afstemning efterfølgende.
R12 R13	C6	En controller modtager på månedsbasis fra salgs- og økonomichefen en opgørelse over alle tilbud, CM Group har i deres pipeline, indeholdende et estimeret forbrug af metal. Baseret på disse input beregner Group-treasury en VaR for hvert eneste tilbud inkluderende en estimeret volatilitet for det pågældende metal. Såfremt VaR for det enkelte tilbud er over 10 mio. DKK, lægges der op til, at en hedge indgås i form af en option. Denne oversigt sendes til review og godkendelse hos management i Group-treasury. Efter endt review bliver optionerne købt hos virksomhedens pengeinstitutter.

R14	C7	Group-treasury varetager alt kontakt med selskabets pengeinstitutter og ved indgåelse af nye lån vurderes det, om der er behov for et indgå en renteswap, hvilket godkendes af en manager i Group-treasury. På årlig basis gennemgår en controller hos Group-treasury en oversigt over alle indgåede lån samt lånenes eventuelt tilknyttede sikringsbehov. Der udarbejdes en oversigt med oplæg til, hvilke nye renteswaps, der skal indgås, som sendes til en manager i Group-treasury. Efter godkendelse indgås disse swaps med banken.
R15	C8	Baseret på budgetter og historiske tal samt estimerede volatiliteter for de respektive valutaer udarbejder en controller hos Group-treasury en oversigt over hvad der skal hedges, inden aflæggelse af kvartals- og årsregnskab for CM Groups døtre for den efterfølgende periode. Oversigten indeholder en vurdering af VaR frem til årsafslutning, og ved en VaR over 10mDKK vil disse blive foreslået sikret. Denne oversigt sendes til manager i Group Treasury, og efter review og godkendelse, indgås de godkendte valutaterminskontrakter.
R16	C9	En controller fra Group-finance indhenter - baseret på månedlige opgørelser fra pengeinstitutter over alle indgående hedges samt de udarbejdede godkendte oversigter af Group-treasury som nævnt i kontrol C4, C6 + C8 - en oversigt over alle de relaterede transaktioner for CM Groups indgåede hedges, såvel nye som eksisterende som lukkede, og udarbejder et oplæg til periodens bogføring af månedens hedging-aktiviteter. Dette oplæg sendes efterfølgende til en manager i Group-finance, for review og godkendelse, hvorefter transaktionen sendes til Group-finance for bogføring.
R17		
R18		
R19		
R20		
R21		
R22	C10	En bogholder i CM Group bogfører på baggrund af den modtagne godkendte oversigt månedens bogføring som følge af hedging-aktiviteter og stemmer herefter opgørelsen af til ERP-systemet. Afstemningen sendes til godkendelse hos en controller i CM Group -finance, som sikrer, at ERP-systemet stemmer til oversigten.

Efter identifikation af selskabets risici og kontrolaktiviteter skal revisor vurdere og beslutte, hvilke revisionshandlinger der skal foretages for at imødegå alle de identificerede relevante risici. Dette indebærer både en vurdering af test af kontroller samt af de substanshandlinger, som skal udføres, og hvordan disse skal testes hvilket vi vil gennemgå i det følgende afsnit.

8.3 Planlægning af revisionshandlinger

Revisor skal efter at have opnået et tilstrækkeligt kendskab til virksomheden og identificeret relevante risici på revisionsmålsniveau for hedge accounting, udforme og gennemføre passende revisionshandlinger for at opnå et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis på de adresserede risici⁷⁰. Revisionshandlingerne kan opdeles i to faser;

- Test af kontroller
- Substansrevision, som videre opdeles i;
  - Detailtest
  - Substansanalytisk

Revisor skal ved planlægningen af sine revisionshandlinger vurdere, om revisionsbeviset skal indhentes ved test af kontroller - og dermed en kontrolbaseret revision - eller ved substanshandlinger - og dermed en substansbaseret revisionsstrategi. Revisor kan også vælge at gøre brug af både en kontrolbaseret og en substansbaseret revisionsstrategi og dermed kombinere disse⁷¹.

8.3.1 Kontroltest

Uanset valg af revisionsstrategi (kontrolbaseret eller substansbaseret), er der altid krav om, at revisor vurderer, om der er væsentlige mangler i forretningsgange og kontroller⁷².

Hvis revisor vælger en kontrolbaseret revision, vil der være tale om test af de kontroller, som er omtalt i afsnit 7.4.2. Disse imødegår de identificerede risici, hvis revisor vurderer, at kontrollen vil fungere effektivt og kan give tilstrækkeligt revisionsbevis for risikoen, den knytter sig til, og den er passende udformet til at forebygge, opdage og korrigere væsentlige fejlinformation ved et revisionsmål⁷³. En forudsætning for at anvende en kontrolbaseret revision er, at de overordnede interne kontroller er effektive. Revisor skal ligeledes fastlægge arten af kontroller, hvilket betyder, at revisor skal vurdere og identificere, om kontrollen er en manuel kontrol, en it-afhængig manuel kontrol eller en applikationskontrol. De identificerede kontroller, jf. afsnit 7.4.2 er alene forbundet med manuelle kontroller og it-afhængige manuelle kontroller, og de identificerede kontroller er vurderet relevante for at opnå et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis.

Der vil i afhandlingen ikke gøres brug af en rotation til test af kontroller, da det for eksemplets skyld ikke giver mening at anvende overbevisning fra revision foretaget i tidligere år, da der er tale om en fiktiv case-

---

⁷⁰ ISA 330

⁷¹ ISA 330.A3

⁷² Revision i praksis, side 187

⁷³ Revision i praksis, afsnit 5.4

virksomhed. I praksis vil det dog være muligt at anvende revisionsbevis fra tidligere år, såfremt kontrollen er uændret og ikke knytter sig til en betydelig risiko⁷⁴.

Ved test af kontroller vil man opdele testen i design, implementering og operationel effektivitet, og vurdere disse faktorer i den nævnte rækkefølge. Ved test af design vurderer man, om testen er passende designet til at imødegå de risici, som virksomheden har vurderet, at testen skal afdække. Herunder vurdering af hyppigheden og konsistensen af, hvornår kontrollen planlægges at blive udført, kompetencerne ved henholdsvis den udførende som reviewer samt vurdering af funktionsadskillelsen. Ved test af implementeringen vil man undersøge om kontrollen er implementeret, som beskrivelsen lægger op til, ved at gå dybere ned i kontrollen som nævnt nedenfor ved testen af kontrollerne. I den forbindelse vurderes også selve dybden af kontrollen, og om den er tilstrækkelig i forhold til at imødegå de risici, den planlægges at adressere. Ved test af den operationelle effektivitet skal der opnås overbevisning om, at kontrollen har fungeret effektivt hele året.

Ved test af kontrollerne skal revisor forespørge, observere, inspicere og genudføre kontrollen, hvilket betyder, at revisor i henhold til ISA 500 skal forespørge CM Group om kontrollens art, type og handlingsforløb, hvilket er bekskrevet i forretningsgangen, jf. afsnit 7.4.2. Endvidere skal revisor observere, hvordan CM Group udfører den identificerede kontrol og dernæst foretage en inspektion af den underliggende dokumentation, der danner grundlag for kontrollen, som f.eks. det materiale, som en manager gennemgår og godkender i forbindelse med kontrol C5.

Gennemgangen af den underliggende dokumentation skal være detaljeret og give revisor en overbevisning om, at de data, som bliver godkendt, også er tilstrækkelige og fuldstændige. Til sidst kan revisor foretage en uafhængig genudførelse af kontrollen, hvis det vurderes nødvendigt, og dermed udføre de handlinger, som CM Group selv udfører i forbindelse med kontrollen. Det er revisor, der vurderer i hvilket omfang, kontrollen skal testes, men forespørgsel og observation kan sjældent alene give et tilstrækkeligt revisionsbevis, hvorfor inspektion og genudførelse ofte giver mere sikkerhed for kontrollens effektivitet.

Omfanget af testen af en kontrol betyder, at revisor skal vurdere, hvor mange stikprøver der skal udføres med henblik på at teste kontrollens effektivitet⁷⁵. Omfanget af kontroltesten er afhængig af nogle faktorer, som er beskrevet i detaljer, jf. ISA 530, Bilag 2, og ofte vil revisor benytte sig af stikprøver til brug for test af kontrollens effektivitet i en given periode. Antallet af stikprøver kan enten fastsættes ud fra en professionel vurdering eller ud fra en statistikbaseret beregning. For begge metoder sker vurderingen af omfanget ofte ud fra frekvensen af kontrollen og den risiko, som kontrollen afdækker.

Ved udførelse af kontroltesten er der tale om en operationel gennemgang af kontrollen. Dokumentation og beskrivelse af de observationer, der foretages i forbindelse med testen af CM Groups kontroller, skal gemmes

---

⁷⁴ ISA 330, afsnit 14

⁷⁵ Revision i praksis, afsnit 5.5.2

i revisors dokumentation. Det er vigtigt, at dokumentationen følger en rød tråd, således at en 3. mand kan læse og forstå det udførte arbejde i forbindelse med test af kontrollerne. I et afsnit under revisionsdokumentationen skal der være et konklusionsafsnit, hvor revisor konkluderer på det udførte arbejde. I dette afsnit skal det fremgå, om kontrollerne er effektive eller ineffektive. Revisor skal ved ineffektive kontroller vurdere, om der er tale om en betydelig mangel i den interne kontrol hos CM Group, og revisors reaktion på mangler i den interne kontrol skal derfor vurderes, hvilket er beskrevet i afsnit 8.4.1, hvorfor der henvises hertil.

Revisor skal til trods for, at kontrollerne er effektive, altid foretage substansrevision, hvor der er identificeret en betydelig risiko, da kontroltesten ikke kan stå alene. Samtidig er der krav om, at der for samtlige væsentlige regnskabsposter skal udføres substansrevision på regnskabsposten som helhed.

8.3.2 Substansrevision

Revisors brug af substansrevision er relevant ved revision af betydelige risici, da kontroltesten ikke kan stå alene⁷⁶. Substansrevisionen kan ligeledes være relevant i det tilfælde, hvor revisor ikke kan basere sig på de interne kontroller, som virksomheden har. Som nævnt ovenfor kan substansrevisionen opdeles i detailrevision og analytisk revision.

Detailrevision af udvalgte områder for CM Group kunne bl.a. omfatte afstemning til engagementsbekræftelse fra banken eller afstemning af ind- og udlån til årsopgørelse fra banken eller realkreditinstitutter.

Analytisk revision omfatter en vurdering af, hvorvidt de finansielle oplysninger er korrekte, baseret på forventningerne til udviklingen og sammenligningen af den forventede udvikling med den faktiske udvikling⁷⁷. Den analytiske revision skal indeholde følgende elementer⁷⁸;

1. Identifikation af regnskabspostens opdeling i mindre homogene grupper
2. Fastlæg forventninger til regnskabsposten størrelse og/eller udvikling, herunder en vurdering af de data, der anvendes
3. Fastsæt den accepterede afvigelse
4. Undersøge de udsving, der måtte være, og sammenhængen
5. Oplisting af fejl, hvis disse er konstateret og ikke kan forklares eller dokumenteres.

Revisionen af CM Group kunne den analytiske revision omhandle en vurdering af organisationens forventninger til fremtidige salg, hvor dette kan sammenholdes med realiserede tal fra tidligere år eller perioder

---

⁷⁶ ISA 330, afsnit 17

⁷⁷ Revision i praksis, afsnit 7.5.1.

⁷⁸ Revision i praksis, figur 7.5.3

og budgetterede tal. Eventuelle afvigelser skal drøftes med den ansvarlige og årsagsforklares, såfremt dette er muligt.

Den substansanalytiske revision kan dog ikke stå alene, såfremt der er tale om en betydelig risiko på revisionsmålsniveau. De planlagte revisionshandlinger skal dermed både omfatte detail- og analytisk revision, eller kontroltest, hvis der er tale om en betydelig risiko.

I forbindelse med såvel test af kontroller som substanshandlinger, er det vigtigt også at forholde sig kritisk til information produceret af virksomheden, populært kaldet IPE (Information Produced by Entity)⁷⁹. Omfanget af test af det materiale vi modtager vil afhænge af arten og formålet med materialet, fx rapporter dannet af systemet, filer baseret på input fra systemet eller manuelt udarbejdede rapporter. Fælles for alle er dog at både inddataene, eventuelle beregninger samt de benyttede parametre skal testes. Omfanget af testen var variere, hvor såfremt den er systemgenereret, der er effektive IT-kontroller og om materialet benyttes til at adressere en normal risiko vil reducere omfanget, mens høj grad af manuel udarbejdelse, benyttes til at adressere betydelig risiko og ineffektive IT-kontrollere vil øge omfanget.

Ved revisionen af CM Group betyder dette, at revisor skal vurdere de beregninger og opgørelser som modtages i forbindelse med revisionen af hedge accounting.

De konkrete revisionshandlinger er oplistet i afsnit 8.4 og 8.5.

8.4 Test af interne kontroller

Som skrevet tidligere har virksomheden, uanset valg af overordnet revisionsstrategi, pligt til at rapportere over for ledelsen om relevante kontroller, som med fordel kan implementeres, eller relevante kontroller med væsentlige mangler⁸⁰. Muligheden for at kunne basere sig på test af kontrollerne afhænger dog af, om der i virksomheden eksisterer et effektivt, veletableret og dokumenteret kontrolmiljø. Vurderingen af, om der eksisterer et effektivt kontrolmiljø, vil blive foretaget ifbm. med planlægningsfasen ved gennemgang af virksomhedens overordnede interne kontroller.

Som tidligere skrevet har vi antaget, at vores CM Group har et effektivt kontrolmiljø, hvorfor det er *muligt* at basere sig på en kontrolbaseret revisionsstrategi, men dette er ikke et krav. Såfremt det vurderes mere effektivt for revisionen at udføre substanshandlinger til at imødegå de specifikke risici, og der ikke er tale om en betydelig risiko, vil der ikke været et krav om, at man skal teste kontrollen⁸¹. Det er muligt at vurdere fra risiko til risiko, hvorvidt test af kontroller eller substanshandlinger vil være mest effektivt, og på den vis have en kombineret revisionsstrategi.

---

⁷⁹ ISA 500, A49 +A50

⁸⁰ ISA 265, afsnit 11

⁸¹ ISA 330, A4

Baserer revisor sig på kontroller, er det tvunget, at han udover at teste design og implementeringer også tester, at kontrollerne har fungeret operationelt effektivt for hele den pågældende regnskabsperiode, som revideres. Der vil her være mulighed for at rotere testen, såfremt den ikke imødegår en betydelig risiko og er uændret i forhold til sidst, den blev testet. Den tidsmæssige placering af revisors test af kontroller kan med fordel blive udført henover året, dog stadig under hensynstagen til at revisor skal dække hele den regnskabsperiode, som revisionspåtegningen dækker. Dette vil ofte resultere i, at revisor ved sin årsafslutningsrevisionen vil teste den operationelle effektivitet for den resterende periode fra løbende revision til periodens udløb. Årsagen til, at kontroller med fordel kan testes i løbet af året, er, at det vil reducere arbejdet til årsafslutningsrevisionen, der ofte kan være mere tidspresset. I tilfælde af, at revisor konkluderer, at kontrollerne ikke har fungeret effektivt, vil revisor have tid til at tilpasse sin revisionsstrategi og planlagte handlinger inden statusrevisionen.

Selve omfanget af kontroltesten, som nævnt tidligere, vil altid være et resultat af revisors professionelle vurderinger eventuelt med hjælp fra udarbejdede stikprøveberegninger, men der bør altid tages højde for (1) hyppigheden af kontroller, og (2) om der er tale om en automatisk eller en manuel kontrol.

Baseret på ovenstående vil det for revisionen af CM Group være muligt at basere revisionen på en kontrolbaseret revisionsstrategi, hvorfor vi i det følgende vil vurdere, hvorledes revisionstesten af både design, implementering og den operationelle effektivitet efter vores mening – som revisor bør foregå:

C1 – Halvårlig opdatering af risikostyringen, som godkendes af bestyrelsen

Kontrol C1 er implementeret til at imødegå *R1*, *R2* og *R3*, der omhandler, at CM Group ikke overholder de formelle krav om, at en risikostyringspolitik skal foreligge og indeholde en meget klar identifikation af de risici, som CM Group er eksponeret over for. Derudover skal den indeholde en vurdering af, evaluering og prioritering af, hvilke risici der skal afdækkes, og hvorledes disse skal afdækkes. Kontrollen omhandler, at der er krav om halvårlig opdatering af risikostyringspolitikken, som skal godkendes af højeste ledelsesinstans, og at denne gennemgås på bestyrelsesmøder. Revisor skal dermed teste, omme denne er udarbejdet og godkendt, hvorefter revisor bør derfor konkludere, at kontrollen er passende designet til at imødegå de planlagte risici.

Den øvrige test af designet af kontrollen vil bestå i at vurdere kompetencerne i Group Treasury hos dem, som udarbejder oplægget til risikostyringspolitikken, hvilket bør inkludere 1) uddannelse, antal års erfaring med risikostyring og sikringsinstrumenter, 2) vurdering af om funktionsadskillelsen mellem udarbejder (Group-treasury) og godkender (Bestyrelsen) er passende, og 3) om en halvårlig opdatering er tilstrækkelig for at imødegå risiciene. Da kravet er, at risikostyringspolitikken skal belyse virksomhedens aktuelle risici, kan man ikke forvente, at disse ændrer sig væsentligt på et halvt år, hvorfor kontrollen bør vurderes tilstrækkelig, samtidig med at kompetenceniveauet hos såvel Group-treasury og bestyrelsen bør også være på et niveau, hvor man vil vurdere, at kontrollen er passende designet.

For at vurdere om CM Group har implementeret kontrollen, vil revisor skulle have en overbevisning om, at risikostyringspolitikken er opdateret på en halvårlig basis, således at den indeholder alle de forhold, som man bør forvente af en risikostyringspolitik, der skal overholde kravene jf. IFRS 9, og at den er godkendt som beskrevet i kontrolbeskrivelsen.

Dette vil kunne foregå ved, at revisor indhenter den seneste risikostyringspolitik – formodentligt allerede indhentet i forbindelse med den indledende risikoidentifikation - og sammenholder med såvel kendskabet til virksomheden og kravene, jf. IFRS 9. Derudover bør revisor indhente bestyrelsesmødereferater, som skal gennemgås med henblik på at sikre, at risikostyringspolitikken bliver drøftet i en passende dybde, og hvorvidt der evt. bliver vedtaget noget, som ikke indgår i den modtagne risikostyringspolitik. Alternativt kan der være deltagelse af revisionen på bestyrelsesmøder, hvorved revisor selv kan observere, at kontrollen bliver udført. Samtidig bør det kontrolleres via mails fra bestyrelsesmedlemmer, at risikostyringspolitikken er godkendt.

Da kontrollen bliver udført på en halvårlig basis, bør denne ene test af, hvorvidt risikostyringspolitikken bliver opdateret og godkendt, være tilstrækkelig for at dække hele periode, på et år, da revisor tester 50% af de udførte kontroller.

Baseret på ovenstående bør revisor komme frem til, at ovenstående kontrol er passende designet og implementeret effektivt, således at den opererer effektivt.

C2 – Opdatering og distribution af forretningsgangsbeskrivelser i organisationen

C2 er udarbejdet til at imødegå risikoen for, at der i organisationen ikke bliver anvendt en forretningsbeskrivelse, herunder limits og lines, som ikke er godkendt af bestyrelsen. Dette gøres ved, at Group-treasury på baggrund af den godkendte risikostyringspolitik opdaterer forretningsgangsbeskrivelsen for hedging-aktiviteter, hvorefter denne beskrivelse godkendes af Group CFO, der også er medlem af bestyrelsen. Group CFO sikrer, at forretningsgangsbeskrivelsen er i overensstemmelse med den godkendte risikostyringspolitik, som efter godkendelse blev udsendt af manager i Group-treasury til alle de relevante parter. Baseret på dette bør det konkluderes, at kontrollen er korrekt designet til at imødegå de risici som er tiltænkt. Derudover skal kompetencer for såvel Group-treasury som CFO vurderes som ovenover, før man kan give et entydigt svar på, hvorvidt kontrollerne er passende designet.

Til at teste implementering bør revisor i dette tilfælde benytte sig af forespørgsler hos såvel Group-treasury som hos CFO'en, samtidig med at den seneste forretningsgangsbeskrivelse bliver indhentet og påset i overensstemmelse med risikostyringspolitikken, samt at forretningsgangsbeskrivelsen er godkendt af CFO'en. Endeligt bør det også påses, at manageren i Group-treasury sender forretningsgangsbeskrivelsen ud til alle relevante personer.

Ligesom ved C1 vil hele perioden være dækket ved at påse, at den nye forretningsgangsbeskrivelse er sendt ud efter den ene godkendelse, da der blot er to af disse for et år.

Umiddelbart bør revisor komme frem til, at ovenstående kontrol er passende designet og implementeret effektivt og at den opererer effektivt.

C3 – Gennemgang af forecasts for fremtidige køb og salg i fremmed valuta

C3 er implementeret til at imødegå risikoen for et fejlagtigt beslutningsgrundlag, ved at de forecasts for køb og salg i fremmed valuta, der er rapporteret af komponenterne, er forkerte. Dette gøres ved, at en controller i Group-treasury gennemgår rapporteringerne, sammenholder med historiske tal og opnår derigennem en overbevisning om, at de indrapporterede forecasts er korrekte. Det bør vurderes, at kontrollen er korrekt designet til at imødegå de risici som er tiltænkt, såfremt vurderingen af kompetencerne og funktionsadskillelsen af udarbejder og godkender ikke giver nogen anledning til kommentarer, og hvis kvartalsmæssige opfølgning er passende.

For at teste hvor vidt kontrollen er implementeret, bør man via forespørgsler gennemgå den seneste opfølgning på rapporteringer med en controller hos Group-treasury. I samme forbindelse bør man påse, hvilket threshold controlleren benytter sig af, for hvornår der skal indhentes forklaring fra komponenterne. Der bør i denne forbindelse påses eksempler på disse forklaringer. Revisor bør i den forbindelse vurdere, om dybden af opfølgningen på de indrapporterede hedges er tilstrækkelig til at imødegå risikoen for fejl i de indgået hedges.

Herefter bør det påses, at den endelige oversigt over forecasts for den efterfølgende periode i de enkelte valutaer er godkendt at en manager i Group-treasury, og gennem forespørgsler vurderes, om hans dybde i kontrollen er passende.

Da kontrollen bliver udført på kvartalsmæssig basis, bør man for at sikre, at den har opereret effektivt hele perioden, påse opfølgningen for et andet kvartal, hvor revisor skal have overbevisning om, at denne opfølgning på rapportering er foretaget.

C4, 6 og 8 – Beregning og beslutning om indgåelse af valutaterminskontrakter og optioner

Kontrollerne 4, 6 og 8 er etableret for at imødegå risiciene for, at der indgås uhensigtsmæssige sikringsaktiviteter, som ikke er i overensstemmelse med den godkendte risikostyringspolitik, da den samlede VaR (Value at Risk) er beregnet forkert, hvorfor beslutningsgrundlaget vil være forkert. Til at sikre det rette grundlag har CM Group etableret kontroller, hvor en controller fra Group-treasury med input fra de relevante interne parter og volatilitet fra troværdige kilder beregner den samlede VaR fordelt på de specifikke valuta og metaller og på den baggrund heraf danner et oplæg til hedges, som skal indgås for at være i overensstemmelse med risikostyringspolitikken. Herefter modtager en manager i Group-treasury minutiøst opgørelsen og sikrer, at den er behørigt udarbejdet. Som nævnt ved de øvrige kontroller skal revisor til en start vurdere, om designet

af kontrollerne imødegår de risici som er tiltænkt. Opgaven med at vurdere kompetenceniveauet hos henholdsvis de udførende som kontrollerende personer vil i tilfælde som dette være mere krævende end for de mere simple kontroller, da kontrollen er meget omfattende og kræver, at revisor har nogle specifikke faglige kompetencer.

Vurderer revisor, at designet er passende, vil revisor også skulle vurdere, hvorvidt kontrollerne er passende implementeret. Da det væsentligste i kontrollen er godkendelsen fra en manager i Group-treasury, bør man inspicere hele processen hos ham. Dette bør indebære en vurdering af, hvorledes han forholder sig til alle inputtene, som f.eks. det forventede metalforbrug, det forventede køb- og salg mv., samt af at volatiliteterne er hentet korrekt ind fra den underliggende kilde. Herudover bør selve opbygningen af beregningen gennemgås, og det skal vurderes af revisor, om denne er passende, og at oplægget til de sikringsaktiviteter, der skal indgås, er i overensstemmelse med risikostyringspolitikken. Herudover bør det også kontrolleres, at kontrollerne er passende dokumenteret med synlig bevist for review og godkendelse.

Da kontrollen bliver udført på kvartalsmæssig basis, bør man ligeledes med kontrol C3 sikre, at den har opereret effektivt hele perioden ved at påse den synlige godkendelse af nogle øvrige måneder. For at dække hele perioden, og såfremt testen bliver udført til løbende revision, bør en af testene for operationel effektivitet foretages i den resterende periode frem til årsafslutningen.

C5 – Afstemning af indgåede hedges

Kontrol 5 er implementeret til at imødegå risiko 11, er omhandler, at hedges som skal indgås, nu også er blevet indgået med banken. Denne kontrol imødegås ved, at oversigten over åbne hedges, som er udarbejdet i forbindelse med kontrol 4, afstemmes af en controller til en modtagen oversigt fra CM Groups pengeinstitut. Denne controller sikrer, at der ikke er indgået hedges som jf. risikostyringspolitikken bør hedges, og at der er indgået hedges, som ikke skal indgås. Som tidligere nævnt skal revisor vurdere, om kontrollen imødegår de tiltænkte risici. I dette tilfælde, hvor der er tale om en forholdsvis simpel kontrol, vil vurderingen af kompetencerne af udøver og godkender være hurtigt overstået.

For at teste implementeringen af kontrollen vil revisor indhente afstemningen for et givent kvartal og eventuelt genudføre kontrollen, hvilket giver høj grad af sikkerhed. Samtidigt skal det påses, at der er synligt bevis på godkendelse.

C7 – Kontrol af korrekt sikringsaktivitet af CM Groups lån

Kontrol 7 er implementeret for at sikre, at alle CM Groups lån med variable renter er afdækket over for markedsrenten ved en renteswap. Dette sikres ved på årlig basis at indhente en oversigt over alle selskabets lån og renteswaps fra CM Groups pengeinstitut og kontrollere, at alle variable lån er afdækket. Baseret på ovenstående bør konstatere at kontrollen er designet til at imødegå risikoen. Kontrollen er som ovennævnt

forholdsvis simpel, og kompetencevurderingen bør derfor ikke være særlig ressourcekrævende. Da renteswaps ofte løber flere år, og at det er en sjælden begivenhed, at der indgås nye lån, bør hyppigheden på et år vurderes passende.

For at teste implementeringen af kontrollen vil revisor her indhente den seneste års vurdering af indgåede swaps og gennemgå denne med den pågældende Group-treasury controller samt påse, at gennemgangen som er foretaget af CM Group, er passende udført. Såfremt kontrollens omfang ikke er særlig omfattende, vil det være oplagt at genudføre kontrollen. Da der er tale om en årlig kontrol, vil man ikke skulle tage yderligere test end denne ene for at sikre, at kontrollen har opereret effektivt for hele perioden.

C9 – Opgørelse af korrekt input til bogføring

Kontrol 9 er implementeret til at imødegå risiciene relateret til, at bogføringen bliver foretaget korrekt i forhold til gældende lovgivning. Herudover skal kontrollen sikre, 1) at der ikke er hedges som ikke er bogført, 2) at der ikke er bogført hedges, som ikke eksisterer, 3) at indgået hedges bliver bogført med forkerte beløb eller bliver klassificeres forkert. Kontrol 9 er udarbejdet således, at en controller hos Group-finance udarbejder en oversigt over oplæg til bogføringen, baseret på input fra Group-treasury's opgørelser, samt CM Groups pengeinstitut. I den forbindelse bør der tages højde for gældende regnskabsstandard, som udrinder i en et forslag til bogføringskladden. Kontrollen udføres af Group-finance som den kontrollerende enhed (back office) for at sikre funktionsadskillelsen mellem front- og back office. Efter opgørelsen er færdigudarbejdet, sendes denne til review og godkendelse hos manager i Group Finance, hvor den efter godkendelse sendes videre til en bogholder for bogføring. Dette skyldes, at medarbejderne i Group-finance ikke har adgang til at bogføre i ERP-systemet. Da der her er tale om en omfattende kontrol, der er planlagt at imødegå en række risici, er det fra et revisionsmæssigt synspunkt vigtigt, at revisor overvejer, om kontrollen imødegår alle risiciene som planlagt.

Da der her er tale om en forholdsvis kompleks opgørelse, bør der i højere grad end ved nogle af de andre kontroller, lægges vægt på at vurdere, om der her er den nødvendige funktionsadskillelse, og på at vurdere kompetenceniveauet hos de udførende og godkendende medarbejdere, da der både er tale om en kompleks opgørelse, samt at der kræves et indgående kendskab til IFRS 9.

For at teste implementeringen af kontrollen vil det for en så omfattende kontrol være hensigtsmæssigt at benytte sig af inspektion ved at påse, hvorledes Group-finance-controlleren udarbejder hele oversigten, herunder test af, hvorledes det bliver kontrolleret, at benyttede data er valide, hvorvidt formlerne er korrekte, at den benyttede approach vurderes rimelig og passende, samt hvorledes det sikres, at den korrekte regnskabsmæssige behandling iht. den gældende lovgivning bliver benyttet. Derudover bør man også sikre sig, at reviewet er forholdsvis omfattende som følge af den omfattende kontrol, og revisor bør være mere dybdegående end ved mere simple kontroller. Revisor bør i den forbindelse også påse det synlige bevis for review af oversigten.

Da der er tale om en månedlig kontrol, vil revisor for at sikre, at kontrollen har opereret effektivt i hele perioden, påse, at der ligger afstemningen for 2-3 øvrige måneder, såfremt den løbende revision er foretaget i efteråret, og derefter teste en afstemning til årsafslutningsrevisionen for den resterende periode. Testen af den operationelle effektivitet begrænser sig til en påseelse af, at oversigten er udarbejdet for de udvalgte måneder, og at der er synlig bevis for godkendelse af oversigten fra en manager i Group Finance.

C10 - Kontrol af korrekt bogføring

C10 er implementeret til at imødegå risikoen for, at registreringen af periodens transaktioner relateret til sikringsaktiviteter bliver bogført forkert, som fx at der sker forkert overførsel af totalerne til ERP-systemet. Kontrollen består i, at en controller i finansfunktionen hos CM Group på månedsbasis kontrollerer, at bogføringen af hedge accounting, foretaget af en bogholder, er foretaget korrekt ved at sammenholde den endelige råbalance fra ERP-systemet til opgørelsen modtaget fra Group-treasury i forbindelse med kontrol 9. Denne afstemning sendes efter afslutning til en manager i Group-finance, som godkender afstemningen. I lighed med de øvrige kontroller skal revisor vurdere kompetenceniveauet hos de involverede samt hyppigheden af kontrollen.

For test af, hvorvidt kontrollen er implementeret, bør revisor indhente afstemningen for en given måned og gennemgå processen med den udførende controller. Det er essentielt, at revisor i den forbindelse sikrer, at der i forbindelse med udførelsen af kontrollen tages højde for, at inputtene i kontrollen er valide, ved både at råbalancen er trukket for den korrekte periode, og at det er den endelige godkendte bogføringsfil fra Group-treasury man benytter. Der bør også udføres handlinger, der sikrer, at godkendelse indebærer et passende review f.eks. ved at observere udførelsen af reviewet.

Som ved kontrol 9 er der tale om en månedlig kontrol, og revisor vil for at skulle dække hele perioden påse, at der ligger afstemningen for 2-3 øvrige måneder, såfremt den løbende revision er foretaget i efteråret, og derefter teste en afstemning til årsafslutningsrevisionen, for den resterende periode.

8.4.1 Konsekvens ved mangelfulde eller andre fejl i kontroltests

Revisor konkluderer på alle testede kontroller og skal i den forbindelse tilpasse sin revisionsstrategi i henhold til resultaterne fra testene. Hvis der er fundet afvigelser eller mangler i de kontroller, som revisionen planlægges at skulle basere sig på, skal årsagen til disse undersøges samt mulige konsekvenser. Ud fra dette skal revisor fastslå, hvorvidt der er etableret kompenserende kontroller, om man kan foretage yderligere kontroltest, eller om den mulige fejlinformation som følge af kontrolmangler skal dækkes ved at udføre nye eller udvide substanstesten⁸².

---

⁸² ISA 330 – Afsnit 17

Det skal dog bemærkes, at ISA'erne tillader, at der kan indtræffe nogle få afvigelser i den måde, kontrollerne bliver anvendt, men stadig vurderes deres funktionalitet til at være tilfredsstillende. Fejlen kan for eksempel være forårsaget af udskiftning eller fravær af nøglepersoner, betydelige sæsonudsving eller menneskelige fejl⁸³. Der bør i planlægningen af udførelsen af test, og i stikprøvestørrelsen af den operationelle effektivitet tages højde for, at man forventer nogle fejl, men at disse ikke ændrer på kontrollens funktionalitet.

8.5 Test af substanshandlinger

Ved et kontrolmiljø som beskrevet ovenfor og såfremt revisor via sin test af kontroller har konkluderet, at de er designet passende, samt implementeret og opererer effektivt, er det vores vurdering, at revisor har fået tilstrækkelig revisionsoverbevisning om, at fuldstændigheden og tilstedeværelsen af de indgåede hedges, samt at bogføringen og værdiansættelsen er behandlet behørigt. De risici, som tidligere er vurderet som betydelige risici, kræver særlig revisionsopmærksomhed, og revisor vil altid skulle udføre substanshandlinger for at få tilstrækkelig overbevisning.

Hvis kontrollerne som nævnt ovenfor enten ikke eksisterer, ikke er designet passende til at imødegå de tiltænkte risici, ikke er implementeret effektivt, eller ikke har opereret effektivt for hele den regnskabsperiode, der afdækkes, skal der udføres substanshandlinger for at afdække den resterende opdagelsesrisiko på området. Det er en vurdering fra revision til revision, hvorledes man mest effektivt får tilstrækkeligt revisionsbevis.

Dette kan eksempel gøres ved at udføre substanstest, som imødegår specifikke revisionsmål, og hvor stikprøvestørrelsen vil ændre sig, alt efter hvor meget revisor tænker at basere sig på denne test. Derudover kan der være tale om at udvide antallet af stikprøver for nogle af de handlinger, som er beskrevet under kontrolhandlinger, da det vil være handlinger, der fungerer med flere formål (dual purposes), og de vil også kunne fungere som en substanshandling⁸⁴.

I vores konkrete eksempel med CM Group vil der være procedurer som (1) C1 – opdatering af risikostyringspolitikken, (2) C5 - afstemning af hedges til engagements samt (3) – C9 + C10 – sikring af korrekt bogføring. For at have et grundlag for at udføre substanstest vil det være nødvendigt at kende og forstå selskabets risikostyringspolitik samt de deri listede limit and lines. Afstemningen af indgået hedges, hvor afstemningen sker over til eksternt dokumentation i form af en engagementsopgørelse fra pengeinstituttet vil være et stærkt revisionsbevis for en substanstest, da man tester til noget eksternt, og derfor også i høj grad kan benyttes til substanstest.

---

⁸³ ISA 330 – A41

⁸⁴ Auditing & Assurance services, kapital 5, side 157

Endeligt skal det som en del af substanstest også sikres, at registreringer i CM Groups bogholderi er korrekte, da det er disse registreringer, der erklæres på, og at man derfor vil skulle sikre fuldstændigheden af, at det man har revideret, nu også er i overensstemmelse med de tal, som er i det underskrevne regnskab.

Disse handlinger vil derfor fremgå af nedenstående oversigt sammen med de øvrige substanshandlinger, vi har vurderet, som kan være særligt relevante for revisor ved udførelsen af substanstest af hedge accounting-området, herunder de relevante revisionsmål som risiciene afdækker.

Relevante substanshandlinger for revision af hedge accounting		
No.	Substanshandlinger	Revisionsmål som afdækkes
1	<p>Gennemgå risikostyringspolitikken og sikrer, at den overholder kravene for at måtte anvende hedge accounting jf. IFRS 9. Vurder herunder udgangspunktet i den fastlagte risikostyringspolitik, og hvorvidt betingelserne for klassifikation af de pågældende hedges som dagsværdisikring eller pengestrøm er opfyldt, herunder om det sikrede og sikringstransaktionen er identificeret og dokumenteret tilstrækkeligt på tidspunktet for indgåelse af sikringstransaktionen, og om sikringen er effektiv med henblik på at reducere den identificerede risiko, f.eks. valutakursrisikoen.</p> <p>Udvælg i den forbindelse et antal stikprøve på baggrund af indgåede hedges, og sikre at de er indgået i overensstemmelse med risikostyringspolitikken.</p> <p>Note: Dette gennemgås dybere i afsnit 8.6, hvor vi går tæt på revisionen af regnskabsmæssige skøn i forbindelse med anvendelse af hedge accounting.</p>	Klassifikation, tilstedeværelse + fuldstændighed (PL + B)
2.1	Kontroller engagementsforespørgsler, markedsværdirapporter eller lignende til oversigten over indgåede hedges, hvor de afledte finansielle instrumenter skal være indregnet som særskilte aktiver og forpligtelser med henblik på at identificere evt. manglende bogføring.	Fuldstændighed (B)
2.2	Afstem oversigten over indgåede hedges til engagementsforespørgsler, markedsværdirapporter eller lignende. Kontroller, at der ikke er bogført lukkede handler. Kontroller væsentlige afstemningsposter til underliggende dokumentation og påse, at posterne behandles korrekt.	Tilstedeværelse, rettigheder og forpligtelse (B)

2.3	Kontroller engagementsforespørgsler, markedsværdirapporter eller lignende til den godkendte oversigt med henblik på at kontrollere, at de indregnede afledte finansielle instrumenter er kursreguleret korrekt pr. balancedagen.	Værdiansættelse (B)
3	Kontroller, at oversigten, som hedges indgås på baggrund af, stemmer overens med registreringerne i CM Groups bogholderi, herunder for såvel åbne som lukkede hedges	Forekomst, nøjagtighed (PL) Fuldstændighed, tilstedeværelse, værdiansættelse (B)
4	Udvælg et passende antal stikprøver med udgangspunkt i de registrerede lukkede hedges og kontroller disse til eksternt dokumentation i form af opgørelser fra CM Groups pengeinstitut	Forekomst (PL)
5	Udvælg et passende antal stikprøver med udgangspunkt i åbne hedges primo regnskabsåret til underliggende dokumentation og påse, at resultaterne af sikringsaktiviteten er blevet resultatført	Fuldstændighed (PL)
6	Udvælg et passende antal stikprøver og kontroller for dagsværdi-hedges, at den fastlagte anvendte regnskabspraksis er hensigtsmæssig og anvendt kontinuerligt, herunder at værdireguleringerne enten føres i resultatopgørelsen som henholdsvis finansielle indtægter og omkostninger eller ved modregning i værdireguleringerne af de sikrede aktiver og forpligtelser.	Nøjagtighed, klassifikation (PL) Værdiansættelse (B)
7	Udvælg et passende antal stikprøver og kontroller, at tidligere indregnede værdireguleringer af afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af fremtidige pengestrømme er tilbageført fra egenkapitalen på tidspunktet for gennemførelse af de sikrede transaktioner og indregnet i kostprisen for det sikrede i takt med indregning heraf, uanset om det sikrede indregnes i resultatopgørelsen eller balancen.	Klassifikation (PL) Værdiansættelse (B)

Kilde: Egen tilvirkning

Vi mener, at handlingerne 1, 2.1-2.3, 3 og 4-5 som minimum bør udføres for at få den tilstrækkelige revisionsdokumentation, hvoraf handlingerne 1-3 kan udføres i forbindelse med test af kontroller, hvor det blot sikres, at handlingerne som nævnt ovenfor dokumenteres som både kontrol- og substanstest.

Revisionshandling nummer 1 samt størstedelen af stikprøverne af nummer 4-7 kan med fordel foretages i forbindelse med løbende revision, mens de øvrige handlinger vil skulle udføres til statusrevisionen, da disse går på balanceværdier.

Selve omfanget af stikprøver kan som tidligere nævnt henføres til revisors professionelle dømmekraft, hvor der skal tages højde for den iboende risiko og den kontroloverbevisning, som er opnået ved test af kontroller.

8.6 Revisors handlinger i forbindelse med af regnskabsmæssige skøn

Regnskabsmæssige skøn gør sig gældende for de regnskabsposter, som ikke kan måles præcist men kun i et vist omfang kan skønnes ud fra nogle givne forudsætninger. Regnskabsmæssige skøn er ofte vanskelige, da de er påvirket af subjektive holdninger og vurderinger, som er foretaget af den daglige ledelse ved regnskabsaflæggelsen, hvorfor dette påvirker graden af usikkerheden ved de foretagne skøn. Graden af usikkerheden påvirker ligeledes risikoen for væsentlig fejlinformation i den regnskabspost, som indeholder skøn, da denne usikkerhed også afhænger af pålideligheden af de anlagte forudsætninger fra ledelsen⁸⁵.

De regnskabsmæssige skøn er et udtryk for det mest sandsynlige økonomiske forløb eller udfald for en regnskabsposts udvikling eller periodes forbrug, som skønnet knytter sig til baseret på de oplysninger, som er til rådighed, når regnskabet godkendes. Det er ledelsen ansvar, at de regnskabsmæssige skøn bliver foretaget, samt at der bliver udarbejdet en rapportering til at måle de skøn, der foretages.

I ISA 540 bliver det beskrevet hvilke handlinger revisor skal foretage i forbindelse med vurderingen af, om der optræder væsentlige fejl i regnskabet, når ledelsen anvender regnskabsmæssige skøn vedrørende R1 og R2. Nedestående er oplistet de handlinger, som revisor skal foretage i forbindelse med revisionen af regnskabsmæssige skøn - opdelt i tre dele:

1. Revisor skal fastslå
  - a. Om den daglige ledelse overholder en relevant begrebsramme for regnskabet.
  - b. Om den metode, som anvendes til brug af regnskabsmæssige skøn, er passende og anvendt konsistent.
2. Revisor skal udføre en eller flere af følgende revisionshandling under hensyntagen til arten af de regnskabsmæssige skøn
  - a. Er der indtruffet begivenheder frem til revisors underskriftsdato, som kan give revisionsbevis for de regnskabsmæssige skøn, som ledelsen har foretaget.
  - b. Teste de data, som de regnskabsmæssige skøn er baseret på, og hvordan de udøves af ledelsen, herunder om metoden og forudsætningerne er passende
  - c. Teste funktionaliteten af kontrollen over de udarbejdede regnskabsmæssige skøn
  - d. Udarbejde et punkttestimat eller et interval til at sammenholde med ledelsens skøn

---

⁸⁵ ISA 540, 2

3. Revisor skal ved skøn, der medfører betydelige risici, vurdere den skønsmæssige usikkerhed ved hjælp af følgende handlinger
  - a. Gennemgang af, om ledelsen har overvejet andre forudsætninger eller udfald for skønnet
  - b. Gennemgang af, om de betydelige forudsætninger, som ledelsen har anvendt, er rimelige
  - c. Vurdere ledelsens hensigt og evne til at udføre specifikke handlinger.

Såfremt det er revisors vurdering, at ledelsen ikke hensigtsmæssigt har håndteret indvirkningen af den skønsmæssige usikkerhed af de regnskabsmæssige skøn, skal revisor, udarbejde et estimat til at vurdere rimeligheden af det regnskabsmæssige skøn⁸⁶.

For CM Group er der tale om regnskabsmæssige skøn i forbindelse med ledelsens vurdering af, om virksomheden opfylder kravene til brug af hedge accounting under IFRS 9, da CM Group skal dokumentere hensigten med sine sikringsaktiviteter, herunder at dokumentere sammenhængen mellem risici og vurdering af risiciene. Det kan for revisor være svært at vurdere ledelsens holdning og vurderinger i sådan en sammenhæng, da afvejningen mellem risiciene og vurderingen af risiciene ofte er baseret på holdninger og erfaringer, og dermed ikke er konkrete målbare elementer. Det er relevant for revisor at vurdere CM Groups skøn i forbindelse med risikostyringspolitikken, da denne danner grundlag for hele organisationens styring af hedge accounting, og da eventuelle fejl i risikostyringspolitikken vil medføre fejl på regnskabsniveau.

Ad 1; Første del af revisors arbejde i forbindelse med regnskabsmæssige skøn

Revisor er ved opnåelse af kendskab til virksomheden og brugen af egen viden allerede i forbindelse med sin risikovurdering, kommet frem til en korrekt behandling af hedge accounting i forhold til IFRS 9.

De risici, som er identificeret tidligere - R1 og R2, omfatter regnskabsmæssige skøn og er klassificeret som betydelige risici. Det, at ledelsen udarbejder og opdaterer en risikostyringspolitik, som indeholder en prioritering af risici samt klare limits og lines for, hvad de involverede medarbejdere i organisationen må og ikke må, imødegår disse risici (C1). Med denne kontrol opnår revisor tilstrækkelig overbevisning om, at ledelsen er aktiv i overvågningen af sin risikostyringspolitik og aktiv omkring eventuelle ændringer, såfremt dette er nødvendigt for hele tiden at vurdere de eksponeringer, som CM Group er udsat for. Udover at ledelsen gennemgår risikostyringspolitikken m.m. (C1), skal revisor vurdere, om de skøn, som ledelsen anvender, sker konsistent, fx om der ligger dokumentation for, hvorfor der skal ske hedging af fremtidige pengestrømme ved salg af metaller i ikke-funktionel valuta, og for at ledelsens valg af denne type hedge ikke ændrer sig fra møde til møde. Revisor skal ligeledes drøfte følsomheden over for ændringer i volatiliteten i politikken for at vurdere, om principperne kan anvendes. Såfremt indholdet i risikostyringspolitikken understøttes af plausible ændringer i bagvedliggende dokumentation, og såfremt eventuelle ny tilkommende hedging-aktiviteter kan

---

⁸⁶ ISA 540, pkt. 12, 13, 15 og 16

dokumenteres, vil der være tale om kontinuerlige ændringer, som vil være med til at sikre, at revisor får overbevisning for en vis neutralitet hos ledelsen.

Ad 2; Anden del af revisors arbejde i forbindelse med regnskabsmæssige skøn

Som beskrevet ovenfor er der en række handlinger, som revisor skal udføre i forbindelse med regnskabsmæssige skøn - enten enkeltvist eller i kombination med hinanden - og det er revisors opgave at vurdere, hvilke handlinger der er tilstrækkelige for at opnå et tilstrækkelig og egnet revisionsbevis for de skøn der er foretaget. Den 3. handling (c), som omfatter test af funktionaliteten af den interne kontrol ved regnskabsmæssige skøn, er behandlet i de øvrige revisionshandling, jf. afsnit 8.3.1 hvorfor der henvises dertil, og vil efter vores vurdering være en tillægshandling, da kontrollen ikke afdækker de faktiske skøn, som er indeholdt i risikostyringspolitikken, men alene, at den godkendes og behandles af ledelsen.

Er der indtruffet begivenheder frem til revisors underskriftsdato, som kan give revisionsbevis for de regnskabsmæssige skøn, som ledelsen har foretaget.

I CM Groups investeringspolitik er der forudsat limits og lines fra bestyrelsen, som bl.a. indeholder en vurdering af, at vareforbruget i en anden valuta end den funktionelle valuta udgør ca. 90%, mens salget historisk har udgjort 60% i en anden valuta. På baggrund af disse oplysninger vurderer ledelsen, at CM Group er eksponeret over for denne valutarisiko. Hvis revisor frem til underskriftdatoen bliver opmærksom på, at disse beregninger ændrer sig væsentligt, skal revisor tage højde for disse ændringer i sin vurdering af, om CM Group er eksponeret over for valutarisici. Som følge af at bestyrelsen godkender risikostyringspolitikken halvårligt, vil muligheden for, at disse forhold ændrer sig væsentligt i praksis, være begrænset.

Teste de data, som de regnskabsmæssige skøn er baseret på, og hvordan de udøves af ledelsen, herunder om metoden og forudsætningerne er passende.

Revisors test af ledelsens beregninger samt datagrundlaget for oplysningerne i risikostyringspolitikken vedrører både en vurdering af metoden samt forudsætningerne, som danner grundlag for de skøn, som politikken indeholder. Dette betyder, at revisor for CM Group skal gennemgå og vurdere det datamateriale og de forudsætninger, som ligger til grund for, at CM Group vurderer, at de er eksponeret over for valutarisici, renterisici og råvarerisici. De oplysninger, som ledelsen anvender til at vurdere, hvilke risici som CM Group er eksponeret overfor, kan fx stamme fra tidligere års bogføring/finanssystem⁸⁷. Fx hvordan priserne udvikler sig i fx råvarer eller kursudsving i valuta, hvilket alt sammen kan være med til at understøtte ledelsens skøn. Revisors gennemgang af disse input skal være med til at sikre, at revisor opnår en overbevisning om, at de afspejler virkeligheden bedst muligt. Endvidere skal revisor vurdere de kilder⁸⁸, som leverer input til CM

---

⁸⁷ ISA 540, afsnit 68

⁸⁸ ISA 540, afsnit 69

Groups skøn, som fx input vedrørende udvikling i markedsrenten, hvor revisor skal vurdere, om inputtet fx er relevant og fuldstændigt for CM Group.

Revisor for CM Group skal endvidere overveje rimeligheden af de forudsætninger, som den daglige ledelse har anvendt ved de regnskabsmæssige skøn, hvilket kan være en vurdering af, hvorvidt CM Group er eksponeret over for de nævnte risici i risikostyringspolitikken. Revisor kan her gennemgå CM Groups benchmarking med andre virksomheder i branchen for at understøtte, at forudsætningerne i politikken er rimelige⁸⁹.

Følgende særlige overvejelser kan være relevante for revisionen af input og forudsætninger i CM Groups risikostyringspolitik.

- CM Groups forudsætninger for at anvende hedge accounting og ledelsens overvejelser hermed
- Gennemgang af budgetter i forhold til forventningerne af fremtidige pengestrømme
- Sammenholdelse af den historiske udvikling af pengestrømmene og vurdering af, om der er konsistens i udviklingen
- Undersøge om CM Group handler i andre relevante valutaer, som virksomheden dermed kan være eksponeret overfor på baggrund af bogføringen
- Indhente den historiske udvikling i metalprisen for at vurdere inputtet for hedging
- Efterspørge effektivitetstest for at dokumentere effektiviteten af de foretagne hedges

Ovenstående er ikke udtømmende men blot eksempler på handlinger, som kan give revisionsbevis for input og forudsætningerne for de fastsatte regnskabsmæssige skøn.

Udarbejde et punkttestimat eller et interval til at sammenholde med ledelsens skøn

Der er kan i forbindelse med revisionen af regnskabsmæssige skøn opstå situationer, hvor revisor skal udarbejde et punkttestimat eller et interval til at sammenholde med ledelsens skøn. Denne handling bør, efter vores vurdering, alene være relevant, såfremt revisor ikke har opnået tilstrækkeligt revisionsbevis ved de øvrige handlinger som nævnt ovenfor, da det alt andet lige vil være lettere for revisor at opnå en forståelse af de input og de forudsætninger, som anvendes ved skøn, end selv at skulle opstille estimer og/eller intervaller.

Hvis revisor alligevel vurderer, at der er behov for selv at skulle opstille et estimat eller interval, kan revisor anvende sine egne input, såsom branchekendskab og brancheanalyser, som kan være med til at understøtte, om CM Group fx skal sikre sig i mod råvareprisen.

Endelig kan revisor gøre brug af eksperter, såfremt revisor vurderer, at der er behov herfor, da revisor ved brug af hedge accounting vil opfattes som en generalist og muligvis ikke har de nødvendige kompetencer eller

---

⁸⁹ ISA 540, afsnit 78

forudsætninger for at kunne vurdere fx en udarbejdet effektivitetstest og de data, der ligger til grund herfor. En ekspert inden for hedge accounting vil formentlig kunne udfordre de anvendte regnskabsmæssige skøn og vurderinger yderligere og dermed være med til at øge revisionsbeviset for revisor. Hvis en ekspert anvendes, skal ISA 620 overholdes og det er et krav, at revisor og eksperten indgår en aftale om arten, omfanget og målene for ekspertens arbejde, uanset om vedkommende er en ekstern eller intern ekspert⁹⁰.

Ad 3; Fjerde del af revisors arbejde i forbindelse med regnskabsmæssige skøn

Regnskabsmæssige skøn vil ofte være forbundet med en eller flere betydelige risici for væsentlig fejlinformation i risikostyringspolitikken, som dermed har effekt på regnskabets poster, hvor der gøres brug af sikring. Dette betyder, at revisor ikke alene kan basere sig på kontroller men også skal udføre substanshandlinger med fokus på vurdering af, om den daglige ledelse har vurderet indvirkningen af de skønsmæssige usikkerheder⁹¹. Dette vil betyde, at revisor - i forbindelse med gennemgangen af de tre punkter som nævnt under tredje del - skal genoverveje egnetheden og tilstrækkeligheden af det revisionsbevis, som revisor har fået ved revisionen af første og anden del af revisors arbejde ved regnskabsmæssige skøn. Dette skyldes, at revisor allerede ved risikoidentifikationen og vurdering af CM Groups kontroller har identificeret de regnskabsmæssige skøn som betydelige risici, og at revisor derfor er opmærksom herpå ved gennemgangen af første og anden del.

Samlet vurdering af revisionen af de regnskabsmæssige skøn

Regnskabsmæssige skøn og vurderinger vil være forbundet med mange subjektive vurderinger og holdninger fra ledelsen i CM Group. Det er derfor vigtigt, at revisionen har omfattet tilstrækkelige handlinger, der medfører et egnet revisionsbevis, således at oplysningerne i risikostyringspolitikken giver de involverede medarbejdere i organisationen korrekte rammer til at foretage hedging, som dermed skal afspejle rigtigheden i regnskabet. Revisors konklusion på de af ledelsen foretaget regnskabsmæssige skøn i risikostyringspolitikken er ligeledes væsentlig, da elementer fra risikostyringspolitikken, ofte vil gå igen i CM Groups koncernregnskab, og revisionen af oplysningskravene omkring hedging derfor vil være nemmere for revisor at gennemgå.

Det væsentlige for revisionen af regnskabsmæssige skøn er, at der i høj grad er ledelsesinvolvering, hvilket er nødvendigt for, at revisor opnår et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis. Ved revision af risikostyringsprocessen for hedge accounting kan det diskuteres, om det er konkrete anvendte skøn eller vurderinger, der skal revideres. Med den nuværende revisionsstandard må revisionen tilrettelægges efter skøn, og som skrevet ovenfor kræver det derfor en detaljeret gennemgang af de beslutningerne, som ligger bag de vurderinger, som anvendes af CM Group. Yderligere vil konklusionen på revisionen af de

---

⁹⁰ ISA 620, afsnit 23

⁹¹ ISA 540, afsnit 102

regnskabsmæssige skøn indeholde en vurdering af, om risikostyringspolitikken overholdes. Konklusionerne vil være baseret på de drøftelser, der har været med ledelsen i forhold til ovenstående gennemgang. Såfremt dette ikke er tilfældet, vil der med CM Group skulle indledes en vurdering af, om der kan anvendes hedge accounting - enten som helhed eller på de enkelte hedging-grupper. (fx valutasikring af USD).

IFRS 9 lægger efter vores vurdering op til, at CM Group ikke vil kunne anvende hedge accounting, hvis politikken ikke overholdes. I praksis vil det dog formentligt blive således efter vores vurdering, at der ikke foretages hedging af den enkelte hedging-aktivitet som fx valutasikring af USD, og at der fortsat kan benyttes reglerne om hedge accounting på andre områder, hvor politikken overholdes. I den forbindelse skal revisor vurdere omfanget og arten af afvigelserne, for at kunne konkludere på, om risikostyringspolitikken samlet set, overholdes.

Endvidere skal revisor indhente en erklæring fra ledelsen, som indeholder ledelsens tilkendegivelse af, at de betydelige forudsætninger og input, der er anvendt i risikostyringspolitikken, vurderes rimelige⁹².

8.7 Revisors rapportering til den øverste ledelse

Revisor skal i forbindelse med revision foretage kommunikation og rapportering med den øverste ledelse⁹³. Det er ikke alene ISA 260 og 265, som omhandler rapportering til ledelsen, da flere af ISA'er også indeholder et afsnit af, hvordan revisor skal forholde sig til rapporteringen til den øverste ledelse, såfremt revisor har identificeret fejl, som har væsentlig betydning for regnskabet.

ISA 260 omfatter den generelle kommunikation med den øverste ledelse, som afhængigt af virksomhedens størrelse kan være på forskellige niveauer. Den generelle kommunikation kan bl.a. omhandle, hvordan revisor planlægger at tilgå revisionen, hvordan revisor ser på virksomhedens interne kontrol samt brugen af væsentligheden i forbindelse med revisionen⁹⁴. Denne type af kommunikation er en dynamisk proces, som indledes ved opgave-accept samt revisionens opstart og fortsætter indtil afslutningen af revisionen.

ISA 265 omhandler revisors rapportering af manglende eller utilstrækkelige interne kontroller. Målet med dette er, at revisor på en passende måde får kommunikeret de kontrolmangler eller svagheder, som er konstateret under revisionen, og som revisor vurderer skal have ledelsens opmærksomhed⁹⁵.

Hvis der under revisionen af CM Group i kapitel 8 er identificeret manglende kontroller eller ineffektive kontroller, der enkeltvist eller tilsammen udgør en betydelig kontrolmangel, skal revisor kommunikere dette forhold skriftligt til den øverste ledelse. Revisor skal vurdere den tidsmæssige placering af sin kommunikation, og den kan dermed både ske i årets løb samt ved den afsluttede revision, alt efter hvornår manglerne er

---

⁹² ISA 540, afsnit 22

⁹³ ISA 260 og 265

⁹⁴ ISA 260, afsnit 13

⁹⁵ ISA 260, stk. 4

konstateret. Revisor kan ligeledes vælge at kommunikere manglerne i den interne kontrol mundtligt og først senere på året kommunikere forholdet skriftligt, således at virksomheden i årets løb har mulighed for at rette op på de konstaterede forhold. Rapporteringen skal indeholde en beskrivelse af de manglende kontroller og en forklaring på konsekvenserne heraf, som udgør tilstrækkelig information til, at den øverste ledelse kan forstå baggrunden for denne kommunikation⁹⁶. Revisor skal især foretage kommunikation af følgende;

- Beskrivelse af, at revisors formål er, at udtrykke en konklusion om regnskabet
- Beskrivelse af, at revisionen har omfattet overvejelser om virksomhedens interne kontrol, som er relevante for aflæggelse af regnskabet.
- Beskrivelse af, at de forhold, som revisor rapporterer, er af sådan en karakter, at den er vigtig for den øverste ledelse.

Som en konsekvens af en betydelig mangel i den interne kontrol kan rapporteringen til den øverste ledelse i CM Group med udgangspunkt i følgende kontrolmangler for eksempel se ud som følgende:

Ad 1: Betydelig mangel i den interne kontrol som følge af at dele af, indholdet i risikostyringspolitikken ikke opdateres og godkendes af bestyrelsen. (C1)

I forbindelse med revision af CM Groups interne kontroller omkring hedge accounting har vi identificeret følgende svagheder på dette område.

Vi har i forbindelse med vores revision af virksomhedens risikostyringspolitik konstateret, at dele af den nedskrevne risikostyringspolitik, ikke opdateres halvårligt samt efterfølgende godkendes af bestyrelsen på de førstkommende bestyrelsesmøder.

Den manglende opdatering samt godkendelse øger risikoen for såvel tilsigtede som utilsigtede fejl i regnskabet, som følge af at de nedskrevne hedging-grænser ikke længere er effektive, hvilket kan resultere i, at hedging i stedet må indregnes efter reglerne om spekulation i regnskabet.

Vi skal anbefale, at bestyrelsen løbende tilrettelægger risikostyringspolitikken og godkender denne på halvårlige møder. Det er over for os oplyst, at CM Group indfører denne kontrol for regnskabsåret 2016.

Ad 2: Mangel i den interne kontrol, som følge af, at en manager i Group Treasury ikke gennemgår den udarbejdede samlede opgørelse for hedge af valuta (C4).

---

⁹⁶ ISA 260, stk. 11

Vi har i forbindelse med vores revision af CM Groups interne kontroller konstateret, at en manager fra Group Treasury ikke gennemgår og godkender den udarbejdede opgørelse over hedging af valuta, som er beskrevet i virksomhedens forretningsgang.

Den manglende gennemgang og godkendelse øger risikoen for, at der foretages hedges af valuta, som CM Group ikke er eksponeret overfor, eller at der indarbejdes et element af spekulation, hvilket kan medføre væsentlige fejl i regnskabet, samt at virksomheden eksponeres utilsigtet over for valutakursrisici.

Det er over for os oplyst, at CM Group fremover vil sikre, at en manager i Group Treasury vil godkende denne oversigt.

Vi skal for god ordensskyld oplyse, at vi har afdækket revisionen med andre revisionshandling, hvorfor vi ved vores revision ikke har fundet forhold, der peger på fejl eller spekulation i regnskabet.

8.8 Delkonklusion

På baggrund af de identificerede risici og kontroller samt en vurdering heraf, planlægges de revisionshandlingerne, som revisor vurderer er tilstrækkelige for at der kan konkluderes på regnskabet. Dette indebærer en vurdering af hvilke kontroller der skal testes samt substanshandling der skal udføres. For at kunne anvende en kontrolbaseret revision er det afgørende, at virksomhedens overordnede interne kontroller er effektive, da de danner grundlag for hele vurderingen af kontrolmiljøet, og om vi kan basere os på dette.

Ved revision af hedge accounting fremadrettet vil nøglekontrollerne typisk være følgende:

- En kontrol, der sikrer at en risikostyringspolitikken er passende udarbejdet samt overholdt for at være opfylde kriterierne for anvendelse af hedge accounting.
- En kontrol, der sikrer at beslutningsgrundlaget for indgåelse af hedges er validt
- En kontrol, der sikrer at den regnskabsmæssige behandling af sikringsaktiviteter bliver registreret korrekt

Af ovenstående kontroller, vil især den første kræve særlige revisionsmæssige overvejelser, da den relaterer sig til regnskabsmæssige skøn.

Når revisor skal revidere regnskabsmæssige skøn, som i høj grad er præget af subjektive holdninger, er det afgørende, at revisor har en tæt dialog med den øverste ledelsen i virksomheden. Når der - som ved revision af hedge accounting - er tale om revision af risikostyringspolitikken og dermed i høj grad tale om revision af ledelsens vurderinger, er det væsentligt for revisor, at ledelsen har tilstrækkelig dokumentation for de limits og lines, som politikken indeholder, herunder at de beslutninger, som bliver truffet i forbindelse med udarbejdelsen af politikken, beror på kontinuitet og historisk udvikling. Revisionen af politikken, indholdet heri samt følsomheden de nedskrevne limits og limes, kan være svær for revisor, da det som nævnt i et stort

omfang omhandler principper, og revisor ikke tidligere har skullet tage stilling i samme omgang til denne politik.

Særligt revisionen af denne politik skiller sig ud fra den tidligere revision af hedge accounting, da den ikke tidligere på samme måde var afgørende for at anvende hedge accounting.

Resultatet af test af kontroller vil afgøre omfanget af de substanshandlinger der skal udføres. Ved flere afvigelser end forventet og ingen implementerede kompenserende kontroller, vil revisor skulle øge sit omfang af substanshandlinger. Ved betydelige risici, vil test af kontroller dog ikke være tilstrækkeligt uanset resultatet af disse test, vil også være nødvendigt at udføre substanshandlinger.

De substanshandlinger som revisor i den forbindelse typisk vil kunne foretage, afhænger af hvilke kontroller der fejler, men handlinger vil normalvis bestå af:

- Test af risikostyringspolitikken, herunder udarbejdelse og overholdelse af denne
- Test af forekomsten ved stikprøvevis at kontrollere registreringer til ekstern dokumentation
- Test af fuldstændigheden ved stikprøvevis at kontrollere hedges fra engagementsopgørelse til registrering

Det skal bemærkes at de handlinger der udføres som substanshandlinger, er sammenlignelige med de handlinger der skal udføres for test af kontroller, og der er mulighed for at en handling kan give overbevisning til begge tests.

Resultatet af den foretagne kontrol- og substansbaseret revision vil give revisor grundlag for at vurdere, om hvorvidt der er væsentlige kontrolmangler i den interne kontrol, som skal rapporteres til den øverste ledelse. Revisor skal her finde et passende kommunikationsniveau – tages højde for modtager og arten - for denne rapportering, alt efter betydningen af kontrolmanglen. Såfremt det er identificeret at virksomheden ikke overholder risikostyringspolitikken på flere væsentlige områder, vil det efter vores vurdering, være en betydelig mangel i den interne kontrol, og det skal derfor rapporteres i revisionsprotokollen til bestyrelsen. Mindre væsentlige kontrolmangler vil kunne rapporteres mundtligt til ledelsen.

9 Konklusion

Kompleksiteten forbundet med behandlingen og anvendelsen af hedge accounting har historisk set givet store udfordringer for såvel regnskabsbrugere som regnskabsaflæggere. IAS 39, som er den nuværende begrebsramme for hedge accounting, har været udsat for flere kritikpunkter. De væsentligste kritikpunkter har været, at den eksisterende hedge accounting-model er for kompleks og omfattende, at kravene hertil er for restriktive samt at oplysningskravene i for høj grad går på regnskabsmæssig behandling og øvrige kvantitative faktorer, og dermed ikke indeholder nok oplysninger omkring risikostyring i virksomheden.

Hedge accounting har derfor været et fokusområde fra IASB de seneste år, hvilket har resulteret i udarbejdelsen af IFRS 9. IFRS 9 har til formål at imødegå de ovenstående kritikpunkter ved at reducere kravene i IAS 39, der gav store administrationsmæssige byrder, for regnskabsaflægger ved en mere principbaseret tilgang og hertil ændre og tilpasse oplysningskravene til i højere grad at være målrettet forståelse af virksomhedens risikostyringspolitik. Det er vores vurdering at IFRS 9 imødegår kritikpunkterne.

Indregning og måling af hedge accounting efter IFRS 9 i forhold til IAS 39 består alene af mindre ændringer. IFRS 9 definerer de 3 sikringsformer på samme vis som tidligere henholdsvis ved sikring af dagsværdi, sikring af pengestrømme og sikring af nettoinvesteringer. Ændringerne består i, at det efter IFRS 9 vil være muligt at anvende alle finansielle instrumenter, som måles til dagsværdi gennem resultatopgørelsen, til at sikre valutarisici, samt at det nu er muligt at udskille ikke-finansielle aktiver og forpligtelser, såfremt disse er identificerbare. Ændringerne til indregning og måling har i al væsentlighed ikke betydning for revisionen af hedge accounting.

Kravene til den interne dokumentation for at kunne anvende hedge accounting, hvor regnskabsaflægger vil kunne mærke, at der anvendes en ny regnskabsstandard. Det er de færreste krav, der ændres markant, men vægningen af disse er væsentligt ændret, da der i højere grad vil blive lagt vægt på intentionen bag hedging, frem for de tidligere bagudrettet effektivitetstest. Som følge heraf frafalder kravet om de omfangsrige backwards test, hvor den reelle effektivitet skal opgøres, mens der er et kriterie om en risikostyringspolitik er noget mere specifik og detaljerede end tidligere.

Kravet om en risikostyringspolitik er tidligere blevet anset som en formalitet for at overholde de restriktive krav, men da intentionen fremover er det væsentligste i vurderingen af, om de fordelagtige regler for hedge accounting efter IFRS 9 kan benyttes, vil risikostyringspolitikken skulle være mere detaljeret fremadrettet. En risikostyringspolitik vil fremadrettet skulle indeholde en beskrivelse af processen for risikoidentifikation, de identificerede risici, en prioritering af disse, hvorledes disse risici tænkes at blive afdækket samt limit og lines for, hvornår sikringsaktiviteter skal udføres. Dette arbejde vil blive fordelt ud på flere personer end tidligere (krav om funktionsadskillelse), da det øverste ledelsesorgan vil skulle involveres selve i udarbejdelsen af risikostyringspolitikken, mens en finansfunktion og en eventuel treasuryfunktion stadig vil have opgaver at

håndtere, da de fortsat vil agere som henholdsvis back-, middle- og front office. Processen for anvendelse af hedge accounting vil derfor være længere og mere omfattende end tidligere.

De ændrede dokumentationskrav hos virksomheden vil give anledning til nogle indledende revisionsmæssige overvejelser. Anvendelighedskriterierne for hedge accounting har tidligere været forholdsvis enkle at revidere, da det var nogle specifikke kvantitative forhold, som vægtede tungest ved vurderingen af, om hedge accounting kunne anvendes af virksomheden. Man vil endvidere kunne revidere disse krav ved benyttelse af stærke revisionsbeviser som efterregning.

Fremadrettet vil det være intentionen omkring sikring, der vægter tungest, hvilket gør det væsentligt sværere at revidere. Der er nemlig ikke noget endegyldigt svar, da revisor vil skulle vurdere risikostyringspolitikken og de indgåede hedges, samt vurdere de forhold, der taler for og imod, om hedge accounting kan anvendes efter kravene i IFRS 9. Udfordringerne ved den nye standard er kendetegnet ved, at man efter IFRS 9 vil revidere op imod en risikostyringspolitik, som er godkendt af det øverste ledelsesorgan, mens man tidligere reviderede op imod regulatoriske forhold.

Omfanget af revision vil i højere grad end tidligere være afhængig af selskabets modenhed. Virksomheder med et stærkt kontrolmiljø og en meget detaljeret risikostyringsproces med specifikke limit og lines, og virksomheder, som benytter sig af forholdsvis simple sikringsinstrumenter, vil være forholdsvis simple at revidere. Omvendt vil det for virksomheder med en forholdsvis lille økonomifunktion være ressourcekrævende at indhente dokumentation for, om risikostyringspolitikken er tilstrækkelig veldokumenteret, således det er muligt at vurdere, om de indgåede hedges er i overensstemmelse med risikostyringspolitikken.

For virksomheder med et veludbygget og hensigtsmæssigt kontrolmiljø og en moden risikostyring vil tidsomfanget af revisionen givetvis være reduceret i forhold til tidligere, mens det ved virksomheder, hvor vurderingen af, om hedge accounting kan benyttes, er mere udfordret, vil være større end tidligere. Overordnet set vurderes omfanget i al væsentlighed at være nogenlunde uændret, da der både er revisionshandlinger, der vil frafalde, samt nye revisionshandlinger, der skal udføres.

For virksomheder, der benytter sig af hedge accounting, er det centralt, at revisor gennem sit kendskab til virksomheden opnår en god forståelse for selskabets risikostyringspolitik, herunder hvilke risici virksomheden er eksponeret overfor, og hvilke sikringsinstrumenter virksomheden benytter sig af til at afdække disse. Dette kendskab er nødvendigt sammen med en forståelse for de overordnede interne kontroller, for at kunne foretage en passende og grundig risikoidentifikation samt en identifikation af de kontroller, der imødegår risiciene. Dette vil blive gjort med udgangspunkt i en forretningsbeskrivelse, hvor hele processen skal gennemgås, og risiciene identificeres ud fra denne. Revisor skal i forbindelse med denne risikoidentifikation identificere risici der relaterer sig til hver af de processer, der foregår på henholdsvis ledelses, front- og back officeniveau.

Dette indebærer risici, der relaterer sig udarbejdelsen af en passende risikostyringspolitik og en forretningsgangbeskrivelse, der er tilstrækkelig til at leve op til kravene for anvendelse af IFRS 9. Derudover risici, der relaterer sig til indgåelsen af hedges, og at disse er i overensstemmelse med risikostyringspolitikken, samt risici relateret til, at registreringerne i virksomhedens bogholderi er korrekte. De identificerede risici skal herefter vurderes og klassificeres i henholdsvis normale og betydelige risici - baseret på indvirkningen (væsentligheden) og sandsynligheden for at der kan ske fejl. Risiciene relateret til, om hedge accounting under IFRS 9 kan anvendes, herunder risikostyringspolitikken, vil ofte være klassificeret som en betydelige risici. Dette skyldes bl.a., at det er en ny regnskabspraksis som anvendes, at der er elementer af skøn i form af, hvorvidt hedge accounting kan benyttes, samt en vurdering af følsomheden af de limits og lines som anvendes.

På baggrund af de indledende revisioshandlinger vil revisor fastsætte, hvordan risiciene skal adresseres via henholdsvis test af kontroller, substanstest eller som oftest en blanding af begge baseret på den valgte revisionsstrategi. De betydelige risici relateret til den regnskabsmæssige skøn af, om hedge accounting kan benyttes, vil kræve særlig revisionsmæssig opmærksomhed, herunder tilknytning af erfarne medarbejdere i revisionen, og på baggrund af kompleksiteten har IAASB udarbejdet en revisionsstandard til revision heraf, som også gælder for alle øvrige skøn, som foretages.

Det regnskabsmæssige skøn skal udtrykke det mest sandsynlige økonomise udfald baseret på de informationer, der er til rådighed på vurderingstidspunktet.

Ved revision af de regnskabsmæssige skøn relateret til hedge accounting vil der skulle udføres handlinger, der udfordrer ledelsens skøn ved udarbejdelse af risikostyringspolitikken. Dette indebærer 1) en vurdering af dybden af risikoidentifikation, 2) en vurdering af eksponeringer og afdækning af, at risiciene er foretaget på et validt og tilstrækkeligt grundlag samt 3) at de besluttede limit og lines virker rimelige og velbegrundede.

Revisionshandlingerne vil indebære interview med ledelsen og øvrige relevante personer, test af de data og øvrig dokumentation der danner grundlag for risikostyringspolitikken, samt en vurdering af, om de betydelige forudsætninger er rimelige, og om der er forhold, der ikke er taget højde for i vurderingen.

Foruden alle ovenstående vurderinger, vil revisor også skulle vurdere, om virksomhedens risikostyringspolitik bliver afspejlet gennem de hedges, der indgås, og at der er en sammenhæng mellem sikringsinstrumenterne og de limits and lines, der er angivet i risikostyringspolitikken. Den væsentligste test i forbindelse med denne vurdering er at teste grundlaget for, om indgåelse af specifikke hedges ligger inden for de limit and lines, som er angivet. Det kræver ligeledes en vurdering af omfanget og arten af de indgået hedges. Baseret på denne gennemgang, kan det vurderes om risikostyringspolitikken i tilstrækkelig grad følges, således at det kan konkluderes, at hedging-aktiviteterne foregår efter de intentioner, som er besluttet af bestyrelsen.

Det vil i den forbindelse være passende at vurdere, om afvigelserne skyldes, at politikken ikke følges, eller kontrolmangler i identifikationen af risikoeksponeringerne. Begge forhold er der krav om at revisor skal

rapporteres til selskabets øverste ledelse i form af et revisionsprotokollat eller ved mindre kontrolmangler alene til direktionen.

De ovenstående vurderinger er efter vores vurdering de væsentligste revisionsmæssige overvejelser der skal foretages ved revision af hedge accounting når IFRS 9, fase 3, implementeres, da disse vil være afgørende for hvorvidt bestemmelserne for, hedge accounting kan benyttes af virksomheden.

10 Perspektivering

I dette afsnit vil vi arbejde videre med nogle af de problemstillinger, som er opstået undervejs i afhandlingen, og som kunne være interessante at arbejde videre med i en anden sammenhæng. Særligt emnet omkring revision af regnskabsmæssige skøn kontra revision af regnskabsmæssige vurderinger, og om der overhovedet er grundlag for en ny revisionsstandard.

IAASB udstedte tilbage i 2009, 'ISA 540 – Auditing accounting estimates, including fair value accounting estimates, and related disclosures', hvis overordnede formål var at udarbejde en standard til revisorer for revision af regnskabsmæssige skøn, som per definition i ISA 315 vil være en af indikatorerne på at det kræver særlig revisionsmæssige overvejelser.

Regnskabsmæssige skøn er i ISA 540 defineret som:

*”en tilnærmet angivelse af et **monetært beløb** i mangel af en præcis målemetode. Dette begreb anvendes for et beløb målt til dagsværdi, hvor der er skønsmæssigt usikkerhed, samt for andre **beløb**, der kræver skøn”⁹⁷*

Problemstillingen som omtalt i denne opgaves afsnit 8.6 omhandler ikke en vurdering af et beløb, men derimod hvorvidt bestemmelserne om hedge accounting kan anvendes, og heraf afspejle virksomhedens sikringsaktiviteter mest hensigtsmæssigt i årsrapporten. Dette er således ikke i overensstemmelse med definitionen, da der ikke er tale om usikkerhed af nogle beløb, men derimod en regnskabsmæssig vurdering, hvorvidt nogle regler kan benyttes.

Der er mange ligheder mellem regnskabsmæssige vurderinger og regnskabsmæssige skøn, da begge er kendetegnet ved, at der er risiko for ledelsens manglende neutralitet og at der ikke er noget eksakt svar, hvorfor ISA 540 ofte er benyttet som vejledning ved revision af regnskabsmæssige vurderinger, af mangel på en revisionsstandard der specifikt går på vejledning for revision af regnskabsmæssige vurderinger.

Imidlertid er der stadig nogle væsentlige forskelle, herunder især at ledelsen ved en regnskabsmæssig vurdering ofte skal komme med en vurdering om hvorvidt virksomheden kan eller *ikke* kan benytte en given regel, og konsekvensen af konklusion vil derfor ofte være større og mere afgørende for virksomheden. Ved regnskabsmæssige skøn vil ledelsens skøn ofte være en vurdering fx værdien af et aktiv eller hvor meget der skal nedskrives på tilgodehavender, og kan ofte baseres på underliggende beregninger.

Ved revision af regnskabsmæssige skøn vil man drøfte hvordan de forskellige faktorer påvirker skønnet en af vejene, mens det svære ved en regnskabsmæssig vurdering er, at man skal komme frem med en beslutning – kan de pågældende regler anvendes eller ej.

---

⁹⁷ ISA 540, afsnit 7, (a)

Som omtalt i afsnit 5.3 og 8.6, vil man i det konkrete tilfælde i denne opgave skulle vurdere hvorvidt hedge accounting efter IFRS 9 kan benyttes, ved at vurdere om risikostyringspolitikken og virksomhedens strategi er tilstrækkelig og passende udarbejdet, og at de indgående hedges er i overensstemmelse med politikken.

For ovenstående problemstillinger, har IAASB endnu ikke i nogle af deres revisionsstandarder beskrevet nogle retningslinjer, og helt konkret er det vores vurdering at en revisor gerne ville have noget vejledning for følgende sondringer:

- Hvilke indikatorer eksisterer, og hvorledes vægtes disse
- Vejledning for et acceptabelt niveau af afvigelser, samt betydning af arten og årsag af afvigelsen inden for den foretagne vurdering
- Krav til tilstrækkeligt dokumentationsbevis, samt arten heraf

Baseret på ovenstående synes vi det kunne være interessant at undersøge, om revisorer synes de har tilstrækkeligt med vejledning for at revidere regnskabsmæssige vurderinger, eller om der er behov for at IAASB udarbejder en ny revisionsstandard eller fortolkning, omhandlende revision af regnskabsmæssige vurderinger.

Brugen af regnskabsmæssige vurderinger er en stor del af flere IFRS standarder, da disse er mere principbaseret end IAS'erne, hvorfor det ikke kun vil være relevant for revisionen af hedge accounting, men også ved revision af andre områder som finansiel vs. operationel leasing, oplysning af segmentoplysning samt oplysningskravene efter IFRS 7.

Litteraturliste

Regnskabslove og standarder

IFRS 7 – Financial Instruments, oplysninger

IFRS 9 – Financial Instruments

IAS 39 – Financial Instruments. Recognition and measurement

Revisionslove og standarder

ISA 200 – *Den uafhængige revisors overordnede mål og revisionens gennemførelse i overensstemmelse med internationale standarder om revision*

ISA 220 – *Kvalitetsstyring ved revision af regnskaber*

ISA 260 – *Kommunikation med den øverste ledelse*

ISA 265 – *Kommunikation om mangler i den interne kontrol til den øverste ledelse og den daglige ledelse*

ISA 300 – *Planlægning af revision af regnskaber*

ISA 315 - *Identifikation og vurdering af risici for væsentlig fejlinformation igennem forståelse af virksomhedens omgivelser*

ISA 320 – *Væsentlighed ved planlægning og udførelse af en revision*

ISA 330 – *Revisors reaktion på vurderede risici*

ISA 402 – *Revisionsmæssige overvejelser vedrørende en virksomhed, der anvender serviceleverandør*

ISA 500 – *Revisionsbevis*

ISA 505 – *Eksterne bekræftelser*

ISA 520 – *Analytiske handlinger*

ISA 530 – *Revision ved brug af stikprøver*

ISA 540 – *Revision af regnskabsmæssige skøn, herunder regnskabsmæssige skøn over dagsværdi, og tilknyttede oplysninger*

ISA 620 – *Anvendelse af revisorudpeget ekspert viden*

Bøger

Fuglsang, Lars og Olsen, Poul Bitsch: *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne (2. udgave)*

Samuelsen, Martin; Parker, Henrik; Davidsen, Maria Christina og Sudan, Sumit: *Revision i praksis (1. udgave)*

Andersen, Ib: *Den skinbarlige virkelighed (4. udgave)*

Langsted, Lars Bo; Füchsel, Kim og Skovby, Jens: *Revisor – regulering og rapportering (2. udgave)*

Kluwer, Wolters – Deloitte: *Volume B, Financial Instruments – IFRS 9 and related Standards (iGaap 2015)*

Kluwer, Wolters – Deloitte: *Volume B, Financial Instruments – IAS 39 and related Standards (iGaap 2015)*

Fedders, Jan og Steffensen, Henrik: *Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk perspektiv til IFRS (4. udgave 2012)*

Eilifsen, Aasmund; F. Messier Jr, William; M. Glover, Steven og F. Prawitt, Douglas: *Auditing & Assurance Services (Second international edition)*

Artikler og publikationer

IFRS 9 Financial Instruments, (July 2014)

Deloitte, *A closer look (December 2012)*

Deloitte, *IFRS 9 opdateret med bestemmelser om sikring (December 2013)*

Deloitte, *IFRS – introduktion til de internationale regnskabsstandarder (Regnskab 2013)*

EY, *Hedge accounting under IFRS 9, (February 2014)*

FSR, *Den endelige version af IFRS 9 – finansielle instrumenter – er nu udsendt (Oktober 2014)*

KPMG, *First impressions: IFRS 9 (2013) – Hedge Accounting and transition (December 2013)*

PWC, *Practical guide, General hedge accounting (December 2013)*

PWC, *Derivative instruments and hedging activities (Second edition, July 2015)*

DONG Årsrapport 2014

Hjemmesider

www.ifrs.org

www.ifac.org

www.iasb.org (comment letters)

Bilag 1 – Interviewguide

Formål:

Formålet med denne interviewguide, er at klarlægge hvilke ændringer revisionen af hedge accounting efter implementering af IFRS 9 vil medføre. Derudover ønskes det drøftet forskellene fra IAS 39 til IFRS 9, særligt vedrørende hedge accounting, både vedrørende dokumentationskrav for regnskabsaflægger og revisor, samt øvrige problemstillinger som relaterer sig her til.

Guide:

Nedestående spørgsmål vil være udgangspunktet i de drøftelser som vi vil have med den interviewede. Rækkefølgen vil ikke blive fulgt struktureret, da nogle svar kan åbne mulighed for yderligere uddybning eller videre til et andet spørgsmål.

Generelt:

Ad 1) Hvilke forudsætninger har du for at udtale dig om IFRS 9, herunder hedge accounting?

Ad 2) Støder du ofte på Hedge accounting i forbindelse hos dine kunder?

- Herunder, hvilke typer af kunder er du revisor for?

Revision af hedge accounting:

Ad 1) Hvilke udfordringer har du mødt som revisor, ved revision af hedge accounting efter IAS 39

- Hvad mener du generet var svært ved at revisionen af hedge accounting, hvis der var noget der var svært?
- Hvorfor tror du at der var mange virksomheder, som ikke gør brug af hedge accounting?

Ad 2) Mener du efter din vurdering af der var behov for en ny regnskabsstandard?

Ad 3) Hvordan ser du det ud fra et tidsmæssigt aspekt, kræver det flere eller færre ressourcer at revidere hedge accounting under IFRS 9 end IAS 39?

- Herunder hvordan risikostyringspolitikken vurderes efter IAS 39 og efter IFRS 9

Ad 4) Har du øvrige forventninger til hvordan revisionsprocessen skal forløbe efter den nye regnskabsstandard?

- Herunder hvordan revisor skal forholde sig til de mere bløde værdier i revisionen?
- Vil revisionsbeviset skulle indhentes med andre handlinger end tidligere?

Ad 5) Vi har i forbindelse med vores undersøgelse kommet frem til, at vi fremover skal bruge mere tid på tale med ansatte længere oppe i organisationen, hvor vi tidligere brugte meget tid med fx treasury afdelingen og finans – hvordan ser du på det?

- Herunder hvordan skal revisors drøftelser være med bestyrelsen fremover?

Praksis ændringer hos virksomhederne

Ad 1) Hvordan vurderer du at virksomhederne vil implementere hedge accounting i forhold til at overholde kravene i IFRS 9?

Ad 2) For en virksomhed som har anvendt hedge accounting tidligere og har fulgt regler nøje under IAS 39 – vil det for dem have en stor eller lille betydning for implementeringen af IFRS 9?

Bilag 2 – Interview

Interview med Thomas Hjortkjær Petersen (Fredag den 30. oktober 2015)

Thomas havde inden interviewet, gjort sig nogle tanker og overvejelser vedrørende hedge accounting. Spørgsmålene tager udgangspunkt i den udarbejdede interviewguide jf. bilag 1. Nedenfor er alt teksten transskriberet fra det foretagne interview.

Claus: *Hej Thomas, tak fordi du gider og hjælpe os med et interview her til vores afhandling med dine holdninger, det glæder vi os til at høre. Vi skriver om hedge accounting og revision heraf og forskellene i mellem hvordan vi reviderer tidligere og nu her efter hvor IFRS 9 bliver implementeret.*

Thomas: *Ja*

Claus: *Derfor er første spørgsmål vi gerne vil spørge dig om: Hvilke relationer eller hvilke årsag har du til at skulle kommentere på IFRS 9 og hvad er dit kendskab til IFRS 9.*

Thomas: *Jamen jeg har jo revideret hedge accounting under IAS 39, så det er ligesom fundamentet for hedge accounting, og så har vi over de seneste 3-4 år rådgivet en del af de store pengeinstitutter med overgangen til IFRS 9, herunder også hedge accounting. Så det er grundlaget for det.*

Claus: *Så du støder ofte på hedge accounting i forbindelse med revision af dine kunder?*

Thomas: *Ofte og ofte, det kan man diskutere, men jeg har da en del af mine kunder der bruger hedge accounting, enten fordi de bruger reglerne, alternativt har de en masse, kan du sige tanker omkring økonomisk hedge, som jo også lufter lidt af det samme.*

Claus: *Ja*

Thomas: *Også har jeg også været rådgiver på nogle af mine kunder, som jeg ikke til dagligt er revisor for.*

Claus: *Er det kun finansielle kunder, eller er det også products kunder?*

Thomas: *Det er også products kunder.*

Claus: *Hvilke udfordringer møder du typisk ved revision af hedge accounting under den gamle standard IAS 39, sådan historisk.*

Thomas: *Jeg synes mest det er det med, hvis du gerne vil gøre det helt rigtigt, så er det mest det med, hvordan får du udarbejdet, dels hele dokumentationen for om det her sikringsforhold kan forventes at blive*

effektivt, og er effektivt, og det at du skal dokumentere det sikrede og sikringsinstrumentet m.v., og det er sådan lidt en udfordring, hvis man bare tager en tjekliste efter IAS 39, og siger det hele er i orden. Men ellers er det mest det her med at få udarbejdet en effektivstes synes jeg, at det godt kan være udfordrende. Og så er der måske mere på det forretningsmæssige, at jeg synes der er mange virksomheder, man godt kan stille spørgsmålstejn ved om det de gør, egentligt er så super smart, det har så ikke så meget med reglerne og gøre, men mere en forretningsmæssig overvejelse. Hvad er det egentligt tankerne er omkring de hedge, og processer der er i virksomheden.

Claus: Altså selve deres risikovurdering i bestyrelsen, hvordan de skal afdække sig?

Thomas: Ja

Claus: Føler du at efter din vurdering at der var behov for en ny standard?

Thomas: Ja

Claus: Fordi den var simpelthen for regelret?

Thomas: Ja det synes jeg den var.

Claus: Var der mange der gav op med den gamle standard?

Thomas: Ja der var mange der giver op, og i et eller andet omfang er jeg med på at du også under IAS 39, havde noget som du kaldet en portefølje hedge mulighed osv. Men det var jo sådan lidt tungt, altså du kan sige at tankegangen om, at du egentligt kan låne dig tilbage og sige at her har vi, basalt set en nettoeksponering, som vi gerne vil dække af, og giver det økonomisk mening – ja det gør det, jamen så bør du jo også kunne afspejle det i et regnskab. Vi har også eksempler på nogen som kiggede på hedge accounting reglerne og har sagt, at det simpelthen er for bøvllet, så vi vælger egentligt en fair value option i stedet for, og så lader vi alt både afledte finansielle instrumenter og finansielle instrumenter stå til dagsværdi, fordi så slipper vi for besværet.

Claus: Hvad med selve revisionen af hedge accounting, hvis man ser det fra revisors perspektiv af, synes du så det var for svært at revidere IAS 39, når man skulle ind og vurdere alle behovene om de var der

Thomas: Det er ikke svært at revidere, men du kan sige at der er nogle formelle krav og det er relativt enkelt, men det er måske svært at revidere en effektivitetstest, hvis de begynder at bruge hypotetiske derivater til at prøve og effektivitetsteste det med og prøver at bruge fremskrivninger af hvordan det ser ud mv. Der er selvfølgelig noget teknik i det, som i et eller andet omfang kræver noget specialistinvolvering, men ellers kan du sige at det er jo er det gode ved sådanne meget håndfaste regler er, at du jo i virkeligheden bare kan sige, at ligger det inden for 80-125% - Ja eller nej.

Claus: Så før kunne man bare sætte to streger under?

Thomas: Ja præcis.

Claus: Hvad med det tidsmæssige aspekt, tror du/synes du vi brugte for mange ressourcer på at revidere det?

Thomas: Nej jeg tror mere vi brugte for få. Eller ikke for få op i mod de meget regulatoriske ting, men måske for på a reelt set at forstå, hele risk funktionen, så det er mere det jeg tænker på. Man kan jo sige der er mange formaliseret regler, for finansielle virksomheder i relation til at udarbejde forretningsgange og procedurebeskrivelser og alt muligt andet, men du kan sige at i en ikke finansiell virksomhed, hvor de bruger renteafdækning, valutaafdækning eller hvad det nu må være i et stort omfang, bør de jo også gøre sig en masse overvejelser omkring de ting, og jeg synes måske mere det er den del af det, som jeg fornemmer, der er altid undtagelser, der godt kunne være bedre. At vi som revisorer godt kunne udfordre på dem på den risk management politik de har og de afdækningsfaktorer de foretager.

Claus: For det er jo et krav i forhold til at de må anvende hedge accounting, både efter den gamle og den nye standard, at de har den her politik dokumenteret, og de har tænkt sig at adressere dem på en bestemt måde. Men det er sådan af de ting som ved den nye standard, der bliver prioriteret højere, at det skal de være på plads med, og vægter højere end tidligere.

Thomas: Ja

Claus: Har du andre forventninger til revisionsprocessen med den nye standard, at det måske bliver mere de bløde værdier vi kigger på, altså kigger vi mere på hensigten, hvor vi tidligere som det afgørende revisionsbevis brugt 80-125% reglen.

Thomas: Ja helt enig, men også revisionsbeviset for om de lever op til regler for at være et sikringsinstrument, for at være det sikrede osv. – til at vi mere nu skal revidere op imod en politik. Men du kan sige, at hvis man sådan lige skal skære det ind til benet, er det jo ikke meget anderledes end mange andre områder. Hvis du skal ud og revidere salg i en virksomhed, så skal du jo også kigge for forretningsgangen for at en sælger må yde rabat, fx at der ikke er nogen sælger der må give rabat der er større end 20%, også går revisor ud og ser på nogle fakturaer og så konstatere vi så om de rabatter der er givet er over eller under 20%, også stemmer det overens med den forretningsgang der er. Derfor kan du sige at de politikker, som vi skal ud og revidere nu på afdækningsområdet, de bør jo i virkeligheden indeholde det samme, og det er jo nok i virkeligheden den dialog vi skal have med vores kunder, og sige at hvis i vil lave hedge accounting efter IFRS 9, hvor det bliver koblet op på jeres interne risk management, så er i jo også nødt til at have en eller anden form for limits og lines, som i udstikker til jeres organisation, herunder hvad er det i kræver af effektivitet, hvor tit skal det foretages osv. Så i virkeligheden bør det jo blive på den måde at vi bare kan læse forretningsgangen igennem, og det skal så gerne være en der måske er godkendt af bestyrelsen, og hvad er det man gerne vil, hvilke limits og lines har man i de enkelte eksponeringer, valuta,

rente osv., også kan revisor egentlig kigge på de faktiske eksponeringer som virksomheden har i bøgerne, også stemme det af. Så er det også på den måde at sige at vi godt vil afdække 80% af vores salg i dollar også kan vi sådan set bare gå ned og se, jamen her ligger der nogle afdækningsinstrumenter, hvor stor en andel, af det budgetteret salg det svare til – er det 80% eller 90% eller 70%, også skal man selvfølgelig sørge for at lave de her ramme lidt fleksible, så der er et råderum.

Claus: En ting vi har noteret os er at flere af beslutningerne, hvor vi måske tidligere når vi reviderede hedge accounting, så vil vi gå ind til deres Treasury afdeling, eller en senior controller der står for hedge accounting, hvorimod vi nu ved den nye standard skal meget mere rundt i organisationen, og op på et højere niveau, fx bestyrelsesniveau som du omtaler, at de fx skal godkende politikken. Har du nogen holdning til hvordan vi måske i højere grad skal tale med bestyrelsen eller flere personer i organisationen?

Thomas: Jeg tror nødvendigvis ikke der kommer til at være flere personer involveret, for organisationen ser jo ikke det her som en ændring. Deres udgangspunkt er formentligt at gøre som de altid har gjort, og de virksomheder som har gjort det rigtig rigtig godt, de vil så i bund og grund sige at nu kan vi lade være med at lave en effektivitetstest, hvor vi holder det op i mod 80-125 %, nu kan vi egentligt bare lave en effektivitetstest, hvor vi siger det giver mening og hedge.

Claus: Tidligere har de også skulle lave backward test, for at se om de nu reelt set også har været effektive, dem kan de spare væk nu.

Thomas: Det tror jeg ikke der er nogen der vil gøre, da det stadig er forretningsmæssigt. Det er jo stadig meget fornuftigt at gøre, og dermed sige at blev det som vi havde forventet, hvilket er det man gør ved back test af hedging.

Claus: Så er det mere fra et revisionsmæssigt synspunkt at vi vil reducere vores arbejde, da vi ikke behøver at teste deres backward test.

Thomas: Jeg tror ikke som sådan at der vil blive brugt mindre eller mere tid på det i organisationen, det tror jeg ikke.

Claus: Hvad med revisor?

Thomas: Det kommer an på hvordan vi har revideret dem tidligere

Claus: Hvis det er state of the art?

Thomas: *State of the art i min verden indeholder sådan set også, at hvis bestyrelsen har udstukket nogle retningslinjer, så er det en del af vores revision. De limits og lines der er i en virksomhed, kan jeg godt lide man revidere. Der kan man sige at der er nogen, der har en opfattelse af at, at det der ikke kan medføre en væsentlig fejl i regnskabet, det behøver vi ikke at revidere. Så det er spørgsmålet om hvordan vi definere en state of the art revision.*

Claus: *Nogen vil argumentere at dit eksempel fra tidligere med rabat er en forretningsmæssig risiko*

Thomas: *Præcis, for har sælgeren givet 25%, så er det også det der er bogført.*

Thomas: *Bestyrelsen sidder jo bare med en opfattelse af at revisor må kontrollere det, for bestyrelsen udstikker jo disse retningslinjer og det er revisors opgave at kontrollere dem – det kan man altid diskutere. Men man kan i hvert fald sige at, nu både med IFRS 7, IFRS 8 og nu også IFRS 9, er der nogle ting som begynder at læne sig op af at det som ledelsen gør internt. Så der er det ikke muligt for revisor og læne sig tilbage og sige at det ikke medføre en væsentlig fejl i regnskabet, fordi så gør det i hvert fald på oplysningskravene. Fordi du begynder at have nogle oplysningskrav, som læner sig op af det ledelsen gør internt, fordi det sådan set er det man gerne vil afspejle i regnskabet. Derfor kan du sige at en state of the art revision, forstået på den måde, at du har forholdt dig til forretningsgange, de limits og lines som bestyrelsen har udstukket, det har været en del af din revision, jamen så kommer IFRS 9 ikke til at medføre merarbejde.*

Claus: *Tror du det er nogle andre drøftelser du skal have nu med bestyrelse osv. fremover?*

Thomas: *Ja det bliver det vil det blive, mere forretningsmæssige drøftelser og mere regnskabsmæssige skøn der bliver relevant, som ofte er svære at revidere. Det bliver dog kun mere spændende af det, da revisor går ind og har dialogen omkring hvordan hedges budgetters, hvor de ser på voliatiteten på en bestemt valuta, hvordan de ser på rentemarkeder ved optagelse af lån, råvarepriser osv. I virkeligheden kan man sige at en rigtig god revision af hedge accounting, kan give dig som revisor rigtig meget overbevisning om andre revisionsområder, da revisor pludselig begynder at gå i dialog om fx store debitorer, hvordan deres betalings flow er, og i hvilke valutaer m.v. Med andre er det nødvendigt at få alle forretningsgange skitseret for at vurdere det forretningsmæssige omkring hedge accounting. Derfor tror jeg at sådan kvalitativt, igen hvis man gør det stat of the art, så tror jeg det bliver en meget bedre revision, og meget mere spændende, at have de drøftelser med organisationen frem for nogle tilfældige måleenheder.*

Claus: *Tror du også i praksis at det vil give store ændringer ude i virksomhederne, eller vil det være lettere at opfylde kravene efter IFRS 9.*

Thomas: Jeg tror desværre at der er nogle virksomheder, som ikke helt har formaliseret der risk management, særligt uden for den finansielle sektor. Den finansielle sektor er vant til at arbejde med limit og lines – rammer for hensættelser, investeringsrammer, registrerede aktiver, m.v. men det er ikke så entydigt i ikke-finansielle virksomheder hvad du skal og ikke skal. Der er noget governance og andre gode råd men det er jo ikke andet end man kan leve om til dem, men for at vi har et revisionsgrundlag, er vi jo nødt til i et eller andet omfang og kræve at det her omkring hedge accounting er virksomhederne nødt til at tage stilling til. Hvis ikke det ligger hos virksomhederne, får revisor netop muligheden for at gå ind i de har gode dialoger med en bestyrelse eller et andet ledelsesniveau. Det tror jeg vi er nødt til at kræve som revisor. Hvis virksomhederne gerne vil bruge hedge accounting, er de nødt til at lave et dokument, hvoraf det fremgår hvad de gerne vil med hedge accounting.

Claus: Har IFRS 9, helt overordnet, levet op til dine forventninger, da du hørte der vil komme en ny.

Thomas: Ja, på nær at man ikke har set hele makro delen endnu, men den kommer jo. Så med forbehold for hvad den kommer til at indeholde, så ja. Det med at man får en øget mulighed for at se på hvad det er man sikre – det med at man kan splitte varer op, og det er det element vi gerne vil sikre, det er jo noget af det der giver mening, da det er de forretningsmæssige overvejelser som virksomheden sidder med. Hvis du har et produkt hvor den endelige indkøbspris ender med at være afhængig af en oliepris, fordi du skal bruge det for at producere produktet, kan det virke underligt hvis ikke du kan tage de enkelte dele og dække dem af. Derfor giver det en øget fleksibilitet i de her ting, omvendt kan man sige, at der er jo nogen der gerne vil snyde på vægtskålen, når ting begynder at blive negative og påvirker regnskabet negativt, så vil de gerne lave noget snyd, og det er klart at netop det, hvis ikke man er skarp på at der skal ligge en dokumentation mv., så kan sådanne nye regler godt løbe løbsk, fordi man netop ikke har den formelle dokumentation på et bestemtsikringsforhold, og kan ikke spørge virksomheden hvorfor har i ikke udgiftsført det. Der er nok nogen revisorer, der kommer i dialog med virksomheder som siger ”nårhh men det afdækker det ene eller det andet i 3 år osv.”, og hvis revisor ikke er helt skip på at det skal stå i en risk management politik, som er godkendt af bestyrelsen m.v. så kan man have en regnskab med nogle aktiver som man ikke helt har styr på.

Claus: Så hvis jeg lige skal opsummere det du siger, så er det at det egentligt kommer meget an på virksomheden, om det her bliver sværere eller nemmere for revisor at revidere.

Thomas: Ja

Claus: Hvis det er en virksomhed for der har været styr på det i forvejen, så kan revisor komme ret hurtigt i mål med det, men for virksomheder som ikke har et dokumenteret der bliver det et lidt større arbejde for revisor.

Thomas: Ja – også tror jeg i virkeligheden at det først år kommer vi formentligt til at have nogle drøftelser alle vegne – det tror jeg. Du kan sige IFRS 9 skal vi jo også vurdere, og når den lige har fundet sit leje, er det så som det skal være, og der tror jeg at når man har haft disse dialoger med virksomhederne, og kører nogle runder på deres forretningsgange og prøver at se på at man også skal være agile i et eller andet omfang osv. så tror jeg det begynder at give rigtig god mening.

Claus: Over ordnet set lige her til sidst, tror du flere virksomheder vil bruge hedge accounting under IFRS 9 end der var tidligere.

Thomas: Ja jeg vil tro der vil komme flere nye til end der falder fra. Alt andet lige bør der komme flere ind under IFRS 9.

Claus: 1000 tak for din tid

Bilag 3 - Oversigt af resultatopgørelse, aktiver og passiver – CM Group

Profit and loss

<i>Amounts in DKKm</i>	<i>Consolidated</i>		<i>Parent company</i>	
	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>
<i>Revenue</i>	16.800	16.300	7.200	6.900
<i>Other operating income</i>	100	95	70	60
<i>Changes in inventories goods and work in progress</i>	-170	-150	-100	-80
<i>Cost of raw materials</i>	-9.800	-9.750	-3.600	-3.400
<i>Staff costs</i>	-3.200	-3.100	-1.700	-1.600
<i>Other costs</i>	-2.800	-2.600	-1.400	-1.500
<i>Earnings before interest, tax, depreciation and amortisation</i>	930	795	470	380
<i>Depreciation and impairment of property, plant and equipment</i>	-320	-330	-70	-72
<i>Amortisation and impairment of intangible assets</i>	-150	-130	-130	-110
<i>Earnings before interest and tax</i>	460	335	270	198
<i>Financial income</i>	140	90	130	85
<i>Financial expenses</i>	-250	-250	-240	-235
<i>Earnings before tax</i>	350	175	160	48
<i>Tax on operations</i>	-77	-39	-35	-11
Profit for the year	273	137	125	37

Comprehensive income

<i>Amounts in DKKm</i>	<i>Consolidated</i>		<i>Parent</i>	
	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>
<i>Profit for the year</i>	273	137	125	37
<i>Other comprehensive income:</i>				
<i>Foreign exchange adjustment, foreign companies</i>	-110	74	0	0
<i>Value adjustment of hedging activities:</i>				
- <i>Transferred to revenue</i>	67	34	22	9
- <i>Transferred to cost of raw materials</i>	-45	-22	-3	-2
- <i>Transferred to financial expenses</i>	-10	8	-4	2
<i>Tax on comprehensive income</i>	3	5	4	2
<i>Total other comprehensive income</i>	-95	99	19	11
<i>Comprehensive income for the year</i>	178	235	143	49

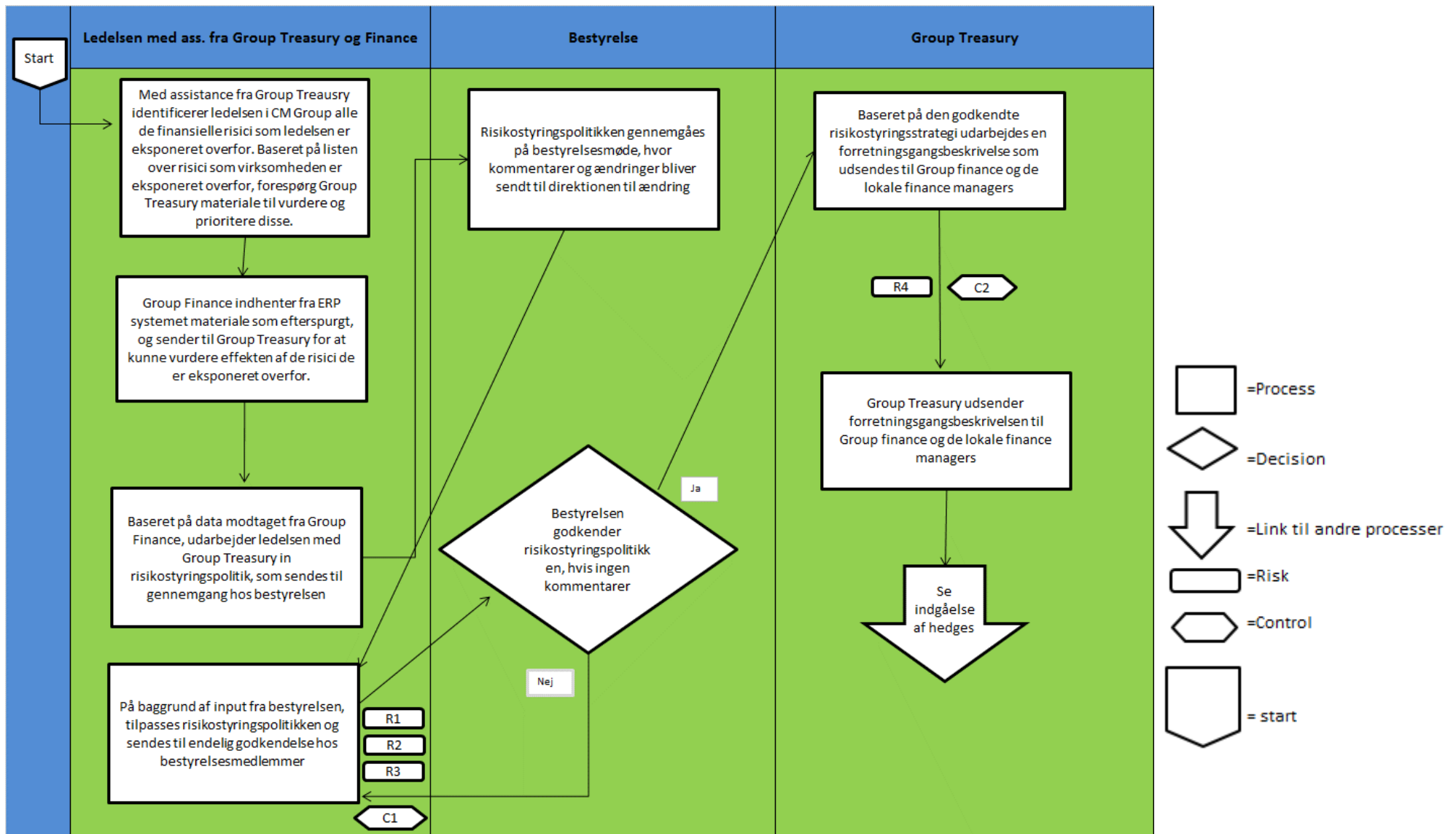
Assets

<i>Amounts in DKKm</i>	<i>Consolidated</i>		<i>Parent</i>	
	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>
<i>Intangible assets</i>				
<i>Goodwill</i>	1.335	1.259	704	704
<i>Customer-related assets</i>	59	62	59	62
<i>Development projects completed</i>	310	322	283	290
<i>Development projects in progress</i>	215	253	197	243
<i>Total intangible assets</i>	1.919	1.896	1.243	1.299
<i>Property, plant and equipment</i>				
<i>Land and building</i>	1.532	1.710	462	497
<i>Manufacturing plants and equipment</i>	1.347	1.473	267	284
<i>Fixtures, fittings, tools and equipment</i>	265	241	78	92
<i>Total Property, plant and equipment</i>	3.144	3.424	807	873
<i>Other non-current assets</i>				
<i>Investment in subsidiaries</i>	-	-	3.212	3.174
<i>Deferred tax</i>	403	363	-	-
<i>Total Other non-current assets</i>	403	363	3.212	3.174
<i>Total non-current assets</i>	5.466	5.683	5.262	5.346
<i>Inventories</i>	2.612	3.120	1.763	1.874
<i>Receivables</i>	3.694	3.412	248	243
<i>Receivables from subsidiaries</i>	-	-	1.472	1.543
<i>Income tax</i>	18	14	-	-
<i>Cash at bank and in hand</i>	343	327	78	142
<i>Total current assets</i>	6.667	6.873	3.561	3.802
<i>Total assets</i>	12.133	12.556	8.823	9.148

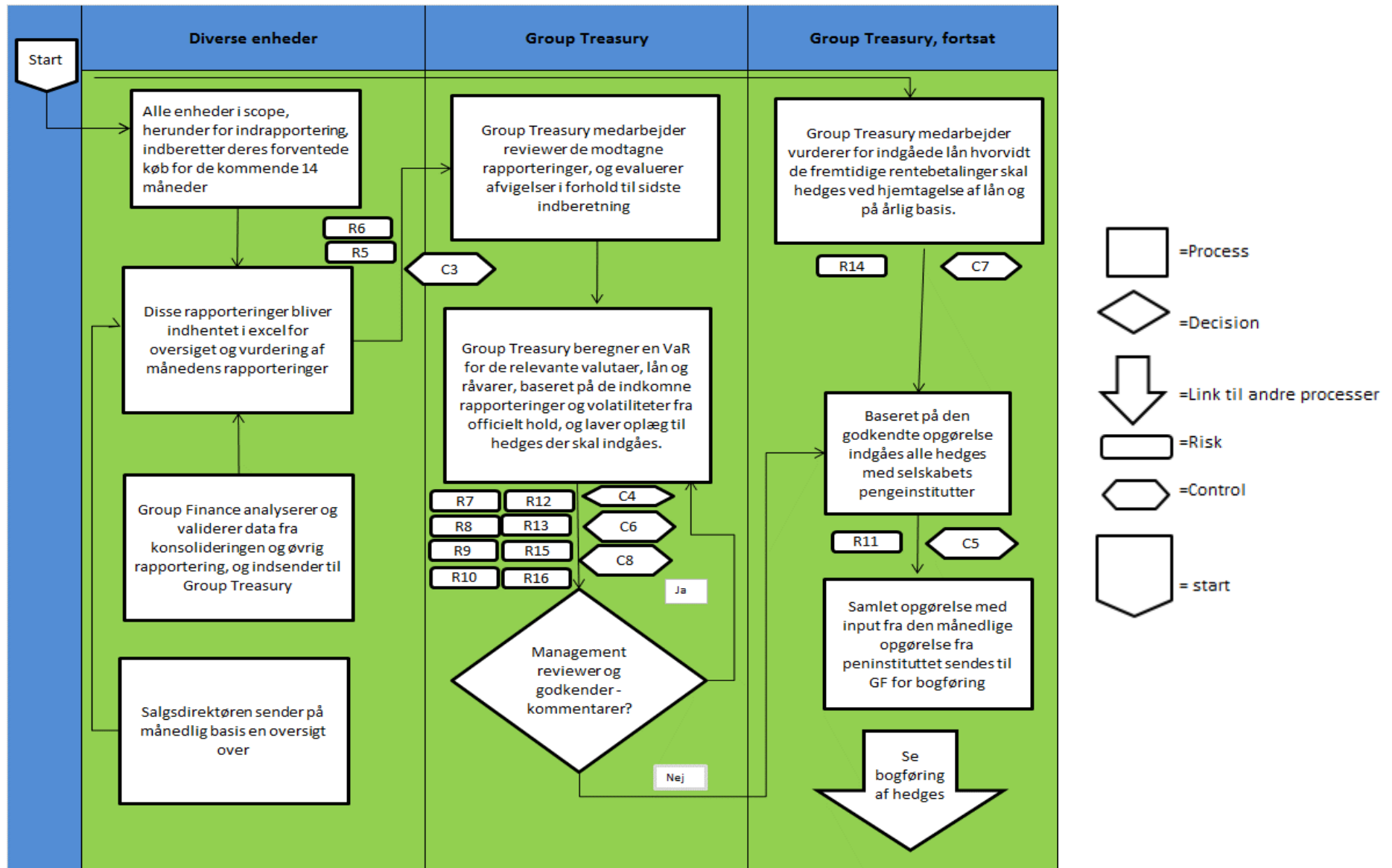
Equity and Liabilities

<i>Amounts in DKKm</i>	<i>Consolidated</i>		<i>Parent</i>	
	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>
Equity				
<i>Share capital</i>	250	250	250	250
<i>Reserves</i>	150	73	150	73
<i>Retained comprehensive income</i>	5.302	5.124	5.005	4.862
Total Equity	5.702	5.447	5.405	5.185
Non-current liabilities				
<i>Deferred tax</i>	338	346	140	143
<i>Pension liabilities</i>	439	380	202	174
<i>Provisions</i>	101	70	40	36
<i>Interest bearing loans and borrowings</i>	1.400	1.850	1.400	1.850
Total non-current liabilities	2.278	2.646	1.782	2.203
Current liabilities				
<i>Interest bearing loans and borrowings</i>	270	480	270	480
<i>Trade payable and other liabilities</i>	3.620	3.788	1.203	1.143
<i>Income tax payable</i>	53	19	42	12
<i>Provisions</i>	210	176	121	125
Total current liabilities	4.153	4.463	1.636	1.760
Total liabilities	6.431	7.109	3.418	3.963
Total Equity and Liabilities	12.133	12.556	8.823	9.148

Bilag 4-A Flow chart for overordnet risikostyring

Bilag 4-B Flow chart for indgåelse af hedge

Bilag 4-C Flow chart for bogføring af hedge

